

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

**Instytucja Zarządzająca RPOWP 2014-2020
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego**

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. Ogólny opis RPOWP 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji.....	4
II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań/ poddziałań.....	13
OŚ PRIORYTETOWA I. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI REGIONU	13
OŚ PRIORYTETOWA II. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	46
OŚ PRIORYTETOWA III. KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE	69
OŚ PRIORYTETOWA IV. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ	93
OŚ PRIORYTETOWA V. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	104
OŚ PRIORYTETOWA VI. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI	136
OŚ PRIORYTETOWA VII. POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ	154
OŚ PRIORYTETOWA VIII. INFRASTRUKTURA DLA USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ..	184
OŚ PRIORYTETOWA IX. ROZWÓJ LOKALNY	227
OŚ PRIORYTETOWA X. POMOC TECHNICZNA.....	244
III. Indykatywny plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR).....	249
IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji	252
V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji RPOWP 2014-2020.....	256
VI. Stosowane skróty	263
VII. Załączniki	266
Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na działania / poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych	266
Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań..	266
Załącznik 3 – Kryteria wyboru projektów.....	266
Załącznik 4 – Ramowe plany działań.....	266
Załącznik 5 – Wykaz projektów zidentyfikowanych przez IZ RPOWP w ramach trybu pozakonkursowego	266
Załącznik 6 – Zasady wdrażania instrumentu RLKS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.....	266
Załącznik 7 – Zasady realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego dotyczących wsparcia kształcenia ustawicznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.....	266

WSTĘP

Z uwagi na ramowy charakter Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020), zdeterminowany wzorem programu określonym przez Komisję Europejską, konieczne jest przygotowanie dodatkowego dokumentu uszczegóławiającego zapisy programu operacyjnego, tj. Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (SZOOP RPOWP 2014-2020).

Obowiązek przygotowania SZOOP wynika z *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (Dz. U. z 2018 r. poz.1431). Zgodnie z ustawą SZOOP został przygotowywany i przyjęty przez instytucję zarządzającą programem operacyjnym oraz zatwierdzony w zakresie kryteriów wyboru projektów przez komitet monitorujący.

Dokument ten został opracowany w oparciu o *Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020*.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 określa zakres działań i poddziałań realizowanych w ramach poszczególnych osi priorytetowych oraz podstawowe warunki realizacji Programu. Stanowi kompendium wiedzy dla beneficjentów na temat typów projektów, listy potencjalnych beneficjentów oraz systemu wyboru projektów w ramach poszczególnych osi priorytetowych Programu. Celem SZOOP RPOWP 2014-2020 jest ułatwienie wnioskodawcom prawidłowego przygotowanie wniosków o dofinansowanie oraz wskazanie trybu postępowania przy składaniu wniosku o wsparcie.

I. Ogólny opis RPOWP 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji

1. Status dokumentu

RPOWP 2014-2020 został zaakceptowany *Decyzją Wykonawczą Komisji C(2015) 909 z dnia 12.2.2015 r. przyjmującą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla regionu podlaskiego w Polsce CCI 2014PL16M2OP010, zmieniony Decyzją Wykonawczą Komisji C(2018) 4783 z dnia 19.7.2018 r.*

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 stanowi instrument realizacji Umowy Partnerstwa, która określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych, tj. polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020.

2. Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

RPOWP 2014-2020 przyczynia się do realizacji celów *Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* oraz krajowych dokumentów strategicznych. Jednocześnie jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020), przyjętej 9 września 2013 r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego.

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020 jest wzrost konkurencyjności gospodarki kształtowanej w oparciu o regionalne specjalizacje. Ponadto dla każdego działania w Programie określono cele szczegółowe.

Zgodnie z nomenklaturą przyjętą w pakiecie rozporządzeń dotyczących perspektywy 2014-2020, RPOWP 2014-2020 realizuje 9 celów tematycznych oraz obejmuje 32 priorytety inwestycyjne (PI). Priorytetom inwestycyjnym odpowiadają działania i poddziałania Programu, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych. Tabela transpozycji PI na działania/poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych stanowi Załącznik nr 1 do SZOOP.

Osie priorytetowe RPOWP 2014-2020:

- Oś I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu
- Oś II Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa
- Oś III Kompetencje i kwalifikacje
- Oś IV Poprawa dostępności transportowej
- Oś V Gospodarka niskoemisyjna
- Oś VI Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
- Oś VII Poprawa spójności społecznej
- Oś VIII Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej
- Oś IX Rozwój lokalny
- Oś X Pomoc techniczna

3. Finansowanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest programem dwufunduszowym, finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków unijnych na Program wynosi 872 217 214 euro EFRR i 341 378 663 euro EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych – szacowanie na podstawie art. 120 rozporządzenia ramowego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% (z wyłączeniem osi wdrażanej w całości za pomocą RLKS, gdzie poziom dofinansowania określono jako 95%) – wynosiło w momencie programowania 210 577 605 euro.

W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu.

Obszarem realizacji programu jest obszar województwa podlaskiego, zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

W RPOWP 2014-2020 wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% całkowitej alokacji UE (72 815 753 EUR), w tym 6% środków EFRR (52 333 032 EUR) oraz 6% alokacji EFS (20 482 721 EUR). Rezerwa wykonania ustanowiona została dla każdej osi priorytetowej Programu, z wyjątkiem Osi X Pomoc techniczna (finansowanej z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono ww. rezerwy.

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach RPOWP stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Indykatywny plan finansowy Programu został zawarty w części III SZOOP.

4. Horyzontalne zasady realizacji Programu

Wdrażanie RPOWP 2014-2020, podobnie jak jego opracowanie, następuje zgodnie z zasadami horyzontalnymi. Należą do nich: zrównoważony rozwój, równość szans i niedyskryminacja, równouprawnienie płci, przeciwdziałanie zmianom klimatu i ład przestrzenny, współpraca. Zasady te znajdują odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów w ramach poszczególnych obszarów wsparcia.

a) Zrównoważony rozwój

Projekt Programu został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, a w procesie programowania zapewniony został udział partnerów ze środowisk przyrodniczych.

Ze względu na walory przyrodnicze regionu i cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, zasada zrównoważonego rozwoju, przejawia się we wszystkich celach Programu. Ma ona odzwierciedlenie w wyborze inwestycji minimalizujących wpływ człowieka na środowisko, wspierających gospodarkę efektywniej korzystającą z zasobów, bardziej przyjaznych środowisku, w tym nakierowanych na spełnienie *acquis* w obszarze środowiska. Niedozwolone jest współfinansowanie projektów, które będą wywierać negatywny wpływ na obszary chronione, w tym

obszary Natura 2000, z wyjątkiem projektów, dla których, zgodnie z art. 81 ustawy OOS, zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Przy wyborze operacji w ramach poszczególnych obszarów wsparcia zostaną wprowadzone kryteria weryfikujące spełnianie wymogów ochrony środowiska, wydajności zasobów, dostosowania do zmiany klimatu i łagodzenia jego skutków, odporności na klęski żywiołowe oraz zapobieganiu ryzyku i zarządzania ryzykiem. Ponadto w odniesieniu do inwestycji infrastrukturalnych, współfinansowanych ze środków EFRR, na etapie wdrażania preferowane będą inwestycje ograniczające energo- i materiałochłonność. Natomiast w odniesieniu do działań w Programie współfinansowanych z EFS, zasada zrównoważonego rozwoju będzie realizowana poprzez włączenie zagadnień z nią związanych do projektów dotyczących kształcenia i szkoleń. Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewnione zostały wskaźniki monitorujące zgodność działań podejmowanych w ramach Programu z zasadą zrównoważonego rozwoju.

b) Równość szans i niedyskryminacja

Zasada równości szans i niedyskryminacji gwarantuje poszanowanie praw jednostki niezależnie od pochodzenia etnicznego lub narodowego, religii lub bezwyznaniowości, niepełnosprawności, wieku, płci, orientacji seksualnej, rasy czy statusu społeczno-ekonomicznego. Program proponuje wiele przedsięwzięć mających na celu zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną ale także stan ubóstwa. Zaplanowane interwencje uwzględniają zdefiniowane potrzeby poszczególnych grup docelowych narażonych na taką dyskryminację. Promowanie równości wyraża się w konkretnym zakresie: promowania włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa przez zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Wsparcie uzyskają ponadto interwencje ograniczające nierówności w zakresie dostępu do niedrogich i wysokiej jakości usług. Ponadto, przewiduje się, iż instrumentem przyczyniającym się do wyrównania szans tej grupy beneficjentów wsparcia będzie mechanizm cross-financing, ukierunkowany między innymi na dostosowywanie pomieszczeń i miejsc pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Również infrastruktura powstająca w ramach projektów finansowanych z EFRR, w ramach wszystkich działań RPOWP 2014-2020, powinna być dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, tj. tworzona zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania. Zasada równości szans będzie uwzględniana przy wyborze i wdrażaniu projektów. Przejawem tego będą odpowiednio sformułowane kryteria wyboru projektów, które uwzględnią potrzeby defaworyzowanych grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnością oraz uniemożliwią wybór projektów wykazujących negatywny wpływ na równość szans i zapobieganie dyskryminacji, tak aby niekorzystne zjawiska społeczne nie były pogłębiane przy użyciu instrumentów finansowych UE. Monitorowanie i ewaluacja przewidzianych przedsięwzięć posłużą zapewnieniu kontynuacji realizacji przedmiotowej zasady.

W ramach wszystkich CT wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych (rozumianych zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, a w przypadku instytucji zdrowotnych – zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020) świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu. Zasada ta obowiązuje dla naborów ogłoszonych po wejściu w życie zmienionego programu.

c) Równouprawnienie płci

Niwelowanie nierówności w pozycji kobiet i mężczyzn na rynku pracy przebiegać będzie w Programie łącznie z niwelowaniem nierówności między płciami we wszystkich pozostałych obszarach życia społecznego. Na etapie programowania działań uwzględniono odmienną sytuację kobiet i mężczyzn na rynku pracy, opierając się na diagnozie społeczno-gospodarczej regionu. Ocena merytoryczna wszystkich wniosków o dofinansowanie w ramach RPOWP 2014-2020 będzie uwzględniała ocenę wpływu projektu na realizację zasady równości płci. W przypadku działań realizowanych z EFS ocena projektów będzie prowadzona w oparciu o tzw. standard minimum, tj. zestaw pytań/punktów, które określają minimalne warunki jakie powinien spełniać projekt w ramach niniejszej zasady. Dodatkowo kryteria wyboru projektów uwzględniać będą potrzeby różnych grup społecznych w danych obszarach, stosując zasadę preferowania grup defaworyzowanych. Pozwoli to na wyrównywanie szans społecznych i zawodowych tych grup.

Na etapie monitorowania i sprawozdawczości system wskaźników zawartych w Programie umożliwić będzie gromadzenie i zbieranie danych statystycznych w podziale na płeć. Monitorowanie wskaźników według płci będzie obligatoryjne w przypadku wskaźników wymaganych załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie EFS. W przypadku projektów współfinansowanych z EFRR monitorowanie w podziale na płeć będzie uwzględniane w stosownych przypadkach, tam gdzie jest to możliwe.

d) Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ład przestrzenny

Kwestie klimatyczne są traktowane w RPOWP 2014-2020 jako horyzontalne, a działania realizujące cele klimatyczne będą adresowane do poszczególnych rodzajów inwestycji wspieranych w ramach poszczególnych celów tematycznych. W związku z tym stosowane będą na przykład kryteria środowiskowe podczas zakupów urządzeń, technologii, wykorzystanie technologii oszczędzających w eksploatacji energię, wodę, surowce. Działania podejmowane w poszczególnych osiach programu będą bezpośrednio lub pośrednio przyczyniały się do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną/niskowęglową i odporną na zmianę klimatu oraz wspierały lepsze zarządzanie w zakresie klimatu i środowiska.

Z przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym łączy się zasada horyzontalna poszanowania i ochrony krajobrazu. Ma ona na celu przeciwdziałanie niekontrolowanemu przekształcaniu przez człowieka krajobrazu. W związku z tym wszelka interwencja o charakterze infrastrukturalnym w ramach RPOWP 2014-2020 powinna w sposób pośredni lub bezpośredni zapewniać stan równowagi ekologicznej różnych ekosystemów na danym obszarze. Operacje powinny być dostosowane do rodzaju ekosystemu, w którym będą usytuowane i na który będą miały wpływ. W ramach Programu aspekt ekologiczny interwencji będzie ujęty w sposób przekrojowy, tak aby chronić wodę, glebę, powietrze i bioróżnorodność oraz inne walory krajobrazu nie tylko naturalnego, ale również przemysłowego i miejskiego. Program nie zakłada bezpośredniej interwencji w ramach CT5 nie mniej jednak ewentualne inwestycje obejmujące zakres interwencji CT5, np. w ramach RLKS, spełniać będą warunki właściwe dla tego obszaru.

Interwencja w ramach RPOWP będzie podporządkowana osiągnięciu celów przestrzennych wynikających z krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa. W celu zapewnienia przestrzegania zasad kształtowania przestrzeni wynikających z ww. dokumentów stosowane będą stosowne kryteria wyboru projektów w ramach poszczególnych działań. Będzie to w praktyce oznaczać np. dodatkowe promowanie projektów w szczególności sposób przyczyniających się do przywrócenia ładu przestrzennego, preferencje dla wyłaniania projektów w drodze konkursów architektonicznych lub urbanistycznych, promowanie

projektów synergicznych i komplementarnych itp. Szczególnie traktowane będą tu kwestie powstrzymywania żywiołowego rozlewania się miast, zapobieganie rozpraszaniu zabudowy i pogłębianiu chaosu przestrzennego, kształtowania w maksymalnym możliwym zakresie przestrzeni publicznych przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym, preferowanie ponownego wykorzystania terenu i wypełniania zabudowy zamiast ekspansji na tereny niezabudowane (priorytet brownfield ponad greenfield), troska o estetykę poszczególnych przedsięwzięć i ich dopasowania do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego, zapewnienie szerokiej partycypacji społecznej w procesach planowania przestrzennego i przygotowania inwestycji.

e) Współpraca

Zasada współpracy i partnerstwa przyświecały opracowaniu Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 i z uwagi na ich znaczenie w systemie realizacji SRWP 2020 zostały wskazane jako zasady horyzontalne dla RPOWP 2014-2020. Partnerstwo rozumiane jest jako współudział, współdecydowanie i współodpowiedzialność podmiotów publicznych i niepublicznych w realizacji wspólnych przedsięwzięć przyczyniających się do osiągnięcia założonych celów Strategii, a także w monitorowaniu i ewaluacji podejmowanych działań interwencyjnych. We współuczestniczeniu, współdecydowaniu muszą brać udział podmioty publiczne, prywatne i społeczne, których decyzje mają największy wpływ na przebieg procesów rozwojowych w regionie. Partnerzy społeczni i gospodarczy włączani są od samego początku i na każdym etapie na równorzędnych prawach.

Z punktu widzenia rozwoju regionu ważne jest rozwijanie wszelkich form współpracy i powiązań sieciowych w układach zewnętrznych, poprzez ciągłe komunikowanie się, wymianę informacji, wiedzy, dobrych praktyk oraz tworzenie mniej czy bardziej sformalizowanych powiązań. Dlatego w ramach RPOWP 2014-2020 wspierane będą wszelkie formy współpracy, co znajdzie wyraz np. w dopuszczeniu tam gdzie to możliwe możliwości realizacji projektów partnerskich oraz premiowanie inicjatyw wspólnych, w szczególności partnerstw międzysektorowych.

5. Podstawowe zasady wyboru projektów

Zgodnie z art. 38. ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 wybór projektów do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 następuje w trybie:

- konkursowym;
- pozakonkursowym;
- o którym mowa w art. 39, art. 47, art. 54, art. 60a oraz art. 61 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

Informacja o stosowanych trybach wyboru projektów została określona dla każdego działania RPOWP 2014-2020 w części *Opis kierunkowych zasad wyboru projektów*.

Podstawowym trybem wyboru projektów jest tryb konkursowy.

Wybór projektu do dofinansowania nastąpi na podstawie stopnia spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący RPOWP 2014-2020. Kryteria wyboru oraz zasady naboru projektów będą jednakowe dla wszystkich konkurujących ze sobą Wnioskodawców projektów dotyczących danej kategorii operacji RPOWP 2014-2020, transparentne oraz niedyskryminujące. Będą one premiować projekty w największym stopniu przyczyniające się do osiągnięcia założonych celów i wskaźników

danej osi priorytetowej. Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań stanowią Załącznik nr 3 do Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPOWP 2014-2020.

Tryb konkursowy

Konkurs jest postępowaniem służącym wybraniu do dofinansowania projektów, które spełniły kryteria wyboru projektów albo spełniły kryteria wyboru projektów i:

- 1) uzyskały wymaganą liczbę punktów albo
- 2) uzyskały kolejno największą liczbę punktów, w przypadku gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, o których mowa w pkt 1.

W trybie konkursowym wniosek o dofinansowanie projektu jest składany w ramach konkursu organizowanego i przeprowadzanego przez właściwą Instytucję Organizującą Konkurs (IOK) dla poszczególnych działań/poddziałań RPOWP 2014-2020.

Nabór projektów do dofinansowania w ramach procedury konkursowej poprzedza ogłoszenie o konkursie, które zamieszczane jest na portalu Funduszy Europejskich (www.funduszeuropejskie.gov.pl) oraz na stronie internetowej IOK, na co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie projektu. IOK przeprowadza konkurs na podstawie zatwierdzonego przez IZ RPOWP regulaminu, który zamieszczany jest na stronie internetowej IOK oraz na portalu Funduszy Europejskich.

Tryb pozakonkursowy

Zastosowanie trybu pozakonkursowego musi być zgodne z zapisami Umowy Partnerstwa oraz z regulacjami określonymi w art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, tj.:

- 1) gdy wnioskodawcami, ze względu na charakter lub cel projektu, mogą być jedynie podmioty jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu;
- 2) gdy dany projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, regionu lub obszaru objętego realizacją ZIT, lub dotyczy realizacji zadań publicznych.

Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego wraz informacją o projekcie i podmiocie, który będzie wnioskodawcą stanowi załącznik nr 5 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPOWP 2014-2020.

Zgłaszanie projektów

Za zgłoszone do realizacji w trybie pozakonkursowym uznaje się projekty uwzględnione w Kontrakcie Terytorialnym, wskazane w programie, dokumentach wynikających z warunkowości ex-ante lub Strategii ZIT BOF. W celu pozyskania informacji niezbędnych do przeprowadzenia procesu identyfikacji podmioty zgłaszające dane projekty proszone są o uzupełnienie fisz projektowych.

Zgłoszenia nie wymagają projekty pomocy technicznej.

Identyfikacja projektów i umieszczenie w wykazie

W trakcie przeprowadzania procesu identyfikacji IZ RPOWP dokonuje weryfikacji informacji o danym przedsięwzięciu przedstawionych przez Projektodawcę w fiszy projektowej. Na etapie identyfikacji projektu badana jest:

- zgodność z celami szczegółowymi i rezultatami odpowiednich działań i poddziałań RPOWP, rozumiane jako stopień, w którym projekt przyczyni się do realizacji założonych celów szczegółowych i rezultatów zgodnie z przyjętą w RPOWP logiką interwencji;
- spełnienie warunków określonych w art. 38 ust. 2 i 3 ustawy wdrożeniowej;

- możliwość realizacji w ramach kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów;
- wykonalność rozumiana jako możliwość zrealizowania przedsięwzięcia i osiągnięcia jego celów m.in. w ramach założonego harmonogramu realizacji projektu.

Pozytywna weryfikacja ww. przesłanek umożliwi wpisanie danego przedsięwzięcia do zał. nr 5 do SZOOP (Wykazu projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego). Umieszczenie projektów ww. wykazie następuje w terminie do 3 miesięcy od dnia zidentyfikowania projektu poprzez przyjęcie/zmianę stosownej uchwały Zarządu Województwa Podlaskiego. Podmiot zgłaszający dany projekt jest informowany o dokonaniu identyfikacji projektu pozakonkursowego i zobowiązany jest do opracowania i przedłożenia w wyznaczonym terminie wniosku o dofinansowanie.

W przypadku projektów Powiatowych Urzędów Pracy proces identyfikacji projektów pozakonkursowych odbywa się w ramach opracowywania Rocznych Planów Działania (RPD), stanowiących załącznik nr 4 do SZOOP.

Monitorowanie przygotowania projektów pozakonkursowych

Monitorowanie przygotowania projektów pozakonkursowych prowadzone jest przez IZ RPOWP lub IP właściwą dla danego zakresu (WUP w przypadku projektów pozakonkursowych PUP oraz Związek ZIT w przypadku projektów o strategicznym znaczeniu dla ZIT BOF).

Ocena projektów pozakonkursowych

Ocena projektów pozakonkursowych prowadzona jest przez IZ RPOWP lub właściwą IP w oparciu o kryteria wyboru projektów zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPOWP. Wniosek o dofinansowanie projektu jest składany na wezwanie właściwej instytucji w terminie przez nią wyznaczonym. Właściwa instytucja wybiera do dofinansowania projekt, który spełnił kryteria wyboru projektów albo spełnił kryteria wyboru projektów i uzyskał wymaganą liczbę punktów.

Tryb o którym mowa w art. 39, art. 47, art. 54, art. 60a oraz art. 61 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych

Zgodnie z art. 38 ust. 3a i 3b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, w trybie tym mogą być wybierane wyłącznie projekty realizowane w ramach instrumentów finansowych, o których mowa w art. 28 ust. 1.

Projekty realizowane w ramach instrumentów finansowych, o których mowa w art. 28 ust. 1, mogą być wybierane wyłącznie w trybie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 albo w art. 39, art. 47, art. 54, art. 60a oraz art. 61 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

6. Mechanizmy koordynacji

Skuteczna koordynacja ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia komplementarności podejmowanej interwencji, a tym samym przyczynia się do osiągnięcia większej skuteczności i maksymalnej efektywności działań, synergii realizowanych przedsięwzięć oraz do osiągania celów i związanych z nimi wskaźników.

Zgodnie z Umową Partnerstwa za zapewnienie mechanizmu koordynacyjnego na poziomie krajowym odpowiedzialny jest Minister ds. rozwoju regionalnego. Podmiotem odpowiedzialnym za zapewnienie właściwych mechanizmów koordynacyjnych Programu jest Instytucja Zarządzająca RPOWP 2014-2020 przy znaczącym udziale Komitetu Monitorującego.

W celu umożliwienia realizacji komplementarnych działań, których wdrożenie ma przynieść największą wartość dodaną dla regionu i przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w Umowie

Partnerstwa i regionalnym programie operacyjnym, który jest jednym z instrumentów jej realizacji, w RPOWP 2014-2020 przewidziano mechanizmy koordynacji wsparcia dotyczące poziomu programowania oraz zarządzania i wdrażania. Na etapie programowania mechanizmami koordynacji pozwalającymi na identyfikację obszarów komplementarności w zakresie m.in.: identyfikacji wspólnych/pokrywających się obszarów interwencji, kategorii beneficjentów, grup docelowych, osi, były:

- Umowa Partnerstwa,
- Kontrakt Terytorialny,
- linia demarkacyjna,
- Komitet Sterujący SRWP 2020 (KS SRWP) oraz powołana przez KS SRWP Grupa robocza ds. wsparcia przygotowania RPOWP na lata 2014-2020,
- Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS).

Natomiast na poziomie zarządzania i wdrażania, zarówno z punktu widzenia komplementarności działań w ramach samego RPOWP 2014-2020 (koordynacja wewnętrzna), jaki i z działaniami z innych programów operacyjnych (koordynacja zewnętrzna), istotną rolę pełnią następujące mechanizmy koordynacji:

- wsparcie komplementarnych operacji,
- zsynchronizowanie procesów naboru i oceny projektów,
- mechanizm finansowania krzyżowego (cross-financing),
- kryteria wyboru projektów/operacji dot. komplementarności,
- Komitet Monitorujący,
- współpraca pomiędzy departamentami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, jego jednostkami organizacyjnymi i innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację programów operacyjnych,
- grupy robocze dot. wdrażania krajowych programów operacyjnych oraz programów EIS i EWT,
- wspólne działania informacyjno-promocyjne,
- „mapy” projektów,
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS).

Koordynacja wewnętrzna pomiędzy działaniami finansowanymi z EFS i EFRR jest zapewniona poprzez Komitet Monitorujący, który m.in. zatwierdza kryteria wyboru projektów (w tym te dotyczące komplementarności działań), poprzez mechanizm RLKS, w ramach którego będą realizowane wielofunduszowe strategie lokalne, a także poprzez finansowanie komplementarnych operacji/projektów zintegrowanych w ramach RPOWP 2014-2020.

RPOWP jest komplementarny w wielu obszarach z programami krajowymi, szczególnie z PO Polska Wschodnia, a także z inicjatywami i programami unijnymi. Głównymi narzędziami koordynacji interwencji podejmowanych na obszarze Polski Wschodniej ze środków UE jest Grupa Sterująca do spraw Polski Wschodniej oraz wzajemny udział w Komitetach Monitorujących przedstawicieli Instytucji Zarządzającej RPOWP oraz Instytucji Zarządzającej PO PW 2014-2020. Zidentyfikowane obszary komplementarności z innymi programami/inicjatywami (unijnymi i krajowymi) oraz rozwiązania na rzecz koordynacji zostały zaprezentowane w załączniku do RPOWP 2014-2020.

Szczegółowe mechanizmy koordynacji, przewidziane w ramach poszczególnych działań/poddziałań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, zostały wskazane w rozdziale II Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań/poddziałań Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPOWP 2014-2020 (pkt 11:

Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/podziałaniami w ramach PO lub z innymi PO).

II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań/poddziałań

1. Numer i nazwa osi priorytetowej¹

OŚ PRIORYTETOWA I. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI REGIONU

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Wyzwania stojące przed regionem w zakresie wzmocnienia jego potencjału i konkurencyjności przełożyły się na zakres interwencji osi I. Struktura osi obejmuje wybrane, komplementarne priorytety inwestycyjne (PI) w obszarze celów tematycznych 1, 3 i 8. Głównym nurtem planowanej interwencji w ramach osi są kompleksowe działania prorozwojowe, proinnowacyjne i prozatrudnieniowe, wpływające bezpośrednio na wzmocnienie potencjału i konkurencyjności regionu. Podstawowym adresatem działań podejmowanych w tej osi są przedsiębiorcy. Oś I programu zbudowana w powyższy sposób może najskuteczniej przyczynić się do osiągnięcia wzrostu potencjału i konkurencyjności regionu. Na układ celów tematycznych należy patrzeć jako na system elementów wzajemnie powiązanych i warunkujący się, a w szczególności wzmacniających swoje oddziaływanie. Niewątpliwie podstawą rozwoju regionu musi być konkurencyjna gospodarka. To ona tworzy miejsca pracy i w konsekwencji prowadzi do wzrostu zatrudnienia i dochodów. Działania podjęte w ramach CT1, ukierunkowane na rozwój inteligentnych specjalizacji regionu, przyczynią się do osiągnięcia CT3 przez rozwijanie nowych przewag konkurencyjnych opartych na innowacjach i budowaniu gospodarki opartej na wiedzy. Niezbędne jest oparcie konkurencyjności regionalnej gospodarki na wiedzy i innowacjach wdrażanych także w zakorzenionych tradycyjnych sektorach. Należy zwiększyć wykorzystanie koncepcji inteligentnych specjalizacji, łącząc tradycje gospodarcze regionu z najnowszą wiedzą i technologiami. Nie można też zaniedbywać nowych rodzących się sektorów gospodarczych, w których region może znaleźć swoje szanse. Podejmowana interwencja musi odpowiadać na specyficzne potrzeby terytoriów i bazować na ich wewnętrznym potencjale rozwojowym. Zakłada się więc wykorzystanie endogenicznego potencjału obszarów Natura 2000 w ramach CT8 dla wzmocnienia rozwoju gospodarczego regionu.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 232 367 214 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 1.1	Wsparcie na rzecz gospodarki opartej na wiedzy
2. Cel/e szczegółowe/e działania/ poddziałania	Działanie 1.1	Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej Celem działania jest zapewnienie najlepszych warunków infrastrukturalnych do prowadzenia badań naukowych, przy czym wsparcie zostanie skierowane na realizację projektów zgodnych z RIS3. Realizacja planowanych działań będzie prowadzić do wzmocnienia potencjału jednostek B+R w zakresie zdolności do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej oraz zwiększenia transferu wiedzy i skali komercjalizacji wyników B+R. Dofinansowanie uzyskują wyłącznie przedsięwzięcia uzgodnione w Kontrakcie Terytorialnym, polegające na wsparciu infrastruktury

¹ Numeracja poziomów wdrażania jest niezależna od numeracji PI – odwzorowanie logiki programowania w tym zakresie jest realizowane w trakcie definiowania struktury PO w centralnym systemie teleinformatycznym. Jednocześnie, w ramach ww. systemu obowiązują warunki jednolitej numeracji, o których mowa w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020.

		B+R w instytucjach naukowych, służące rozwijaniu współpracy z przedsiębiorstwami. Mając na względzie nadrzędny cel jakim jest pobudzenie nakładów prywatnych na B+R, warunkiem koniecznym jest aby projekty dotyczące infrastruktury publicznej zakładały generowanie dodatkowych inwestycji prywatnych w przyszłości.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 1.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (CI 25) 2) Przychód z komercjalizacji wyników prac B+R prowadzonych przez jednostkę naukową 3) Liczba skomercjalizowanych wyników prac B+R prowadzonych przez jednostkę naukową 4) Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej 5) Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 1.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wspartych laboratoriów badawczych 2) Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R 3) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI 27) 4) Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI 26) 5) Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej
5. Typy projektów ²	Działanie 1.1	<p>Inwestycje w infrastrukturę B+R instytucji nauki, wykorzystywaną we wspólnych projektach badawczych z przedsiębiorstwami w odpowiedzi na zapotrzebowanie ze strony gospodarki. Zakres wsparcia będzie ograniczony do obszarów zgodnych z dokumentem RIS3.</p> <p>Przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R powinno przewidywać aktywne działania, mające na celu przyciągnięcie nowych klientów z sektora przedsiębiorstw – zarówno z regionu jak i z zewnątrz oraz zakładać wzrost udziału przychodów z sektora przedsiębiorstw w ogólnych przychodach jednostki naukowej, będącej beneficjentem projektu.</p> <p>Warunki wynikające z Umowy Partnerstwa w zakresie wsparcia infrastruktury B+R:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R wpisuje się w RIS3, – przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R charakteryzuje możliwie wysoki stopień współfinansowania ze źródeł prywatnych, – nowe przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych może otrzymać wsparcie jedynie, gdy stanowi element dopełniający istniejące zasoby, w tym powstałe w ramach wsparcia udzielonego w ramach perspektywy 2007-2013, – przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R zostało

² Określone na podstawie celu lub zakresu przedmiotowego przedsięwzięć, które mogą podlegać dofinansowaniu w ramach działania albo poddziałania. Informacja ta będzie wykorzystywana np. przy opracowywaniu regulaminów konkursów.

		<p>uzgodnione z ministrem właściwym ds. nauki i szkolnictwa wyższego i ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego w celu uniknięcia powielania inwestycji,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R służy realizacji wskazanych w projekcie badań (konieczne jest przedstawienie opisu prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowania w gospodarce), – powstała w wyniku przedsięwzięcia infrastruktura B+R będzie dostępna dla podmiotów/osób spoza jednostki otrzymującej wsparcie, – finansowanie infrastruktury TIK w jednostkach naukowych jest możliwe w ramach CT1 tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji projektu badawczo-rozwojowego. <p>Oprócz spełnienia warunków wynikających z Umowy Partnerstwa, jakiegokolwiek wsparcie publicznej infrastruktury B+R będzie uwarunkowane oceną biznes planu, który będzie obejmował przyszłe wykorzystanie infrastruktury, w tym także przez i na rzecz przedsiębiorstw. Monitorowaniu na poziomie projektu oraz corocznemu raportowaniu KE podlegać będzie wielkość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne oraz wielkość przychodów wygenerowanych dzięki wsparciu publicznej infrastruktury B+R. Wsparcie przyznane na realizację projektu z zakresu publicznej infrastruktury badawczej podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy założony przez beneficjenta wskaźnik poziomu przychodów z działalności komercyjnej prowadzonej na wspartej infrastrukturze badawczej nie zostanie osiągnięty w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia danego programu.</p> <p>Realizowane projekty nie mogą powielać istniejących zasobów oraz powinny uzupełniać wcześniej wytworzoną infrastrukturę naukowo-badawczą. Promowane jest wykorzystanie technologii pozwalających dodatkowo na oszczędności w zużyciu energii, wody, surowców i materiałów. Preferowane są przedsięwzięcia, które charakteryzuje możliwie wysoki stopień współfinansowania ze źródeł prywatnych.</p>
6. Typ beneficjenta ³	Działanie 1.1	<ul style="list-style-type: none"> – uczelnie/szkoły wyższe, – jednostki naukowe, – jednostki naukowo-badawcze, – spółki celowe tworzone przez powyższe instytucje, – konsorcja naukowe, – konsorcja naukowo-przemysłowe, – sieci naukowe, – centra naukowe, – centra naukowo-przemysłowe, – porozumienia ww. podmiotów, – porozumienia, konsorcja, spółki celowe, itp. ww. podmiotów,

³ Jeżeli to możliwe – zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.) – funkcjonującą w ramach centralnego systemu teleinformatycznego.

		<p>w których partnerem/konsorcjantem/współdziałowcem są przedsiębiorstwa.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.)</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia ⁴	Działanie 1.1	Przedsiębiorstwa, zespoły naukowo-badawcze, pracownicy nauki, doktoranci oraz studenci biorący udział w projektach badawczych
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 1.1	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 1.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR) ⁵	Działanie 1.1	Ogółem ⁶
		Region słabiej rozwinięty – 30 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO ⁷	Działanie 1.1	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne ⁸	Działanie 1.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów ⁹ oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 1.1	<p>Pozakonkursowy.</p> <p>Wybór projektów będzie dokonywany w procedurze konkurencyjnej w ramach negocjacji Kontraktu Terytorialnego. Dofinansowanie mogą uzyskać uzgodnione w Kontrakcie Terytorialnym inwestycje strategiczne dla rozwoju specjalizacji regionalnych, zgodne z RIS3.</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów ¹⁰	Działanie 1.1	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 1.1	Nie dotyczy

⁴ W rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz projektów grantowych, o których mowa w art. 35 ust. 1 Ustawy.

⁵ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

⁶ W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem”.

⁷ Pole należy wypełnić jedynie wówczas, gdy zostały przewidziane realne mechanizmy powiązań między działaniami/poddziałaniami, programami, np.: wspólne nabory wniosków na projekty zintegrowane, projekty w ramach ZIT, Grupy sterujące (np. PO PW 2014-2020 grupa sterująca ds. zdrowia) itp.

⁸ Wskazanie czy działanie/poddziałanie dotyczy instrumentu terytorialnego, a jeśli tak, to wskazanie tego instrumentu opisanego szerzej w części IV SZOOP.

⁹ Dostępne wartości: konkursowy, pozakonkursowy.

¹⁰ Należy wskazać limity wynikające z PO dotyczące poszczególnych kategorii kosztów.

16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych ¹¹	Działanie 1.1	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie ¹²	Działanie 1.1	Luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b)
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 1.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna) ¹³	Działanie 1.1	W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wsparcie udzielane będzie na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej i innowacyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 ¹⁴ w oparciu o art. 26 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu ¹⁵¹⁶	Działanie 1.1	100% (100% dofinansowania może obejmować tylko część niegospodarczą) Część gospodarcza – objęta zasadami pomocy państwa – zgodnie z maksymalną intensywnością pomocy. Minimalny poziom działalności gospodarczej wynosi powyżej 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury w rozumieniu motywu (49) preambuły rozporządzenia KE 651/2016).

¹¹ Dotyczy EFS.¹² Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1303/2013”: luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b), stawki ryczałtowe (art. 61 ust. 3 lit. a), pomniejszanie dochodu (art. 65 ust. 8).¹³ Maksymalny poziom dofinansowania projektu podlegającego przepisom dotyczącym pomocy państwa wynika z odpowiednich programów pomocowych oraz mapy pomocy regionalnej dla Polski na lata 2014-2020 (decyzja Komisji SA.37485/2013/N z dnia 20 lutego 2014 r.).¹⁴ Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 899).¹⁵ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia 1303/2013. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.¹⁶ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) ¹⁷	Działanie 1.1	Zgodnie z postanowieniami Kontraktu Terytorialnego Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹⁸	Działanie 1.1	Zgodnie z postanowieniami Kontraktu Terytorialnego Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) ¹⁹	Działanie 1.1	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) ²⁰	Działanie 1.1	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) ²¹	Działanie 1.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych ²²	Działanie 1.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych ²³ oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 1.1	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców	Działanie 1.1	Nie dotyczy

¹⁷ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

¹⁸ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

¹⁹ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

²⁰ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

²¹ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

²² IZ, pośrednik finansowy, fundusz funduszy.

²³ Pożyczka, poręczenie, gwarancja, wejście kapitałowe, itd.

instrumentów finansowych ²⁴		
--	--	--

²⁴ Rubryka tożsama z rubryką nr 12.

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 1.2	Wspieranie transferu wiedzy, innowacji, technologii i komercjalizacji wyników B+R oraz rozwój działalności B+R w przedsiębiorstwach
	Poddziałanie 1.2.1	Wspieranie transferu wiedzy, innowacji, technologii i komercjalizacji wyników B+R oraz rozwój działalności B+R w przedsiębiorstwach
	Poddziałanie 1.2.2	Bon na usługi badawcze
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 1.2	<p>Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw</p> <p>Celem interwencji jest wsparcie działalności badawczo-rozwojowej w samych przedsiębiorstwach w obszarach zaliczanych do inteligentnych specjalizacji, wyznaczonych w RIS3, ale również w tych, które w wyniku monitoringu i oceny RIS3 zostaną zaliczone do obszarów o dużym potencjale wzrostu innowacyjności. Zostanie zastosowany w ograniczonym zakresie mechanizm elastyczności, który będzie umożliwiał wsparcie wysoce innowacyjnych przedsięwzięć, niezidentyfikowanych wcześniej w procesie przedsiębiorczego odkrywania.</p> <p>Wsparcie projektów dotyczących z jednej strony wyposażenia działów B+R, z drugiej realizacji samych badań w dłuższym okresie czasu przyczyni się do podniesienia innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, a także do dalszego wzrostu nakładów prywatnych na działalność B+R. Szczególnego podejścia będą wymagały małe i średnie przedsiębiorstwa nie partycypujące do tej pory w procesach związanych z podnoszeniem innowacyjności. Konieczne będzie zastosowanie instrumentarium, które pozwoliłoby wygenerować w nich popyt na innowacje i związane z nimi prace rozwojowe.</p>
	Poddziałanie 1.2.1	
	Poddziałanie 1.2.2	
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 1.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wdrożonych wyników prac B+R 2) Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej 3) Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych 4) Liczba zgłoszeń wzorów użytkowych 5) Liczba zgłoszeń wzorów przemysłowych 6) Liczba uzyskanych praw ochronnych na wzór użytkowy 7) Liczba uzyskanych praw z rejestracji na wzór przemysłowy 8) Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)
	Poddziałanie 1.2.1	
	Poddziałanie 1.2.2	
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 1.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI 26) 2) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) 3) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) 4) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6) 5) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI 27) 6) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie badań i rozwoju 7) Liczba realizowanych projektów B+R
	Poddziałanie 1.2.1	
	Poddziałanie 1.2.2	

		<p>8) Liczba osób prowadzących działalność B+R w ramach projektu, O/K/M</p> <p>9) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R</p> <p>10) Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R</p> <p>11) Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej</p> <p>12) Liczba wspartych laboratoriów badawczych</p>
5. Typy projektów	Działanie 1.2	
	Poddziałanie 1.2.1	<p>1) Tworzenie lub rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej (inwestycje w aparaturę, sprzęt i inną niezbędną infrastrukturę B+R). Warunkiem wsparcia inwestycji w zakresie infrastruktury przedsiębiorstw będzie przedstawienie informacji dotyczących planowanych prac B+R.</p> <p>2) Prowadzenie przez przedsiębiorstwo prac B+R ukierunkowanych na wdrożenie (badania przemysłowe i/lub eksperymentalne prace rozwojowe prowadzone we własnym zakresie lub obejmujące nabycie usług od innych jednostek, w tym także spoza regionu/kraju – jako element projektu).</p> <p>Wyłącznie w przypadku MŚP (nie dotyczy dużych przedsiębiorstw) obok prac badawczo-rozwojowych elementem projektu może być wdrożenie wyników tych prac, przy czym komponent wdrożeniowy musi stanowić mniejszość całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.</p> <p>Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla MŚP niezbędne do rozwoju działalności B+R (dotyczące praw własności intelektualnej, konsulting technologiczny itd.) może być wyłącznie elementem projektu typu 1-2.</p> <p>Do interwencji w ww. zakresie mają zastosowanie definicje badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych określone w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. Dofinansowanie nie może zostać przeznaczone na wsparcie badań podstawowych.</p> <p>W ramach Działania 1.2 możliwe jest finansowanie prac B+R związanych z przygotowaniem do pierwszej produkcji. Wsparcie obejmować będzie fazę badań przemysłowych oraz prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Nabycie wyników prac B+R może obejmować prawa własności intelektualnej, w tym patenty, licencje, know-how lub inną nieopatentowaną wiedzę techniczną związaną z wdrażanym produktem lub usługą (z wyłączeniem kosztów procesowych/sądowych). Wdrożenie zakupionych wyników prac B+R jest możliwe tylko w przypadku konieczności przeprowadzenia prac rozwojowych uzupełniających/dostosowujących technologie do specyfiki przedsiębiorstwa.</p> <p>Promowane będzie ekoprojektowanie oraz wykorzystanie</p>

		<p>technologii pozwalających dodatkowo na oszczędności w zużyciu energii, surowców i materiałów, przynoszących wyraźną korzyść dla środowiska.</p>
	Poddziałanie 1.2.2	<p>1) Instrument bon/voucher w odniesieniu do projektów o małej skali, z przeznaczeniem w szczególności na audyt technologiczny, zakup usług badawczych, nabycie licencji, wsparcie w zakresie przejścia procedury ochrony patentowej itp. (realizowane w koordynacji z PO IR).</p> <p>Nabycie wyników prac B+R może obejmować prawa własności intelektualnej, w tym patenty, licencji, know-how lub inną nieopatentowaną wiedzę techniczną związaną z wdrażanym produktem lub usługą (z wyłączeniem kosztów procesowych/sądowych).</p> <p>Wsparcie obejmować będzie fazę badań przemysłowych oraz prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 1.2	
	Poddziałanie 1.2.1	<ul style="list-style-type: none"> - Przedsiębiorstwa Priorytetowo będą traktowane MŚP. Premiowane będą projekty realizowane przez konsorcja przedsiębiorstw czy konsorcja przemysłowo-naukowe. Warunkiem wsparcia inwestycji dużych przedsiębiorstw będzie zapewnienie efektów dyfuzji działalności B+R+I do gospodarki lub współpraca z MŚP lub organizacjami pozarządowymi. - Udział innych podmiotów nie będących przedsiębiorstwami, powinien odbywać się na zasadzie współpracy z przedsiębiorstwem/-ami (odbiorcą efektu badań) w formie konsorcjum przedsiębiorstw lub konsorcjum naukowo-przemysłowego. Potencjalnymi beneficjentami współpracującymi z przedsiębiorstwem mogą być m.in. jednostki naukowe, jednostki naukowo-badawcze, spółki celowe tworzone przez uczelnie/jednostki naukowe, IOB itp. <p>W przypadku, gdy pomoc przyznawana jest dużemu przedsiębiorstwu konieczne jest zapewnienie, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznego ubytku liczby miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium UE.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.)</p>
	Poddziałanie 1.2.2	IOB jako beneficjent w przypadku projektu grantowego (IOB jako podmiot udzielający wsparcia w postaci bonu na usługi badawcze nie może być zarazem podmiotem realizującym ten

		bon). Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa ²⁵
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 1.2	
	Poddziałanie 1.2.1	Przedsiębiorcy
	Poddziałanie 1.2.2	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa ²⁶ Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 1.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.2.1	
	Poddziałanie 1.2.2	
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 1.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.2.1	
	Poddziałanie 1.2.2	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 1.2	Region słabiej rozwinięty – 55 567 214
	Poddziałanie 1.2.1	Region słabiej rozwinięty – 50 000 000
	Poddziałanie 1.2.2	Region słabiej rozwinięty – 5 567 214
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	W ramach Działania 1.3 przewiduje się system preferencji dla innowacji będących wynikiem prac B+R podejmowanych w ramach PI 1b, niezależnie od programu, w ramach którego będą finansowane (RPOWP czy PO IR).
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Wydatki na obsługę projektu, jakie może ponieść Beneficjent w związku z jego realizacją nie mogą przekraczać 10% wartości bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu. Wydatki na obsługę projektu mające charakter kosztów

²⁵ mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

²⁶ Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

		pośrednich mogą być rozliczane uproszczoną metodą rozliczania wydatków tj. ryczałtem. Warunkiem kwalifikowalności jest akceptacja przez IZ RPOWP przedstawionej, na etapie składania wniosku o dofinansowanie, szczegółowej metodologii, w oparciu o którą należy dokonać sprawiedliwej, rzetelnej i możliwej do zweryfikowania kalkulacji określającej wysokość ryczałtu.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Wsparcie doradczo-szkoleniowe związane bezpośrednio z realizowanym projektem inwestycyjnym – max. 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	W przypadku projektów realizowanych przez podmioty inne niż MŚP, których całkowite koszty kwalifikowane przekraczają 1 mln euro, zastosowanie będzie miała metoda zryczałtowanej, procentowej stawki dochodu (20%).– nie dotyczy projektów objętych w całości pomocą publiczną.
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. Możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 10% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: 1. pomoc na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 25 ²⁷ ;

²⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1075).

Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w oparciu o art. 25 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

		<p>2. regionalna pomoc inwestycyjna w ramach regionalnych programów operacyjnych w oparciu o art. 14²⁸;</p> <p>3. pomoc mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 18²⁹;</p> <p>4. pomoc na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 28³⁰;</p> <p>oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).</p>
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	95% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	95% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	5% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
23. Minimalna i maksymalna	Działanie 1.2	Nie dotyczy

²⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1416). Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy inwestycyjnej w oparciu o art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

²⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1417). Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy MSP na usługi doradcze w oparciu o art. 18 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

³⁰ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz.U. 2015 poz. 2010). Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w oparciu o art. 28 i 29 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

wartość projektu (PLN)	Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1	Typ projektu 1: – minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 100 000 zł – maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 10 000 000 zł. Typ projektu 2: – minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 100 000 zł – maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 7 000 000 zł.
	Poddziałanie 1.2.2	Maksymalna kwota dofinansowania w odniesieniu do bonu 100 000 zł
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 1.2 Poddziałanie 1.2.1 Poddziałanie 1.2.2	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 1.3	Wspieranie inwestycji w przedsiębiorstwach
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 1.3	<p>Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP</p> <p>Wzrostowi konkurencyjności sektora MŚP ma służyć wsparcie szeroko rozumianych innowacji, obejmujących wdrożenie nowych produktów, procesów, sposobów organizacji i marketingu. Interwencja będzie dotyczyć wszystkich przedsiębiorstw wprowadzających rozwiązania innowacyjne. Podobnie jak w Działaniu 1.2 (PI 1b) szczególnego podejścia wymagają przedsiębiorstwa nie partycypujące do tej pory w procesach związanych z podnoszeniem innowacyjności, wobec których konieczne jest zastosowanie instrumentarium pozwalającego przede wszystkim wygenerować w nich popyt na innowacje. Realizowane będą działania wspierające rozwój MŚP, przede wszystkim koncentrujące się na pozyskaniu i wdrożeniu innowacji, w tym także tych wypracowanych w ramach projektów</p>

		B+R w CT1. W każdym przypadku zastosowana innowacja powinna przynosić wymierne efekty rynkowe. Podniesienie poziomu innowacyjności w działalności podlaskich przedsiębiorstw powinno przyczynić się do wzrostu ich konkurencyjności na rynkach zewnętrznych, a przez to do istotnego wzrostu sprzedaży produktów i usług wytworzonych w regionie. Wzrost konkurencyjności możliwy jest także poprzez oddziaływanie w kierunku obniżenia kosztów działalności gospodarczej, czemu mają służyć działania związane ze wzrostem efektywności korzystania z zasobów naturalnych oraz wykorzystaniem TIK. Interwencja podejmowana w ramach działania będzie przyczyniać się do wzrostu wydajności pracy i efektywności produkcji.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 1.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8) 2) Liczba wprowadzonych innowacji produktowych 3) Liczba wprowadzonych innowacji procesowych 4) Liczba wprowadzonych innowacji nietechnologicznych 5) Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 1.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R 2) Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI 28) 3) Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI 29) 4) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie ekoinnowacji 5) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) 6) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) 7) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6) 8) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie inwestycji 9) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI 27) 10) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI 3) 11) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI 7)
5. Typy projektów	Działanie 1.3	<p>Wzrostowi konkurencyjności sektora MŚP ma służyć wsparcie szeroko rozumianych innowacji, obejmujących wdrożenie nowych produktów, procesów, sposobów organizacji i marketingu. Poziom i formy wsparcia będą dostosowane do rodzaju działalności przedsiębiorstw i związanego z nią poziomu ryzyka.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrażanie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych w sektorze produkcyjnym, w tym np.: rozbudowa przedsiębiorstwa prowadząca do wprowadzenia na rynek nowych produktów, dokonanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego, skutkujące wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów, inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny. Priorytetowym obszarem oddziaływania będą przedsiębiorstwa wykazujące najwyższą konkurencyjność i innowacyjność. Wspierane będą przedsięwzięcia innowacyjne prowadzące do wzrostu eksportu i podnoszące

		<p>konkurencyjność w wymiarze międzynarodowym.</p> <p>2. Ekoinnowacje rozumiane jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwiązania służące zintegrowanemu podejściu do kwestii efektywnego wykorzystania zasobów, w tym energii i surowców, ➤ inwestycje ograniczające materiało- i energochłonność oraz związane z odzyskiem surowców wtórnych, ➤ przedsięwzięcia związane z „zieloną gospodarką”, „zielonymi” produktami, ➤ innowacje w takich branżach jak recykling odpadów, oczyszczanie zużytej wody i ścieków, filtracja i kontrola emisji itp., ➤ inwestycje mające na celu poprawę jakości powietrza w sektorze MŚP poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych ze źródeł punktowych oraz wsparcie działalności monitoringowej i pomiarowej, ➤ działania w zakresie dostosowania istniejących instalacji produkcyjnych do standardów najlepszych dostępnych technik (best available technology – BAT), wsparcie inwestycji dostosowujących do wymogów ochrony środowiska, ➤ działania związane z wdrażaniem systemów zarządzania środowiskowego oraz uzyskania certyfikowanych ekoznaków, proekologicznym zarządzaniem i proekologicznym marketingiem, ➤ rozwiązania informatyczne sprzyjające oszczędności energii i wspierające wdrożenie zielonej rachunkowości w przedsiębiorstwie. <p>3. Wdrażanie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych w sektorze usług lub w sektorze produkcyjnym, w tym np.: rozbudowa przedsiębiorstwa prowadząca do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług, dokonanie zasadniczych zmian w sposobie ich świadczenia, skutkujące wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług.</p> <p>4. Inwestycje dotyczące zwiększenia zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wdrażanie, rozbudowa i unowocześnienie systemów informatycznych. Wspierane procesy informatyzacji wewnętrznej przedsiębiorstw oraz wykorzystania najnowszych osiągnięć technologicznych i organizacyjnych dla wprowadzania procesów modernizacyjnych, wspomagać będą bieżącą działalność firm (B2E). Przykładowe projekty to wdrożenie wirtualnego systemu obsługi działalności, nowoczesnych rozwiązań informatycznych w organizacji i zarządzaniu, stworzenie portalu pracowniczego do zarządzania zasobami personalnymi; ➤ operacje przyczyniające się do rozwoju produktów i usług opartych na TIK (e-biznes) – przez zakup sprzętu, oprogramowania, usług doradczych umożliwiających wprowadzenie nowej e-usługi, wykorzystanie TIK w relacjach pomiędzy przedsiębiorcą a klientem końcowym (B2C), sprzedaż produktów i usług w internecie; ➤ zastosowanie TIK w rozwoju i poprawie efektywności działalności m.in. poprzez wsparcie rozwoju współpracy
--	--	---

		<p>między przedsiębiorstwami (B2B), automatyzację procesów biznesowych i wymiany danych.</p> <p>W przypadku priorytetu 3c preferowane będą projekty zgodne z RIS3 oraz projekty o największym potencjale rozwojowym, dzięki którym osiągnięta będzie możliwie największa wartość dodana inwestycji. Priorytetowym obszarem oddziaływania będą przedsiębiorstwa wykazujące najwyższą konkurencyjność i innowacyjność. Szczególnie preferowane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do podjęcia lub zwiększenia eksportu wytwarzanych dóbr czy usług oraz podnoszące konkurencyjność w wymiarze międzyregionalnym i międzynarodowym.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 1.3	<p>Typ projektu 1 i 2: Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa³¹</p> <p>Typ projektu 3 i 4: Menadżer funduszu funduszy³²</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 1.3	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 1.3	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 1.3	Nie dotyczy
10. Kategoria (e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 1.3	Region słabiej rozwinięty – 95 300 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 1.3	<p>W ramach Działania 1.3 przewiduje się system preferencji dla innowacji będących wynikiem prac B+R podejmowanych w ramach PI 1b, niezależnie od programu w ramach którego będą finansowane (RPOWP czy PO IR).</p> <p>W zakresie komplementarnym do PO PW 2014-2020: Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej.</p>
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 1.3	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 1.3	<p>Tryb konkursowy w przypadku typu projektu 1 i 2.</p> <p>Tryb pozakonkursowy w przypadku typu projektu 3 i 4 – w odniesieniu do wyboru Menadżera funduszu funduszy</p> <p>Typ projektu 1 i 2 - podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>

³¹ mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

³² Zgodnie z definicją art. 2 pkt 10 rozporządzenia 1303/2013

14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 1.3	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 1.3	Usługi doradczo-szkoleniowe będą mogły być jedynie elementem (uzupełnieniem) projektów inwestycyjnych realizowanych przez przedsiębiorstwa. Maksymalny udział wydatków związanych z finansowaniem krzyżowym na poziomie projektu wynosi 10% kosztów kwalifikowalnych.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.3	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 1.3	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 1.3	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 1.3	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: 1. regionalna pomoc inwestycyjna w zakresie celu tematycznego 3 – w oparciu o art. 14 ³³ ; 2. pomoc mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze w oparciu o art. 18; 3. pomoc na rozwój przedsiębiorczości w oparciu o art. 21 i 22 ³⁴ ; 4. pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych, na zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych w oparciu o art. 36 ³⁵ ;

³³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1377).

Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o regionalnej pomocy inwestycyjnej w zakresie celu tematycznego 3 w oparciu o art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

³⁴ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie udzielania pomocy na dostęp mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2220). Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o działaniu pomocy na dostęp mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w oparciu o art. 21 i 22 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 2022)

		5. pomoc na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w oparciu o art. 28 i 29; oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 1.3	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 1.3	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.3	15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 1.3	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 1.3	Typ projektu 1: – Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 100 000 zł; – Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 12 000 000 zł; Typ projektu 2: – Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 100 000 zł; – Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 5 000 000 zł; Typ projektu 3 i 4: zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ³⁶
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 1.3	25 000 000
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 1.3	Fundusz funduszy

³⁶ Przyjęta Uchwałą nr 173/2261/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 22 listopada 2016 z późniejszymi zmianami

27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 1.3	Typ projektów 3 i 4: Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ³⁷
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 1.3	Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ³⁸

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 1.4	Promocja przedsiębiorczości oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa
	Poddziałanie 1.4.1	Promocja przedsiębiorczości oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa
	Poddziałanie 1.4.2	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej BOF
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 1.4	Lepsze warunki do rozwoju MŚP
	Poddziałanie 1.4.1	Konieczne jest stałe dostosowywanie oferty usług IOB do potrzeb przedsiębiorstw, podnoszenie jakości oraz wzrost skali ich świadczenia. Podstawowym wyzwaniem jest profesjonalizacja usług istniejących już podmiotów, tak aby mogły nie tylko nadążać za wyzwaniami stawianymi przez rozwijającą się gospodarkę, ale je wyprzedzać i stymulować działania innowacyjne przedsiębiorstw. Profesjonalizacja IOB powinna przekładać się na zwiększenie zdolności przedsiębiorstw sektora MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji, a tym samym na wzrost transferu wiedzy, innowacji i technologii. W regionie słabo rozwiniętym, o niskim poziomie przedsiębiorczości, takim jak podlaskie, konieczne jest dalsze rozwijanie IOB prowadzących działalność, oraz w uzasadnionych przypadkach tworzenie nowej infrastruktury biznesowej, w zakresie wsparcia początkowego i inkubacji oraz wzmacnianie istniejących już przedsiębiorstw przez dostarczanie kapitału we wczesnym okresie funkcjonowania. W województwie podlaskim jako regionie peryferyjnym, o niskim poziomie rozwoju gospodarczego i niskiej atrakcyjności inwestycyjnej niezbędne są nadal inwestycje w zakresie szeroko pojętej infrastruktury biznesowej. Istotnym elementem jest poprawa dostępności terenów inwestycyjnych poprzez stworzenie nowej lub rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego wraz z promocją regionu uwzględniającą potencjał regionalnej gospodarki. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa powinno przyczynić się do wzrostu poziomu nakładów inwestycyjnych ze strony firm regionalnych, jak i inwestorów zewnętrznych. Położenie województwa na wschodniej granicy UE sprawia, że przez jego terytorium odbywa się znaczny tranzytowy ruch towarowy, z czym związana jest potrzeba inwestycji w zakresie utworzenia kompleksowego centrum logistycznego.
	Poddziałanie 1.4.2	

³⁷ J.w.³⁸ J.w.

3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 1.4	
	Poddziałanie 1.4.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu 2) Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu 3) Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych 4) Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji 5) Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)
	Poddziałanie 1.4.2	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 1.4	
	Poddziałanie 1.4.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw (CI) 2) Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych 3) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) 4) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) 5) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI 3) 6) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI 4) 7) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6) 8) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI 7) 9) Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu 10) Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług 11) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego 12) Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI 28) 13) Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI 29)
	Poddziałanie 1.4.2	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych
5. Typy projektów	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1	<p>1. IOB³⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A. Usługi doradcze o specjalistycznym charakterze na rzecz podlaskich MŚP (model popytowy). – B. Rozwój i profesjonalizacja usług świadczonych przez IOB służąca zwiększeniu dostępności do wysokiej jakości, specjalistycznych usług, dostosowanych do potrzeb ostatecznych odbiorców (MŚP). – C: Pilotażowe projekty polegające na tworzeniu oraz rozwoju infrastruktury biznesowej, w tym inkubatorów przedsiębiorczości, przewidujące komponent oferowania przez inkubatory wystandaryzowanych usług (np.

³⁹ Zakres wsparcia określony w raporcie *Usługi dla MŚP w województwie podlaskim (model popytowy)*, opracowanym na zlecenie Komisji Europejskiej.

		<p>księgowych, doradztwa prawnego).</p> <p>W wyniku realizacji działania oczekiwane jest stworzenie skutecznej oferty wsparcia początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstwa oraz profesjonalizacja, czyli podniesienie jakości i rozszerzenie usług inkubatorów. Wsparcie w tym zakresie dotyczy szeroko pojętych inicjatyw edukacyjnych, informacyjnych i upowszechniających ideę przedsiębiorczości, co stanowi uzupełnienie planowanych w zakresie EFS działań związanych z rozwojem kreatywności, inicjatywności, przedsiębiorczości na wszystkich etapach edukacji.</p> <p>Wsparciem objęte zostaną również usługi świadczone drogą elektroniczną. Oferowane będzie także specjalistyczne doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych i cyfrowych modeli zarządzania przedsiębiorstwem. Uzupełnieniem interwencji są działania mające na celu poprawę dostępności informacyjnej usług IOB wśród przedsiębiorców (działania upowszechniające).</p> <p>Projekty wspierane w ramach Działania 1.4 (PI 3a) będą prowadziły do poszerzenia, w wymiarze jakościowym jak i ilościowym, oferty świadczonych przedsiębiorcom usług, w tym wprowadzenie nowych lub znacząco ulepszonych usług.</p> <p>Warunki wsparcia IOB lub usług przez nie świadczonych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - IOB posiada strategię biznesową, która wyraźnie wskazuje różne źródła jej przychodów i potwierdza jej zdolność do działania w warunkach rynkowych - tworzenie nowej infrastruktury IOB powinno być uzasadnione wynikami analizy finansowo-ekonomicznej inwestycji obejmującej także jej funkcjonowanie po okresie realizacji projektu; - IOB posiada roczny plan działalności zawierający: indykatywną listę projektów/usług, które planuje udzielić/dostarczyć, dostępne zasoby, niezbędne szkolenia, wymagany budżet oraz źródła finansowania. Projekty planowane do wsparcia z EFRR, powinny być wyraźnie przedstawione w planie prac; - IOB może wykazać, że będzie stosować istniejące standardy w zakresie dostarczania usług; - w ocenie projektu uwzględnione zostaną wyniki osiągnięte w przeszłości przez daną IOB w zakresie doradztwa/wsparcia przedsiębiorców w rozwoju działalności (jak np. badania zadowolenia klientów, liczba świadczonych usług, follow-up itp); - IOB monitoruje świadczenie różnych usług i przeprowadza badania satysfakcji klientów w celu oceny swoich wyników oraz przygotowania lepszych opartych o dane statystyczne prognoz ich skuteczności i zapewnienia lepszych prognoz opartych na statystyce. <p>Zgodnie z UP przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury IOB wspierane będą w bardzo ograniczonym zakresie i przy spełnieniu następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność IOB wpisuje się w krajową lub regionalną strategię inteligentnej specjalizacji,
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia, – przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych, – przedsięwzięcie nie powieli dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany. <p>W przypadku typu projektu 1 A jedno przedsiębiorstwo może otrzymać wsparcie maksymalnie na dwie usługi.</p> <p>2. Tereny inwestycyjne: Stworzenie nowej oraz rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, tj. projekty obejmujące uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, w szczególności prace studyjno-koncepcyjne, badania geotechniczne, uzbrojenie w media, budowa lub modernizacja wewnętrznego układu komunikacyjnego. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną – jako uzupełniający element projektu dotyczącego kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego – stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu. Preferowane jest wykorzystanie pod inwestycje terenów zdegradowanych, miejskich nieużytków (inwestycje typu brownfield). Projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych będą realizowane pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. Projekty uwarunkowane będą zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT7. Zewnętrzna infrastruktura komunikacyjna nie podlega dofinansowaniu w ramach niniejszego działania.</p> <p>Ad typ projektu 1 i 2: W celu uniknięcia finansowania uzbrojenia terenów inwestycyjnych lub infrastruktury IOB (parków biznesowych), które nie mają potencjału do udostępnienia dla potencjalnych inwestorów, w umowie o dofinansowanie zostanie zastosowany wskaźnik powierzchni wykorzystanych przez przedsiębiorców terenów/obiektów w stosunku do powierzchni uzbrojonych terenów przemysłowych/obiektów oraz zasady pomniejszenia wkładu EFRR w przypadku jego nieosiągnięcia. Z uwagi na fakt, iż środki finansowe w ramach CT3 mają służyć podnoszeniu konkurencyjności mikro, małych i średnich firm, wkład EFRR będzie proporcjonalnie pomniejszony w sytuacji wykorzystania wymienionej wyżej infrastruktury przez duże przedsiębiorstwa.</p> <p>3. Centra logistyczne: Realizacja projektów polegających na budowie, przebudowie i modernizacji infrastruktury centrów logistycznych.</p>
--	--	---

		<p>4. Promocja gospodarcza:</p> <p>Promocja gospodarcza województwa oparta na opracowanej wspólnie z partnerami gospodarczymi spójnej polityce inwestycyjnej regionu (długofalowej strategii promocyjnej):</p> <p>A. Targi, misje i inne wydarzenia o charakterze międzynarodowym.</p> <p>B. Kompleksowa kampania promocji gospodarczej województwa podlaskiego.</p> <p>W przypadku typu projektu 4 A przedsiębiorstwo może otrzymać wsparcie maksymalnie na dwa wydarzenia (tj. targi, misje i inne wydarzenia o charakterze międzynarodowym) w ciągu jednego roku kalendarzowego.</p> <p>5. Wsparcie kapitałowe nowych firm:</p> <p>Wsparcie inwestycyjne dedykowane firmom we wczesnej fazie rozwoju w szczególności w formie funduszy typu <i>seed capital</i>.</p>
	Poddziałanie 1.4.2	<p>1. Tereny inwestycyjne:</p> <p>Stworzenie nowej oraz rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, tj. projekty obejmujące uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, w szczególności prace studyjno-koncepcyjne, badania geotechniczne, uzbrojenie w media, budowa lub modernizacja wewnętrznego układu komunikacyjnego. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną – jako uzupełniający element projektu dotyczącego kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego – stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu. Preferowane jest wykorzystanie pod inwestycje terenów zdegradowanych, miejskich nieużytków (inwestycje typu brownfield).</p> <p>Projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych będą realizowane pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. Projekty uwarunkowane będą zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT7. Zewnętrzna infrastruktura komunikacyjna nie podlega dofinansowaniu w ramach niniejszego działania.</p> <p>W celu uniknięcia finansowania uzbrojenia terenów inwestycyjnych, które nie mają potencjału do udostępnienia dla potencjalnych inwestorów, w umowie o dofinansowanie zostanie zastosowany wskaźnik powierzchni wykorzystanych przez przedsiębiorców terenów w stosunku do powierzchni uzbrojonych terenów przemysłowych oraz zasady pomniejszenia wkładu EFRR w przypadku jego nieosiągnięcia. Z uwagi na fakt, iż środki finansowe w ramach CT3 mają służyć podnoszeniu konkurencyjności mikro, małych i średnich firm, wkład EFRR będzie proporcjonalnie pomniejszony w sytuacji wykorzystania wymienionej wyżej infrastruktury przez duże przedsiębiorstwa.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1	<p>W zakresie wsparcia IOB lub usług przez nie świadczonych (typ 1 projektu), w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1A: przedsiębiorstwa sektora MŚP, – 1B: IOB,

		<ul style="list-style-type: none"> - 1C: regionalne instytucje otoczenia biznesu (takie jak inkubatory technologiczne, parki naukowo-technologiczne, parki przemysłowe, centra transferu technologii, ośrodki wspierające przedsiębiorczość akademicką, inkubatory przedsiębiorczości itp.), JST i jednostki organizacyjne JST, ich związki i stowarzyszenia. <p>W zakresie terenów inwestycyjnych i promocji gospodarczej regionu (typ projektu 2 i 4), w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa, - JST i jednostki organizacyjne JST, ich związki i stowarzyszenia, - podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych, - instytucje otoczenia biznesu, - porozumienia ww. podmiotów. <p>W zakresie inwestycji w inną infrastrukturę biznesową, w tym centra logistyczne (typ projektu 3):</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa. <p>W zakresie wsparcia inwestycyjnego firm na wczesnym etapie rozwoju, w szczególności w formie funduszy typu <i>seed capital</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Menadżer funduszu funduszy (typ projektu 5)⁴⁰ <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
	Poddziałanie 1.4.2	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład BOF i jednostki organizacyjne JST, ich związki i stowarzyszenia, - porozumienia JST i innych podmiotów, w których JST jest liderem, - podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych.
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 1.4	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa ⁴¹ , Typ projektu 1: IOB.
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 1.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 1.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	

⁴⁰ Zgodnie z definicją art. 2 pkt 10 rozporządzenia 1303/2013

⁴¹ mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

10. Kategoria (e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 1.4	Region słabiej rozwinięty – 37 500 000
	Poddziałanie 1.4.1	Region słabiej rozwinięty – 25 353 949
	Poddziałanie 1.4.2	Region słabiej rozwinięty – 12 146 051
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 1.4	Projekty zintegrowane oraz dodatkowo w zakresie komplementarnym do PO PW 2014-2020: Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej
	Poddziałanie 1.4.2	Projekty zintegrowane z Działaniem 4.1
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 1.4	ZIT BOF
	Poddziałanie 1.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.4.2	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1	Wybór projektów będzie dokonywany w procedurze konkursowej. Tryb pozakonkursowy dopuszczony jest w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> – projektów wspomagających proces świadczenia usług przez istniejące IOB za pomocą mechanizmów popytowych (w ramach typu projektu 1 A i 1 B) – projektów obejmujących kompleksową kampanię promocji gospodarczej województwa podlaskiego (typ projektu 4 B) – w przypadku typu projektu 5 – w odniesieniu do wyboru Menadżera funduszu funduszy. Typ projektu 1-4 - podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 1.4.2	Wybór projektów będzie dokonywany w procedurze pozakonkursowej
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 1.4	
	Poddziałanie 1.4.1	W ramach typu projektu 4 A <i>Targi, misje i inne wydarzenia o charakterze międzynarodowym</i> w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> – wydarzeń odbywających się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej – maksymalna kwota wsparcia na jeden podmiot 50 tys. PLN, – wydarzeń odbywających się poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej – maksymalna kwota wsparcia na jeden podmiot 100 tys. PLN.
	Poddziałanie 1.4.2	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 1.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	

17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1 Poddziałanie 1.4.2	Luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b) jeśli dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1 Poddziałanie 1.4.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. W Poddziałaniu 1.4.1 w ramach typu 1 i 4 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 10% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1 Poddziałanie 1.4.2	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: 1. regionalna pomoc inwestycyjna w zakresie celu tematycznego 3 – w oparciu o art. 14; 2. pomoc mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze na podstawie art. 18; 3. pomoc na rozwój przedsiębiorczości na podstawie art. 21 i 22; 4. pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną na podstawie art. 56 ⁴² ; oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 1.4	
	Poddziałanie 1.4.1	Typ projektu 2: 95% Typy projektu 1C, 3-5: 85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 1.4.2	95% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie

⁴² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1208).
Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną na podstawie art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 1.4	
	Poddziałanie 1.4.1	Typ projektu 2: 95% Typy projektu 1C, 3-5: 85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 1.4.2	95% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.4	
	Poddziałanie 1.4.1	Typ projektu 2: 5% Typy projektu 1C, 3-5: 15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom wkładu własnego – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 1.4.2	5% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom wkładu własnego – podany w ogłoszeniu o konkursie
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 1.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 1.4	W ramach typu projektu 1 A <i>Usługi doradcze o specjalistycznym charakterze na rzecz podlaskich MŚP (model popytowy)</i> w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> – prorozwojowych usług doradczych – maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych 50 000 zł, – proinnowacyjnych usług doradczych – maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych 100 000 zł.
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 1.4	2 500 000
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 1.4	Fundusz funduszy
	Poddziałanie 1.4.1	
	Poddziałanie 1.4.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych	Działanie 1.4	Typ projektu 5:
	Poddziałanie 1.4.1	Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ⁴³

⁴³ Przyjęta Uchwałą nr 173/2261/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 22 listopada 2016 z późniejszymi zmianami

oraz najważniejsze warunki przyznawania	Poddziałanie 1.4.2	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 1.4 Poddziałanie 1.4.1	Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ⁴⁴
	Poddziałanie 1.4.2	Nie dotyczy

⁴⁴ J.w.

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 1.5	Wspieranie przedsiębiorczości i zatrudnienia w gminach, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000
2. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie 1.5	<p>Wzrost poziomu zatrudnienia w gminach, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000</p> <p>Specyfika regionu wymaga koncentracji uwagi na obszarach objętych ochroną prawną, co znalazło wyraz w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, w której wyodrębniono szczególny obszar strategicznej interwencji (OSI), jakim są gminy, w których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000. Gminy oferujące miejsca atrakcyjne dla różnych rodzajów turystyki nie zawsze mogą liczyć na adekwatne dochody z tego tytułu. Ponadto przegrywają konkurencję z ośrodkami, w których realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych przebiega w sposób uproszczony w stosunku do obszarów chronionych. Na obszarze tego OSI kluczowe jest wsparcie inwestycji mających na celu zapewnienie alternatywnych źródeł dochodów dla ludności, przy jednoczesnym poszanowaniu wymogów ochrony środowiska oraz utrzymaniu jego dobrego stanu. Interwencja we wskazanym obszarze przyczyni się do zwiększenia liczby nowych miejsc pracy, które będą stanowić źródło dochodu dla miejscowej ludności. Podwyższony reżim inwestycyjny oraz trudniejsze warunki prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach Natura 2000 powodują konieczność specjalnego potraktowania podmiotów, które zdecydują się tam podjąć działalność. Na tych obszarach wspierana powinna być każda działalność gospodarcza wpisująca się w koncepcję „zielonej gospodarki”, która będzie tworzyć miejsca pracy i powiększać dochód lokalnej społeczności. W ten sposób region ma szansę wykorzystać właściwie swoją „zieloność” i potencjał, m.in. w dziedzinie turystyki kwalifikowanej, rozproszoną energetykę opartą na źródłach odnawialnych oraz business & biodiversity.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 1.5	1) Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 1.5	1) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6) 2) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) 3) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) 4) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie ekoinnowacji
5. Typy projektów	Działanie 1.5	<p>Wspieranie działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw</p> <p>Inwestycje realizowane mogą być w gminach, w których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000, rozumianych jako gminy, w których udział powierzchni obszarów Natura 2000 w powierzchni całkowitej jest wyższy od średniej dla EU27⁴⁵.</p> <p>Realizowane będą przedsięwzięcia przedsiębiorstw wpisujące się w lokalne strategie rozwoju (LSR) lub inne programy opracowane lokalnie, celem wyeliminowania wspierania projektów jednorazowych i odosobnionych. Projekty otrzymujące wsparcie w ramach działania powinny zapewniać zrównoważone korzyści</p>

⁴⁵ Wartość średniej dla Unii Europejskiej będzie każdorazowo publikowana w ogłoszeniu o konkursie na podstawie danych dostępnych na stronie http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

		społeczno-ekonomiczne i charakteryzować się tworzeniem trwałych miejsc pracy. Wszystkie projekty muszą być zrównoważone finansowo, obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka muszą wykazać zapotrzebowanie na dany projekt. W przypadku projektów realizowanych przez firmy z sektora turystycznego promowana będzie współpraca w zakresie rozwoju istniejących wspólnych produktów turystycznych.
6. Typ beneficjenta	Działanie 1.5	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa ⁴⁶ Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 1.5	Nie dotyczy
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 1.5	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 1.5	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 1.5	Region słabiej rozwinięty – 14 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 1.5	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 1.5	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 1.5	Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 1.5	Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 2 000 000 zł
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 1.5	Wsparcie doradczo-szkoleniowe związane bezpośrednio z realizowanym projektem inwestycyjnym – max. 10% kosztów kwalifikowalnych projektu
16. Dopuszczalna maksymalna wartość	Działanie 1.5	Nie dotyczy

⁴⁶ mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych		
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 1.5	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 1.5	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 1.5	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: <ol style="list-style-type: none"> 1. regionalna pomocy inwestycyjnej na podstawie art. 14; 2. pomoc mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze na podstawie art. 18; oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 1.5	70% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 1.5	70% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 1.5	30% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu	Działanie 1.5	Nie dotyczy

(PLN)		
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 1.5	Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 2 000 000 zł
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 1.5	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 1.5	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 1.5	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 1.5	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA II. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Wzrost przedsiębiorczości oraz wzrost poziomu aktywności zawodowej mieszkańców regionu

Działania zaproponowane w ramach osi priorytetowej II służą podniesieniu poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia. Wspieranie przejścia od bezrobocia do zatrudnienia ma pomóc osobom będącym w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w uzyskaniu zatrudnienia. Dla umożliwienia podjęcia zatrudnienia lub powrotu na rynek pracy niezbędne są przedsięwzięcia mające ułatwić godzenie życia zawodowego i prywatnego, poprawiające szanse na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze. Ponadto, zapewnia się działania ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc pracy oraz rozwój przedsiębiorczości. Służą one podejmowaniu zatrudnienia, w tym także pracy na własny rachunek. Oferowane kompleksowe wsparcie zdecydowanie zwiększa przeżywalność nowopowstałych przedsiębiorstw. W celu lepszego przystosowania pracowników, przedsiębiorców i przedsiębiorstw do zmian na otwartym rynku planowane są usługi rozwojowe dedykowane mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom. Możliwość elastycznego dostosowania się przedsiębiorstwa do potrzeb regionalnej gospodarki skutkuje wzrostem jego konkurencyjności, co w konsekwencji ugruntowuje już istniejące miejsca pracy i zachęca do tworzenia nowych miejsc pracy. Natomiast programy typu outplacement zapewnią wsparcie osobom zwalnianym z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W ramach uzupełnienia powyższych działań, w odpowiedzi na zmiany demograficzne, przewiduje się przedsięwzięcia skupione na przedłużeniu wieku aktywności zawodowej, które poprzez poprawę zdrowia osób pracujących, eliminację czynników zagrażających zdrowiu oraz ułatwienie powrotu do aktywności zawodowej zwiększają szanse na bycie zatrudnionym.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny – 84 088 663 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 2.1	Zwiększanie zdolności zatrudnieniowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz osób poszukujących pracy, przy wykorzystaniu aktywnej polityki rynku pracy oraz wspieranie mobilności zasobów pracy
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 2.1	Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz innych grup, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy W województwie podlaskim występuje niedostosowanie podaży i popytu na pracę. Niedostosowana struktura zawodowo-kompetencyjna w regionie przyczynia się do niezagospodarowania zasobów pracy. Tendencja spadkowa liczby pracujących utrzymuje się pomimo obserwowanych niekorzystnych procesów demograficznych. Dlatego należy położyć nacisk na wykorzystanie aktualnych rezerw i zapobieganie ich utracie. Osoby bezrobotne, bierne zawodowo oraz inne grupy, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy potrzebują kompleksowego wsparcia dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb, ale też do potrzeb rynku. Zwiększenie zdolności zatrudnieniowej, zwłaszcza osób w szczególnie trudnej oraz niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, nastąpi m.in. poprzez zdiagnozowanie i określanie indywidualnych potrzeb, dostosowanie kompetencji i kwalifikacji,

		nabycie doświadczenia zawodowego, wzrost mobilności zawodowej oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju zawodowego. Planowane działania aktywizacji zawodowej bezpośrednio przyczynią się do wzrostu liczby osób pracujących. Rezultatem podejmowanych działań zawsze będzie wzrost efektywności zatrudnieniowej, także w wyniku samozatrudnienia. Wsparcie osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z obowiązkami opiekuńczymi, polegające na udostępnieniu usługi opieki nad dzieckiem do lat trzech, jest przewidziane w ramach działania 2.2, natomiast w zakresie działań aktywizacyjnych – w ramach niniejszego działania. Wsparcie osób bezrobotnych, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, będzie realizowane w ramach CT 9.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej; 2) Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (CI); 3) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (CI);
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI); 2) Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI); 3) Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie; 4) Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie; 5) Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI); 6) Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI); 7) Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie; 8) Liczba osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy objętych wsparciem w programie.
5. Typy projektów	Działanie 2.1 ⁴⁷	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instrumenty i usługi rynku pracy obejmujące działania aktywizujące wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁴⁸, z wyłączeniem robót publicznych. 2. Programy podnoszące aktywność zawodową i zdolność do zatrudnienia, obejmujące m.in. następujące działania aktywizujące⁴⁹:

⁴⁷ Z uwagi na konieczność zachowania linii demarkacyjnej z Działaniem 9.1 warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 9.1.

⁴⁸ W przypadku objęcia wsparciem bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat, którzy jednocześnie nie należą do osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób o niskich kwalifikacjach udzielenie wsparcia ma prowadzić do podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów lub do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

⁴⁹ W przypadku objęcia wsparciem bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat, którzy jednocześnie nie należą do osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób o niskich kwalifikacjach udzielenie wsparcia ma prowadzić do

		<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie psychologiczno-doradcze, - pośrednictwo pracy, - poradnictwo zawodowe, - warsztaty oraz szkolenia, w tym z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy i ich praktycznego zastosowania, - - staże, praktyki zawodowe.
6. Typ beneficjenta	Działanie 2.1	<p>Typ projektu 1: Powiatowe Urzędy Pracy</p> <p>Typ projektu 2: Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 2.1	<p>Typ projektu 1: Osoby od 30 roku życia pozostające bez pracy zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotne⁵⁰.</p> <p>Typ projektu 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby bezrobotne od 30 roku życia⁵¹; 2. Osoby bierne zawodowo od 30 roku życia należące co najmniej do jednej z poniższych grup: <ul style="list-style-type: none"> - osoby w wieku 50 lat i więcej. - kobiety, - osoby z niepełnosprawnościami, - osoby o niskich kwalifikacjach. 3. Inne osoby od 30 roku życia, takie jak: <ul style="list-style-type: none"> - odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, - osoby ubogie pracujące, - osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujący w ramach umów cywilno-prawnych - imigranci i reemigranci.⁵²
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 2.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 2.1	Nie dotyczy

podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów lub do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

⁵⁰ Udział bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat, którzy jednocześnie nie należą do osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób o niskich kwalifikacjach nie może przekroczyć 20% osób bezrobotnych objętych wsparciem na poziomie Działania.

⁵¹ Udział bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat, którzy jednocześnie nie należą do osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób o niskich kwalifikacjach nie może przekroczyć 20% osób bezrobotnych objętych wsparciem na poziomie Działania.

⁵² Udział osób zaliczających się do grup takich jak: osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, pracujący w ramach umów cywilno-prawnych oraz imigranci (w tym osoby polskiego pochodzenia) i reemigranci, nie może stanowić więcej niż 40% ogółu uczestników objętych wsparciem na poziomie Działania.

10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 2.1	Region słabiej rozwinięty – 37 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 2.1	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 2.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 2.1	Typ projektu 1: tryb pozakonkursowy Typ projektu 2: tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – WUP w Białymstoku
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 2.1	Wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych wraz z cross-finansowaniem nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 2.1	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.1	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 2.1	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 2.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie)	Działanie 2.1	Typ projektu 1: rozporządzenia wykonawcze do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Typ projektu 2:

pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)		<p>Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073)</p> <p>(na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc <i>de minimis</i>, w tym m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - subsydiowanie zatrudnienia pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych, - doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy, - bezzwrotną pomoc finansową na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 2.1	85%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 2.1	100% (typ projektu 1) 95% ⁵³ (typ projektu 2)
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.1	0% (typ projektu 1) 5% (typ projektu 2)
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 2.1	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.1	Nie dotyczy

⁵³ Podwyższony poziom dofinansowania uzależniony jest od decyzji MF i MIR w zakresie dofinansowania części projektów realizowanych z EFS z budżetu państwa.

projektu (PLN)		
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 2.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 2.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 2.1	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 2.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 2.2	Działania na rzecz równowagi praca – życie
2. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Działanie 2.2	<p>Zwiększenie aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 lub nad osobami z niepełnosprawnościami</p> <p>Na regionalnym rynku pracy widoczne są dysproporcje w sytuacji kobiet i mężczyzn. Wskaźnik zatrudnienia kobiet w wieku produkcyjnym w województwie podlaskim jest znacznie niższy niż wskaźnik zatrudnienia mężczyzn (odpowiednio 62,5% i 72,6% na koniec 2013 r.). Częstą przyczyną bierności zawodowej są obowiązki rodzinne i opieka nad osobą zależną. Integrację zawodową znacznie utrudnia niewystarczający dostęp do usług społecznych, zwłaszcza związanych z opieką nad małym dzieckiem (do lat 3) lub nad osobami z niepełnosprawnościami. Konieczne są inwestycje mające na celu poprawę jakości i dostępu do przystępnych cenowo usług związanych z opieką nad najmłodszymi dziećmi. Ponadto, ujemne saldo migracji oraz prognozowany dalszy spadek liczby ludności w regionie dodatkowo przemawiają za tworzeniem warunków sprzyjających godzeniu ról rodzinnych i zawodowych. Rezultat w postaci wzrostu zatrudnienia planuje się osiągnąć poprzez zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 lub nad osobami z niepełnosprawnościami. Priorytetem będzie tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w postaci żłobków i klubów dziecięcych. Wskutek czego osoby pełniące opiekę nad dziećmi będą miały większe szanse na zatrudnienie lub utrzymanie zatrudnienia. Wsparcie skierowane będzie także na aktywizację zawodową rodziców (lub innych opiekunów prawnych i faktycznych) osób z niepełnosprawnościami. Z drugiej zaś strony przewidziane jest</p>

		upowszechnianie rozwiązań służących godzeniu życia zawodowego z prywatnym, m.in. w zakresie upowszechniania elastycznych form pracy. Wsparcie przedsiębiorców i pracodawców w stosowaniu rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym będzie możliwe jedynie w ramach projektu, którego rezultatem będzie aktywizacja zawodowa bądź pomoc w utrzymaniu zatrudnienia osób opiekujących się dzieckiem do lat 3 lub nad osobami z niepełnosprawnościami. Planowane przedsięwzięcia będą miały charakter komplementarny do działań aktywizacyjnych przewidzianych do realizacji w ramach działania 2.1.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 2.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu; 2) Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu; 3) Liczba osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami, które podjęły pracę po opuszczeniu programu.
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 2.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie; 2) Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3; 3) Liczba osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.
5. Typy projektów	Działanie 2.2 ⁵⁴	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udostępnienie usług w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat poprzez tworzenie nowych miejsc opieki (zgodnie z Ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3). 2. Wsparcie pracodawców (w tym przedsiębiorców) w stosowaniu rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym, w połączeniu ze wsparciem kierowanym do osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 w szczególności, poprzez realizację: <ul style="list-style-type: none"> – grantów na stanowisko w formie telepracy, – świadczeń aktywizacyjnych na zatrudnienie, – szkoleń, doradztwa, działań informacyjnych (jako działań uzupełniających), dotyczących elastycznych form pracy. <p>Wsparcie przedsiębiorców i pracodawców w stosowaniu rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym będzie możliwe jedynie w ramach projektu, którego rezultatem będzie aktywizacja zawodowa bądź pomoc w utrzymaniu zatrudnienia osób opiekujących się dzieckiem do lat 3.</p> 3. Działania z zakresu aktywizacji zawodowej rodziców (lub innych opiekunów prawnych i faktycznych) osób z niepełnosprawnościami oraz finansowanie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami.
6. Typ beneficjenta	Działanie 2.2	Typ projektu 1: jednostki samorządu terytorialnego oraz

⁵⁴ Z możliwości otrzymania wsparcia wyłączone są podmioty i osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w odpowiednich typach projektów w ramach Działania 9.1 (decyduje tożsamość czasowa realizacji projektu). Warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 9.1.

		instytucje publiczne,, osoby fizyczne oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej; Typ projektu 2 i 3: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 2.2	Typ projektu 1 i 2: osoby pełniące funkcje opiekuńcze nad dziećmi do lat 3 Typ projektu 2: pracodawcy i organizacje pracodawców Typ projektu 3: bezrobotni lub bierni zawodowo rodzice (lub inni opiekunowie prawni i faktyczni) osób z niepełnosprawnościami
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 2.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 2.2	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 2.2	17 518 663
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 2.2	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 2.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 2.2	Typ projektu 1, 2 i 3: tryb konkursowy. W ramach typu projektu 1 istnieje możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w przypadku gmin i ich jednostek organizacyjnych. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – WUP w Białymstoku.
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 2.2	Wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych wraz z cross-financingiem nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.
15. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 2.2	Zgodnie z art. 98 rozporządzenia ramowego do poziomu 10% finansowania wspólnotowego (w odniesieniu do każdej osi priorytetowej), pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. Maksymalna dopuszczalna wartość wydatków w ramach cross-financingu wynosi 30 % wydatków

		kwalikowalnych projektu ⁵⁵ , przy czym IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.2	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu. ⁵⁶ IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 2.2	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 2.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 2.2	Podstawa prawna przyznawania pomocy <i>de minimis</i> : 1) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 2.2	85%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub	Działanie 2.2	95% ⁵⁷

⁵⁵ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.

⁵⁶ j.w.

⁵⁷ zgodnie z kontraktem terytorialnym.

innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.2	5%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 2.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 2.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 2.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 2.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 2.2	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 2.2	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 2.3	Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 2.3	Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców Rynek pracy województwa podlaskiego jest słabo rozwinięty, co wynika z wysokiego udziału osób zatrudnionych w rolnictwie oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości. Trwała zmiana w zakresie poziomu zatrudnienia wymaga skoncentrowania działań na rozwoju przedsiębiorczości rozumianej jako zakładanie, prowadzenie i rozwijanie własnej działalności. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu. W celu zapewnienia trwałości nowopowstających przedsiębiorstw, w szczególności tych stworzonych przez osoby będące w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, należy zapewnić kompleksowe, zarazem indywidualnie dostosowane wsparcie. Fundamentem takiego wsparcia będzie usługa doradcza, która przede wszystkim

		zweryfikuje predyspozycje osoby planującej założyć działalność gospodarczą. Kolejnym niezbędnym elementem wsparcia będą szkolenia, w tym szkolenia specjalistyczne z zakresu podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Docelową formą wsparcia, którą uzyska uczestnik projektu będzie jednorazowa dotacja. Uzupełniający charakter będzie miało wsparcie pomostowe finansowe w początkowej fazie funkcjonowania przedsiębiorstwa. Wsparcie na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej będzie realizowane także z wykorzystaniem instrumentów finansowych. W celu podniesienia trwałości i efektywności nowopowstających firm podejmowane przedsięwzięcia będą uwzględniały specyfikę odbiorców i ewentualne ryzyka. Planowane działania ukierunkowane na zakładanie własnej działalności gospodarczej mają wspierać tworzenie nowych miejsc pracy.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 2.3	1) Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej;
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 2.3	1) Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie; 2) Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 3) Liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie 4) Liczba osób pracujących, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie
5. Typy projektów	Działanie 2.3 ⁵⁸	1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> – indywidualne doradztwo w postaci weryfikacji predyspozycji osób planujących założyć działalność gospodarczą, – grupowe oraz indywidualne szkolenia i usługi doradcze w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, – dotacja inwestycyjna⁵⁹, – wsparcie pomostowe: <ul style="list-style-type: none"> ▪ finansowe⁶⁰ przez okres 12 miesięcy (przez pierwsze 6 m-cy: na niezbędne wydatki związane z prowadzeniem bieżącej działalności gospodarczej – zgodnie z katalogiem wydatków; kolejne 6 m-cy: pokrycie obowiązkowych składek

⁵⁸ Z uwagi na konieczność zachowania linii demarkacyjnej z Działaniem 9.1 warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 9.1.

⁵⁹ Dotacja w formie i wysokości wskazanej w *Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*. Beneficjent ma obowiązek monitorowania działalności gospodarczej prowadzonej przez uczestnika projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej. Data rozpoczęcia działalności powinna być tożsama z datą jej zarejestrowania. Minimalny obowiązkowy okres prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu wynosi 12 miesięcy.

⁶⁰ Wsparcie finansowe w formie i wysokości wskazanej w *Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

		<p>ZUS),</p> <ul style="list-style-type: none"> – forum wymiany doświadczeń; <p>2. Zwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące jednorazową pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej do wysokości 20-krotności przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy⁶¹.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 2.3	<p>Typ projektu 1: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)</p> <p>Typ projektu 2: Menadżer funduszu funduszy⁶²</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 2.3	<p>Typ projektu 1: Osoby⁶³ w wieku 30 lat i więcej (od dnia 30 urodzin), bezrobotne lub bierne zawodowo, w szczególności znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnością, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby o niskich kwalifikacjach.</p> <p>Typ projektu 2: Osoby w wieku 30 lat i więcej (od dnia 30 urodzin) bezrobotne lub bierne zawodowo, w tym również znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny⁶⁴, – osoby ubogie pracujące, – osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają 120% wysokości minimalnego wynagrodzenia, – imigranci oraz reemigranci⁶⁵. <p>Dotyczy typu 1: Co najmniej 60% uczestników projektów w ramach działania 2.3 będą stanowiły osoby bezrobotne lub osoby bierne zawodowo,</p>

⁶¹ Przeciętne wynagrodzenie – oznacza przeciętne wynagrodzenie w poprzednim kwartale, stosowane od pierwszego dnia następnego miesiąca po jego ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 t.j., z późn. zm.)

⁶² Zgodnie z definicją art. 2 pkt. 10 rozporządzenia 1303/2013

⁶³ Osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (z wyłączeniem osób, które posiadały wpis do ewidencji działalności gospodarczej i/lub prowadziły działalność gospodarczą w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu rozumianego jako dzień złożenia dokumentacji rekrutacyjnej)

⁶⁴ Wsparcie osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin ma na celu podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników opartego na KRUS do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych opartego na ZUS.

⁶⁵ Definicje grup ostatecznych odbiorców wyjaśnione są w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

		<p>które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnością, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby o niskich kwalifikacjach.</p> <p>Dotyczy typu 2: Udział osób bezrobotnych, którzy nie należą do osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz jednocześnie nie są imigrantami, reemigrantami lub osobami odchodzącymi z rolnictwa lub ich rodziną nie przekroczy 20% bezrobotnych objętych wsparciem w ramach działania.</p>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 2.3	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 2.3	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 2.3	Region słabiej rozwinięty – 10 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 2.3	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 2.3	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 2.3	<p>Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy.</p> <p>Tryb pozakonkursowy w przypadku typu projektu 2 – w odniesieniu do wyboru Menadżera funduszu funduszy.</p> <p>Typ projektu 1 - podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 2.3	Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% alokacji na całe Działanie.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-finansingu</i> (%)	Działanie 2.3	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.3	Maksymalna dopuszczalna wartość zakupu środków trwałych na poziomie projektu zostanie określona w Regulaminie konkursu.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 2.3	Nie dotyczy

18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 2.3	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 2.3	Podstawa prawna przyznawania pomocy <i>de minimis</i> : 1) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 2.3	85%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 2.3	95 ⁶⁶ % (typ projektu 1), 85% (typ projektu 2)
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.3	5% (typ projektu 1), 15% (typ projektu 2)
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 2.3	Nie dotyczy

⁶⁶ zgodnie z kontraktem terytorialnym.

24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 2.3	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 2.3	2 000 000
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 2.3	Fundusz funduszy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 2.3	Typ projektu 2: Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ⁶⁷
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 2.3	Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ⁶⁸

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 2.4	Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
2. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Działanie 2.4	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie kompetencji i kwalifikacji pracowników na rzecz podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw z sektora MŚP Poprawa sytuacji na rynku pracy osób zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem z przyczyn zakładu pracy <p>W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia wywołanego procesami adaptacyjnymi i modernizacyjnymi należy wspomóc przedsiębiorstwa, przedsiębiorców i ich pracowników w zarządzaniu tymi procesami. Konieczne jest zwiększenie kompetencji kadr przedsiębiorstw w zakresie zarządzania zmianami organizacyjnymi oraz przechodzenia przez procesy zmian. Stąd planowane są działania prowadzące do nabycia umiejętności planowania strategicznego oraz wdrażania nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem, a także opracowania i implementacji planów adaptacyjnych i modernizacyjnych. Procesy modernizacyjne i adaptacyjne wymuszają także ciągłą aktualizację, podnoszenie i zmianę kwalifikacji oraz umiejętności pracowników. Świadomość w zakresie potrzeby i celowości podnoszenia kwalifikacji pracowników wśród podlaskich przedsiębiorców jest niezadawalająca, co przekłada się na brak efektywnych działań w tym zakresie. Przedsiębiorcy i pracownicy z województwa</p>

⁶⁷ Przyjęta Uchwałą nr 173/2261/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 22 listopada 2016 z późniejszymi zmianami

⁶⁸ J.w.

		<p>podlaskiego w niewielkim stopniu potrafią posługiwać się narzędziami teleinformatycznymi w pracy zawodowej. Regionalne przedsiębiorstwa, stosunkowo słabo z informatyzowane, nie oferują swoim pracownikom środowiska pracy, w którym mogliby takie kompetencje nabyć i rozwinąć. Wsparcie zostanie skoncentrowane na usługach rozwojowych najbardziej skutecznych i potrzebnych z punktu widzenia przedsiębiorstw, w tym w szczególności na usługach doradczych i szkoleniowych oraz na diagnozowaniu potrzeb rozwojowych regionalnych firm. W celu złagodzenia skutków zmian restrukturyzacyjnych planowana jest także interwencja skierowana do pracowników zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem. W ramach programów outplacementu wsparcie będzie obejmowało m.in. szkolenia pracowników wszystkich szczebli, w tym specjalistyczne szkolenia zawodowe, doradztwo edukacyjno-zawodowe, pośrednictwo pracy, staże. Dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki, a w przypadku osób zwalnianych z przyczyn zakładów pracy także zwiększenie ich aktywności zawodowej, przyczyni się po pierwsze do poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw, tym samym ustabilizuje istniejące miejsca pracy, po drugie do zwiększenia zdolności do zatrudnienia. Działanie będzie ukierunkowane także na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 2.4	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu; 2) Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie; 3) Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracy lub kontynuowały zatrudnienie.
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 2.4	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, objętych wsparciem w programie (CI); 2) Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie; 3) Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie
5. Typy projektów	Działanie 2.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja usług rozwojowych dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w formule podejścia popytowego; 2. Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement; 3. Inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym i regionalnym, mające na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych przedsiębiorców w szczególności w zakresie organizacji pracy, form świadczenia pracy, promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych, godzenia życia zawodowego i prywatnego; 4. Realizacja działań zdefiniowanych w ramach procesu określania specjalizacji regionalnych stanowiących instrument wsparcia przedsiębiorstw w procesach

		dostosowawczych i związanych w szczególności z procesami wdrażania innowacji.
6. Typ beneficjenta	Działanie 2.4	<p>Typ projektu 1: WUP,</p> <p>Typ projektu 2: Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych),</p> <p>Typ projektu 3: organizacje pracodawców i związki zawodowe,</p> <p>Typ projektu 4: przedsiębiorcy, organizacje pracodawców i związki zawodowe, podmioty działające na rzecz zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich lub potencjału adaptacyjnego przedsiębiorców, niebędące przedsiębiorcami oraz jednostki naukowo-badawcze.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 2.4	<p>Typ projektu 1: mikro, mali i średni przedsiębiorcy i ich pracownicy, w tym właściciele/kadra zarządzająca,</p> <p>Typ projektu 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracownicy zwolnieni, przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy, a także osoby zwolnione z zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu, – osoby odchodzące z rolnictwa, posiadające gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 2 ha przeliczeniowych lub członkowie ich rodzin ubezpieczeni w KRUS. <p>Typ projektu 3 i 4: pracodawcy, organizacje pracodawców, związki zawodowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje rynku pracy, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe.</p>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 2.4	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 2.4	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 2.4	Region słabiej rozwinięty – 10 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 2.4	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 2.4	Nie dotyczy

13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 2.4	Typ projektu 1: tryb pozakonkursowy Typ projektu 2, 3, 4: tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – WUP w Białymstoku.
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 2.4	Wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych wraz z cross-financjowaniem nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 2.4	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.4	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 2.4	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 2.4	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 2.4	Podstawa prawna przyznawania pomocy <i>de minimis</i> : 1) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 2.4	85%
21. Maksymalny	Działanie 2.4	Typ projektu 2 – 95% ⁶⁹ , pozostałe typy projektów 85%

⁶⁹ zgodnie z kontraktem terytorialnym.

% poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.4	Typ projektu 2 – 5%, pozostałe typy projektów 15%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 2.4	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 2.4	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 2.4	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 2.4	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 2.4	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 2.4	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
-----------------------------	--	--

1. Nazwa działania/	Działanie 2.5	Aktywne i zdrowe starzenie się
----------------------------	---------------	---------------------------------------

poddziałania		
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 2.5	<p>Przedłużenie wieku aktywności zawodowej</p> <p>O procesie starzenia się społeczności regionu świadczy wskaźnik obciążenia demograficznego, który notuje wartości wyższe od poziomu krajowego. Zjawisko starzenia się społeczeństwa postępuje i rozprzestrzenia się. Ponadto, konsekwencją podniesienia wieku emerytalnego jest konieczność wydłużenia okresu aktywności zawodowej, której warunkiem niezbędnym jest odpowiedni stan zdrowia. W celu przedłużenia wieku aktywności zawodowej proponowane są usługi świadczone indywidualnym osobom polegające, m.in. na wdrażaniu programów rehabilitacji leczniczej zapobiegających przerwaniu aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych i ułatwiających powrót na rynek pracy. Problemem systemu ochrony zdrowia jest niska świadomość zdrowotna społeczeństwa oraz wykrywalność chorób w zaawansowanych stadiach rozwojowych. Istotnym czynnikiem upowszechniania zdrowego stylu życia jest realizacja krajowych programów profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, szyjki macicy i raka piersi oraz realizacja programów profilaktycznych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. Planowane są także programy przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Ponadto, przewiduje się programy ukierunkowane na eliminowanie szkodliwych czynników w miejscu pracy. Działania takie zapobiegają utracie pracy i wypadnięciu z rynku, a w konsekwencji wykluczeniu społecznemu. Oznacza to konieczność zbudowania systemu wspierającego takie osoby w decyzji o pozostaniu aktywnym społecznie i zawodowo, w tym poprzez umożliwienie przekwalifikowania pracownika i umożliwienia mu wykonywania pracy bez narażenia na czynniki zagrażające zdrowiu. Planowana interwencja w zakresie zdrowia będzie zgodna z założeniami wyrażonymi w Policy Paper dla ochrony zdrowia. Realizacja programów polityki zdrowotnej musi wynikać z analizy epidemiologicznej i diagnozy potrzeb w tym zakresie oraz uwzględniać zaangażowanie podstawowego poziomu opieki zdrowotnej. Jednocześnie mechanizm z zakresu programowania i wdrażania polegający na koordynacji interwencji przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia w drodze uzgodnienia Planu działania w sektorze zdrowia zapewni komplementarność interwencji RPOWP z innymi programami operacyjnymi i funduszami krajowymi.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 2.5	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badania profilaktyczne; 2) Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracy lub kontynuowały zatrudnienie;
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 2.5	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS 2) Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.
5. Typy projektów	Działanie 2.5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie realizacji krajowych programów profilaktycznych

		<p>w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu szyjki macicy, piersi i jelita grubego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Realizacja programów rehabilitacji leczniczej zapobiegającej przerywaniu aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych ułatwiających powrót na rynek pracy. 3. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (pierwotnej i wtórnej), dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. 4. Realizacja programów dotyczących przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujących do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia, wspierających osoby w decyzji o pozostaniu aktywnym społecznie i zawodowo, w tym poprzez umożliwienie przekwalifikowania pracownika i umożliwienie mu wykonywania pracy bez narażenia na czynniki zagrażające zdrowiu; dostosowywanie warunków pracy do wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy. <p>Zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia realizacja programów polityki zdrowotnej musi wynikać z analizy epidemiologicznej i diagnozy potrzeb w tym zakresie oraz uwzględniać zaangażowanie podstawowego poziomu opieki zdrowotnej. Jednocześnie mechanizm z zakresu programowania i wdrażania polegający na koordynacji interwencji przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia w drodze uzgodnienia Planu działania w sektorze zdrowia zapewni komplementarność interwencji RPOWP z innymi programami operacyjnymi i funduszami krajowymi.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 2.5	<p>Typ projektu 1,2,3,4: Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) w szczególności: podmioty lecznicze, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz ich związki i stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz podmioty ekonomii społecznej.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 2.5	<p>Typ projektu 1: Mieszkańcy województwa podlaskiego, w wieku aktywności zawodowej, a w szczególności osoby najbardziej narażone na działanie czynników ryzyka.</p> <p>Typ projektu 2-4: zgodnie z odpowiednim regionalnym programem zdrowotnym</p>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 2.5	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 2.5	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem	Działanie 2.5	Region słabiej rozwinięty – 9 570 000

kwot UE (EUR)		
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 2.5	Narzędziem koordynacji interwencji w sektorze e-zdrowia z innymi programami operacyjnymi będzie Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 2.5	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 2.5	Tryb konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – WUP w Białymstoku.
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 2.5	Wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych wraz z cross-financingiem nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 2.5	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.5	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 2.5	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 2.5	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 2.5	Nie dotyczy
20. Maksymalny % poziom	Działanie 2.5	85%

dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu		
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 2.5	95% ⁷⁰
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 2.5	5%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 2.5	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 2.5	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 2.5	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 2.5	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 2.5	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 2.5	Nie dotyczy

⁷⁰ zgodnie z kontraktem terytorialnym.

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA III. KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Działania osi priorytetowej III stanowią odpowiedź na wyzwania zidentyfikowane w województwie podlaskim na każdym etapie edukacji. W obszarze edukacji przedszkolnej istotne jest zwiększenie odsetka dzieci w wieku przedszkolnym objętych edukacją na terenie województwa oraz zmniejszenie dysproporcji jakości edukacji przedszkolnej w szczególności między obszarami wiejskimi i miejskimi. Zwiększenie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej będzie miało dwuaspektowe korzyści: po pierwsze wyrównywanie szans edukacyjnych w szczególności dzieci pochodzących z obszarów wiejskich, a po drugie wpływ na aktywność zawodową rodzica/opiekuna sprawującego opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym. Cel ten będzie realizowany poprzez tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej na obszarach o największym zapotrzebowaniu, jak również tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju dostosowanego do indywidualnych potrzeb dziecka w ramach zajęć wykraczających poza podstawę programową.

Kolejnym istotnym wyzwaniem dla województwa jest sprawna, atrakcyjna i wysokiej jakości edukacja. Niezbędne jest promowanie współpracy szkół z pracodawcami, jak również rozpowszechnienie w szkołach systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży. Ważnym elementem interwencji na wszystkich etapach edukacji będzie pobudzanie kreatywności, inicjatywności, innowacyjności oraz przedsiębiorczości, jak również podniesienie kompetencji kluczowych jako mocnej podstawy do kształcenia na wyższym poziomie. W celu poprawy jakości edukacji konieczne jest podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej, która musi sprostać wyzwaniom dynamicznie rozwijającego się społeczeństwa i gospodarki. Działania te powinny doprowadzić do zmniejszenia dysproporcji w poziomie jakości pracy szkół ze względu na ich lokalizację (miastowies).

Konsekwencją dynamicznych zmian zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym jest konieczność budowania mobilnych zawodowo zasobów pracy, poprzez stałe dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych. Priorytetem będzie dostosowanie oferty szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego i placówek kształcenia praktycznego oraz innych tego typu placówek do zmieniającego się rynku pracy. Realizowane będą działania wspierające osoby dorosłe w podnoszeniu kompetencji (w tym podstawowych i przekrojowych) i kwalifikacji z wykorzystaniem różnych form kształcenia, takich jak studia podyplomowe, kursy kompetencji ogólnych oraz inne kursy/szkolenia umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy.

Bardzo istotnym problemem w obszarze rozwoju kompetencji mieszkańców jest niedostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy. Szkolnictwo zawodowe boryka się z szeregiem problemów, dotyczy to przede wszystkim niedostatecznego przygotowania absolwentów od strony praktycznej w ramach nauczanego zawodu oraz baza dydaktyczna, która w większości przypadków nie odzwierciedla rzeczywistego środowiska pracy. Aby zniwelować niedostatki bazy materialnej i podnieść atrakcyjność kształcenia, konieczne jest zatem wspieranie współpracy szkół z pracodawcami. Celem wzmocnienia kompleksowości działań w obszarze kształcenia zawodowego, niezbędna jest również interwencja w zakresie doskonalenia umiejętności kadry dydaktycznej, w tym w szczególności nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny – 129 830 000 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 3.1	Kształcenie i edukacja
	Poddziałanie 3.1.1	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej
	Poddziałanie 3.1.2	Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia ogólnego, ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych
	Poddziałanie 3.1.3	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w ramach BOF

2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	<p>Wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku przedszkolnym</p> <p>Interwencja w ramach poddziałania ma doprowadzić do zwiększenia stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Priorytetowym działaniem będzie tworzenie miejsc w ramach edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach wiejskich, gdzie to upowszechnienie jest najmniejsze. Istotne są również działania adresowane do przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego zwiększające jakość edukacji przedszkolnej oraz niwelujące występujące dysproporcje w tej jakości między obszarami miejskimi a wiejskimi. Wspierane będą projekty dotyczące stworzenia dodatkowych miejsc przedszkolnych, ale także zakładające podniesienie jakości i atrakcyjności oferty w ramach prowadzonych placówek.</p>
	Poddziałanie 3.1.2	<p>1. Podniesienie jakości oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia ogólnego ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>2. Uzupelnienie kompetencji kadry pedagogicznej na rzecz poprawy jakości kształcenia ogólnego</p> <p>Celem poddziałania jest przygotowanie uczniów do zatrudnienia lub kontynuacji nauki, w tym wyposażenie ich w kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy oraz właściwe postawy/umiejętności, które stanowią fundament dla dalszego podnoszenia kwalifikacji i umiejętności. Interwencja ma także stworzyć warunki do nauczania opartego na metodzie eksperymentu, zwiększenia wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz uczniem z niepełnosprawnością i uczniem młodszym.</p>
Poddziałanie 3.1.3	<p>Wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku przedszkolnym</p> <p>Interwencja w ramach poddziałania ma doprowadzić do zwiększenia stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Priorytetowym działaniem będzie tworzenie miejsc w ramach edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach, gdzie to upowszechnienie jest najmniejsze. Istotne są również działania adresowane do przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego zwiększające jakość edukacji przedszkolnej oraz niwelujące występujące dysproporcje w tej jakości między obszarami miejskimi a wiejskimi. Wspierane będą projekty dotyczące stworzenia dodatkowych miejsc przedszkolnych, ale także zakładające podniesienie jakości i atrakcyjności oferty w ramach prowadzonych placówek.</p>	
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu

	Poddziałanie 3.1.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych 2) Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu 3) Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych 4) Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu
	Poddziałanie 3.1.3	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej 2) Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie 3) Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie 4) Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie
	Poddziałanie 3.1.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych 2) Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie 3) Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie 4) Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie 5) Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie 6) Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie
	Poddziałanie 3.1.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej 2) Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie 3) Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie
5. Typy projektów	Działanie 3.1 ⁷¹	
	Poddziałanie 3.1.1	1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach na obszarach gmin o największym zapotrzebowaniu na edukację przedszkolną dla dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dzieci z niepełnosprawnościami ⁷² .

⁷¹ Z możliwości otrzymania wsparcia wyłączone są podmioty i osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w odpowiednich typach projektów w ramach Działania 9.1 (decyduje tożsamość czasowa realizacji projektu). Warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 9.1.

⁷² Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Jednocześnie interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego;

		<p>2. Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności.</p> <p>3. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów. Katalog dodatkowych zajęć dla dzieci obejmuje wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591 z późn. zm.): korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; – zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego; – zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna. <p>Typ projektu nr 3 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie 1 lub 2.</p> <p>4. Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego.</p> <p>Typ projektu nr 4 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie 1 lub 2.</p> <p>5. Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych.</p> <p>Typ projektu nr 5 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie 1 lub 2.</p> <p>6. Wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych (porozumiewania się w językach obcych, matematycznych, podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, informatycznych) oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętność uczenia się, kreatywność, innowacyjność, inicjatywność, przedsiębiorczość oraz praca zespołowa) w szczególności: realizacja projektów edukacyjnych w OWP⁷³, realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-</p>
--	--	---

⁷³ Ośrodek Wychowania Przedszkolnego (OWP) - podmiot wskazany w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

		<p>wyrównawczych, realizacja zajęć rozwijających uzdolnienia, organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów.</p> <p>7. Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych (porozumiewania się w językach obcych, matematycznych, podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, informatycznych) oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętność uczenia się, kreatywność, innowacyjność, inicjatywność, przedsiębiorczość oraz praca zespołowa).</p> <p>Typ projektu nr 7 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie 6.</p>
	Poddziałanie 3.1.2	<p>1. Wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy), w tym w szczególności: realizacja projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty, nawiązanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty, doradztwo edukacyjno-zawodowe, realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, pomoc stypendialna, realizacja zajęć rozwijających uzdolnienia.</p> <p>2. Doskonalenie umiejętności (w szczególności interpersonalnych i społecznych) oraz kompetencji i kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy).</p> <p>3. Kompleksowe programy tworzenia warunków w szkołach i placówkach systemu oświaty dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu obejmujące:</p> <p>a) wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania kompetencji matematyczno-przyrodniczych, w tym adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni wynikająca m.in. z konieczności</p>

		<p>montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;</p> <p>b) doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu;</p> <p>c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów lub słuchaczy.</p> <p>4. Wsparcie na rzecz zwiększenia wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwijania kompetencji informatycznych w szkołach i placówkach systemu oświaty poprzez:</p> <p>a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej oraz adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni wynikająca m.in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;</p> <p>b) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego;</p> <p>c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń</p> <p>5. Kompleksowe programy wspomagające szkołę lub placówkę systemu oświaty prowadzącą kształcenie ogólne w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością oraz wsparcie na rzecz ucznia młodszego obejmujące w szczególności:</p> <p>a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, kształcenia oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania⁷⁴;</p> <p>b) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi</p>
--	--	--

⁷⁴ Koncepcja uniwersalnego projektowania: projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

		<p>potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy;</p> <p>c) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty.</p> <p>W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi szkół gimnazjalnych w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10i skierowanych do szkół gimnazjalnych, które zostaną zlikwidowane w związku z reformą, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.</p>
	Poddziałanie 3.1.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w ośrodkach istniejących lub tworzenie nowych ośrodków na obszarach gmin o największym zapotrzebowaniu na edukację przedszkolną dla dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami⁷⁵; 2. Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności 3. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne i wyrównujące zdiagnozowane deficyty u dzieci. Katalog dodatkowych zajęć dla dzieci obejmuje wyłącznie: <ul style="list-style-type: none"> – zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591 z późn. zm.): korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; – zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna, – zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego, – zajęcia edukacyjne językowe i matematyczne, – zajęcia kształtujące postawę przedsiębiorczą

⁷⁵ Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Jednocześnie interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego;

		<p>i kreatywną u dzieci;</p> <p>Typ projektu nr 3 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie 1 lub 2.</p> <p>4. Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>Typ projektu nr 4 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie 1 lub 2.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.3	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów) będące organami prowadzącymi lub planującymi założyć publiczne i niepubliczne przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, inne formy wychowania przedszkolnego, w rozumieniu <i>Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania</i> (Dz. U. poz. 1657).</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
	Poddziałanie 3.1.2	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów), w szczególności: organy prowadzące publiczne i niepubliczne szkoły/placówki funkcjonujące w systemie oświaty, instytucje naukowe, w tym uczelnie.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.3	<ul style="list-style-type: none"> – dzieci w wieku przedszkolnym określonym w Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe – nauczyciele zatrudnieni w ośrodkach wychowania przedszkolnego⁷⁶, w tym specjalnych i integracyjnych – rodzice i opiekunowie prawni dzieci w wieku przedszkolnym, określonym w Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
	Poddziałanie 3.1.2	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie wyłącznie w oparciu o podstawę programową

⁷⁶ Ośrodek Wychowania Przedszkolnego (OWP) - podmiot wskazany w art. 31 ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe.

		<p>kształcenia ogólnego (placówki w rozumieniu art. 2, pkt. 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe) oraz szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne i artystyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie wyłącznie w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego (placówki w rozumieniu art. 2, pkt. 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe) oraz nauczyciele kształcenia ogólnego zatrudnieni w szkołach artystycznych realizujących kształcenie ogólne i artystyczne (z wyłączeniem nauczycieli szkół gimnazjalnych) - doradcy zawodowi oraz nauczyciele wyznaczeni do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego zatrudnieni w szkołach i placówkach (placówki w rozumieniu art. 2, pkt. 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe) prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem doradców zawodowych i nauczycieli szkół dla dorosłych oraz szkół gimnazjalnych) - młodzież, która zbyt wcześnie przerwała proces edukacyjny i z własnej inicjatywy chce wrócić na ścieżkę kształcenia i szkolenia
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
	Poddziałanie 3.1.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.1.3	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 3.1	Region słabiej rozwinięty – 40 000 000
	Poddziałanie 3.1.1	Region słabiej rozwinięty – 18 445 112
	Poddziałanie 3.1.2	Region słabiej rozwinięty – 20 000 000
	Poddziałanie 3.1.3	Region słabiej rozwinięty – 1 554 888
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	Projekty zintegrowane; Strategia ZIT BOF
	Poddziałanie 3.1.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.1.3	Strategia ZIT BOF
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 3.1	ZIT BOF
	Poddziałanie 3.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.1.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.1.3	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru	Działanie 3.1	

projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Poddziałanie 3.1.1	Tryb konkursowy W ramach typów projektu 1-7 istnieje możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego do projektów jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych w przypadku wsparcia na obszarach o najniższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP/WUP w Białymstoku.
	Poddziałanie 3.1.2	Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 3.1.3	Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – IP ZIT BOF wspólnie z IZ RPOWP natomiast za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 3.1	Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 30% alokacji na całe Działanie.
	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-finansingu</i> (%)	Działanie 3.1	Zgodnie z art. 98 rozporządzenia ramowego do poziomu 10% finansowania wspólnotowego (w odniesieniu do każdej osi priorytetowej), pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. Maksymalna dopuszczalna wartość wydatków w ramach cross-finansingu wynosi 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu ⁷⁷ , przy czym IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom. W przypadku projektów zintegrowanych, realizowanych w ramach operacji dwufunduszowych (EFS + EFRR) cross-financing wynosi 0%. W przypadku projektów komplementarnych względem realizowanych w ramach działania 8.2 (EFRR) i dotyczących obszaru realizacji Strategii ZIT BOF cross-financing wynosi 0%.
	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 3.1	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu. ⁷⁸ IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom. W przypadku projektów komplementarnych względem realizowanych w ramach działania 8.2 (EFRR) i dotyczących obszaru realizacji Strategii ZIT BOF dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych wynosi 0%.
	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
17. Warunki	Działanie 3.1	Nie dotyczy

⁷⁷ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.⁷⁸ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.

uwzględniania dochodu w projekcie	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 3.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.1.1	
	Poddziałanie 3.1.2	
	Poddziałanie 3.1.3	
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 3.1.2	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 3.1.3	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
	Poddziałanie 3.1.2	95% ⁷⁹ Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
	Poddziałanie 3.1.3	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 3.1	
	Poddziałanie 3.1.1	15%
	Poddziałanie 3.1.2	5%
	Poddziałanie 3.1.3	15%

⁷⁹ zgodnie z kontraktem terytorialnym

23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 3.1 Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.2 Poddziałanie 3.1.3	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 3.1 Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.2 Poddziałanie 3.1.3	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 3.1 Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.2 Poddziałanie 3.1.3	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 3.1 Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.2 Poddziałanie 3.1.3	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 3.1 Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.2 Poddziałanie 3.1.3	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 3.1 Poddziałanie 3.1.1 Poddziałanie 3.1.2 Poddziałanie 3.1.3	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 3.2	Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu
	Poddziałanie 3.2.1	Rozwój kompetencji językowych i TIK oraz wsparcie wybranych form kształcenia ustawicznego zgodnie z potrzebami regionalnej gospodarki
	Poddziałanie 3.2.2	Pozaszkolne formy kształcenia dorosłych
2. Cel/e szczegółowe/e działania/ poddziałania	Działanie 3.2	Podniesienie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych poprzez wzrost uczestnictwa w kształceniu ustawicznym Województwo podlaskie zmaga się z niedostosowaniem oferty kształcenia ustawicznego do potrzeb rynku pracy, co powoduje, że kompetencje i umiejętności zawodowe są nieadekwatne i niedostosowane do faktycznych potrzeb pracodawców. Obserwowany jest zbyt niski udział osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie powodujący braki w dostosowaniu ich kompetencji do faktycznych potrzeb rynku pracy. Interwencje w ramach działania mają doprowadzić przede wszystkim do dostosowania oferty kształcenia ustawicznego do zmieniającego się rynku pracy, rozwoju kompetencji cyfrowych oraz upowszechnienia idei kształcenia przez całe życie. Celem podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	

		planowane jest wsparcie wybranych pozaszkolnych formy kształcenia dorosłych, m.in. kwalifikacyjnych kursów zawodowych i kursów umiejętności zawodowych. Takie formy kształcenia są istotne z punktu widzenia funkcjonowania osób dorosłych na rynku pracy. Dają one możliwość uzyskania lub uzupełnienia kwalifikacji zawodowych w elastycznym systemie, który jest w stanie reagować na potrzeby lokalnego rynku.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 2) Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 3) Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu
	Poddziałanie 3.2.2	1) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia.
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie 2) Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie 3) Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie
	Poddziałanie 3.2.2	1) Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie.
5. Typy projektów	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	<p>Projekty grantowe (tzw. bon na szkolenie) obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane rozwijaniem kompetencji w zakresie TIK i języków obcych oraz nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności poprzez kursy kompetencji ogólnych⁸⁰ 2. rozwijanie kompetencji i umiejętności osób dorosłych istotnych z punktu widzenia funkcjonowania na rynku pracy, w celu nabycia lub zmiany posiadanych kwalifikacji i poziomu wykształcenia, poprzez studia podyplomowe 3. poradnictwo edukacyjno-zawodowe skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane uzyskaniem pomocy w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru i znalezienia odpowiedniej oferty edukacyjnej 4. szkolenia i kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy nieuwzględnione w 1 i 2 typie projektu⁸¹
	Poddziałanie 3.2.2	Projekty grantowe (tzw. bon na szkolenie) dotyczące pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, w tym

⁸⁰ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2019 poz. 562),

⁸¹ Typ projektu możliwy do realizacji w momencie włączenia do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji nadawanych poza systemem oświaty i szkolnictwa wyższego.

		wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, pozwalające na uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji zawodowych uzupełnione o poradnictwo edukacyjno-zawodowe.
6. Typ beneficjenta	Działanie 3.2	<p>Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności podmioty prowadzące kształcenie i szkolenie osób dorosłych w systemie formalnym i pozaformalnym.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	<p>Osoby dorosłe uczestniczące z własnej inicjatywy w kształceniu ustawicznym, w szczególności osoby o niskich kwalifikacjach oraz osoby w wieku 50 lat i więcej.</p> <p>Osoby o niskich kwalifikacjach oraz osoby starsze będą stanowiły co najmniej 80% osób objętych wsparciem.</p>
	Poddziałanie 3.2.2	Osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy zainteresowane są uzyskaniem kwalifikacji lub nabyciem kompetencji zawodowych w ramach pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego.
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 3.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 3.2	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 3.2	Region słabiej rozwinięty – 45 000 000
	Poddziałanie 3.2.1	Region słabiej rozwinięty – 30 000 000
	Poddziałanie 3.2.2	Region słabiej rozwinięty – 15 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 3.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę	Działanie 3.2	<p>Tryb konkursowy – projekty grantowe⁸².</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – WUP w Białymstoku</p>

⁸² Zgodnie z art. 35-36 ustawy wdrożeniowej

wniosków oraz przyjmowanie protestów		
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 3.2	Wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 3.2	Zakup środków trwałych będzie kwalifikowalny jedynie gdy ma na celu wspomaganie procesu wdrażania projektu. Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 3.2	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 3.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 3.2.2	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	90% ⁸³ Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 3.2.2	90% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.

⁸³ Zgodnie z kontraktem terytorialnym

budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 3.2	
	Poddziałanie 3.2.1	10%
	Poddziałanie 3.2.2	10%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.2.1	
	Poddziałanie 3.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 3.3	Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki
	Poddziałanie 3.3.1	Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki
	Poddziałanie 3.3.2	Stworzenie Centrum Kompetencji BOF
2. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Działanie 3.3	Podniesienie kompetencji uczniów szkół zawodowych zwiększających szanse na regionalnym rynku pracy Obecne zmiany na rynku pracy oraz modernizacja kształcenia zawodowego wymagają poszerzenia współpracy szkół ze środowiskiem pracodawców. Priorytetowym obszarem wsparcia będą przedsięwzięcia nastawione na doskonalenie przez uczniów i słuchaczy umiejętności praktycznych w formie staży oraz praktyk zawodowych u pracodawców. Realizowane będą również projekty ukierunkowane na tworzenie w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe warunków
	Poddziałanie 3.3.1	
	Poddziałanie 3.3.2	

		zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej poprzez ich wyposażenie/doposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne. Wsparciem będą mogły być objęte także działania realizowane przez centra kształcenia zawodowego i ustawicznego, oferujące różne formy kształcenia i poradnictwa zawodowego dla młodzieży, przy jednoczesnej współpracy z pracodawcami. Jednocześnie warunkiem sukcesu procesu modernizacji szkolnictwa zawodowego są działania ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry dydaktycznej. Ponadto ze względu na słabnącą popularność kształcenia zawodowego wśród uczniów, niezbędne są działania mające na celu szerokie rozpropagowanie wśród gimnazjalistów i ich rodziców zmian, jakie zachodzą w obszarze kształcenia zawodowego w województwie podlaskim pod kątem jego atrakcyjności i jakości.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 3.3	
	Poddziałanie 3.3.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu 2) Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje lub uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu 3) Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS 4) Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu.
	Poddziałanie 3.3.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu 2) Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje lub uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 3.3	
	Poddziałanie 3.3.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego 2) Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji i nabywania kwalifikacji w programie 3) Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy 4) Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie 5) Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie 6) Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie
	Poddziałanie 3.3.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy 2) Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie

		3) Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji i nabywania kwalifikacji w programie
5. Typy projektów	Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1	<p>1. Popularyzacja kształcenia zawodowego realizowana w oparciu o wielosektorową współpracę w formie kompleksowych projektów partnerskich angażujących placówki systemu oświaty, pracodawców, podmioty specjalizujące się w poradnictwie edukacyjno-zawodowym, organizacje pozarządowe, przy wsparciu specjalistów w dziedzinie marketingu społecznego.⁸⁴</p> <p>2. Realizacja kompleksowych programów rozwojowych poprzedzonych diagnozą potrzeb konkretnej szkoły/placówki kształcenia zawodowego lub szkoły przysposabiającej do pracy (w tym uwzględniając sytuację na regionalnym i lokalnych rynkach pracy) wraz z opracowaniem i wdrożeniem programu wsparcia obejmująca w szczególności⁸⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi, TIK, umiejętności rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy); b) podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji i/lub kompetencji zawodowych przez uczniów i słuchaczy w szczególności poprzez: wdrożenie nowych, innowacyjnych form kształcenia zawodowego, dodatkowe zajęcia specjalistyczne, organizowanie kursów przygotowawczych do egzaminu maturalnego, na studia oraz kursów i szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich, wsparcie uczniów /słuchaczy w zakresie potwierdzania umiejętności zawodowych nabywanych przez nich w danym zawodzie w ramach przygotowania do uzyskania uprawnień zawodowych; programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie; c) programy uwzględniające indywidualne potrzeby uczniów, tworzące odpowiednie warunki do ich rozwoju i wyrównywania szans edukacyjnych, minimalizujące występujące dysproporcje między uczniami; d) poradnictwo zawodowo-edukacyjne; e) staże uczniowskie oraz praktyki lub staże dla

⁸⁴ Zakres możliwy do realizacji jedynie w oparciu o Wytoczne Instytucji Zarządzającej w zakresie realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze popularyzacji szkolnictwa zawodowego w województwie podlaskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020, zatwierdzone Uchwałą Nr 142/1776/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 13 czerwca 2016 r.

⁸⁵ Projekt realizowany w tym typie obejmuje co najmniej elementy wymienione w lit. a), b) i c)

		<p>nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.</p> <p>f) pomoc stypendialna dla uczniów i słuchaczy szczególnie uzdolnionych zakresie przedmiotów zawodowych;</p> <p>g) podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry dydaktycznej w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu u uczniów kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy, korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, wykorzystania metod eksperymentu naukowego w edukacji;</p> <p>h) doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli i dostosowanie go do najnowszych trendów i technologii w danej branży oraz doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem, realizowane we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego⁸⁶;</p> <p>i) realizacja kompleksowych programów kształcenia praktycznego organizowanych w miejscu pracy,</p> <p>j) tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez ich wyposażenie/doposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, atakże poprzez dostosowanie lub adaptację pomieszczeń;</p> <p>3. Współpraca szkół i placówek z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym mająca na celu lepsze dostosowanie oferty kształcenia do rzeczywistych potrzeb regionalnego i lokalnych rynków pracy obejmująca m.in.:</p> <p>a) realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe,</p> <p>b) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów zawodowych oraz egzaminów potwierdzających kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie ,</p> <p>c) tworzenie klas patronackich w szkołach,</p> <p>d) dostosowanie oferty edukacyjnej w szkołach do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym,</p> <p>e) opracowanie lub modyfikacja programów nauczania,</p> <p>f) dodatkowe zajęcia specjalistyczne dla uczniów umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy i kwalifikacji zawodowych,</p> <p>g) organizacja kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi,</p>
--	--	--

⁸⁶ Jako otoczenie społeczno-gospodarcze szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe należy rozumieć pracodawców, organizacje pracodawców, przedsiębiorców, organizacje przedsiębiorców instytucje rynku pracy, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, partnerów społecznych i inni interesariusze zidentyfikowani w przeprowadzonej przez beneficjenta diagnozie, a także podmioty wymienione w art. 3 ust 1a Prawa oświatowego

		<p>h) udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych;</p> <p>4. Staże uczniowskie oraz praktyki lub staże dla nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu realizowane u pracodawców,</p> <p>5. Rozwój poradnictwa zawodowo-edukacyjnego, przy jednoczesnej współpracy z pracodawcami.</p> <p>W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi Zasadniczych Szkół Zawodowych, w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv skierowanych do Zasadniczych Szkół Zawodowych, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.</p> <p>Z możliwości otrzymania wsparcia wyłączone są osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w ramach innego projektu współfinansowanego ze środków UE (decyduje tożsamość czasowa oraz tożsamość formy wsparcia).</p>
	Poddziałanie 3.3.2	<p>1. Rozwój współpracy szkół/placówek kształcenia zawodowego z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym mającej na celu lepsze dostosowanie oferty kształcenia do rzeczywistych potrzeb regionalnego i lokalnych rynków pracy obejmującej m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, - włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów zawodowych oraz egzaminów potwierdzających kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie - tworzenie klas patronackich w szkołach, - dostosowanie oferty edukacyjnej w szkołach do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, - opracowanie lub modyfikacja programów nauczania w oparciu o wyniki systematycznej diagnozy luk kompetencyjnych w firmach w zakresie branż, zawodów lub kompetencji kluczowych dla rozwoju BOF, - dodatkowe zajęcia specjalistyczne dla uczniów umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy i kwalifikacji zawodowych, - organizacja kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi, - udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych. <p>2. Staże uczniowskie oraz praktyki lub staże dla nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu realizowane u pracodawców;</p> <p>3. Rozwój poradnictwa zawodowo-edukacyjnego uwzględniającego zdiagnozowane luki kompetencyjne, przy jednoczesnej współpracy z pracodawcami;</p> <p>4. Wsparcie szkół/placówek kształcenia zawodowego w opracowaniu diagnozy ich potrzeb oraz programu</p>

		<p>wsparcia niezbędnych do przygotowania i realizacji przez szkołę programu rozwojowego uwzględniającego sytuację na regionalnym i lokalnych rynkach.</p> <p>W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi Zasadniczych Szkół Zawodowych, w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv skierowanych do Zasadniczych Szkół Zawodowych, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.</p> <p>Z możliwości otrzymania wsparcia wyłączone są osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w ramach innego projektu współfinansowanego ze środków UE (decyduje tożsamość czasowa oraz tożsamość formy wsparcia).</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2	<p>Wszystkie podmioty, w szczególności organy prowadzące szkoły/placówki, w tym: technika, zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe, szkoły policealne dla dorosłych, szkoły specjalne przysposabiające do pracy, szkoły/placówki systemu oświaty uprawnione do prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz kursów umiejętności zawodowych; a także pracodawcy i przedsiębiorcy, jednostki naukowe, w tym uczelnie, organizacje pozarządowe, IOB oraz powiązania kooperacyjne.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2	<ul style="list-style-type: none"> - publiczne i niepubliczne ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe⁸⁷). - szkoły specjalne przysposabiające do pracy, - uczniowie i słuchacze szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych⁸⁸. - uczniowie szkół specjalnych przysposabiających do pracy. - uczniowie lub słuchacze szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne w zakresie kompetencji zawodowych⁸⁹ - nauczyciele, w tym nauczyciele kształcenia zawodowego oraz instruktorzy praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe doradcy edukacyjno - zawodowi oraz nauczyciele wyznaczeni do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego zatrudnieni w szkołach/placówkach

⁸⁷ Definicje szkoły i placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe wyjaśnione zostały w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFE w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

⁸⁸ Definicja specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych wyjaśniona została w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFE w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

⁸⁹ Definicje szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie ogólne wyjaśnione zostały w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFE w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

		systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 3.3	
	Poddziałanie 3.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.3.2	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 3.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.3.1	
	Poddziałanie 3.3.2	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 3.3	Region słabiej rozwinięty – 44 830 000
	Poddziałanie 3.3.1	Region słabiej rozwinięty – 40 558 643
	Poddziałanie 3.3.2	Region słabiej rozwinięty – 4 271 357
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 3.3	Projekty zintegrowane z zakresem działania 8.2
	Poddziałanie 3.3.1	
	Poddziałanie 3.3.2	
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 3.3	ZIT BOF
	Poddziałanie 3.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 3.3.2	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 3.3	
	Poddziałanie 3.3.1	Tryb konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP W zakresie projektów zintegrowanych realizowanych na obszarze BOF - IP ZIT BOF wspólnie z IZ RPOWP, natomiast za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 3.3.2	Wybór projektów będzie dokonywany w trybie konkursowym. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – IP ZIT BOF wspólnie z IZ RPOWP, natomiast za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 3.3	Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć 30% alokacji na PI 10iv.
	Poddziałanie 3.3.1	
	Poddziałanie 3.3.2	
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 3.3	Zgodnie z art. 98 rozporządzenia ramowego do poziomu 10% finansowania wspólnotowego (w odniesieniu do każdej osi priorytetowej), pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. Maksymalna dopuszczalna wartość wydatków w ramach cross-financingu wynosi 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu ⁹⁰ , przy czym IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom. W przypadku projektów komplementarnych względem realizowanych w ramach działania 8.2 (EFRR) i dotyczących obszaru realizacji Strategii ZIT BOF cross-financing wynosi 0%.
	Poddziałanie 3.3.1	
	Poddziałanie 3.3.2	

⁹⁰ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.

<p>16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu.⁹¹ IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.</p> <p>W przypadku podziałania 3.3.2 wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.</p> <p>W przypadku projektów zintegrowanych, realizowanych w ramach operacji dwufunduszowych (EFS + EFRR) cross-financing wynosi 0%. W przypadku projektów komplementarnych względem realizowanych w ramach działania 8.2 (EFRR) i dotyczących obszaru realizacji Strategii ZIT BOF dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych wynosi 0%.</p>
<p>17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie</p>
<p>21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>95%⁹² Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie</p>

⁹¹ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.

⁹² zgodnie z kontraktem terytorialnym

<p>kwalfikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)</p>		
<p>22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalfikowalnych</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>5%</p>
<p>23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalfikowalnych projektu (PLN)</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie 3.3 Poddziałanie 3.3.1 Poddziałanie 3.3.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA IV. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Zwiększona dostępność transportowa regionu w ruchu drogowym oraz w ruchu kolejowym

Problemem województwa podlaskiego jest bardzo słaba dostępność komunikacyjna, która jest jedną z przyczyn niskiej atrakcyjności inwestycyjnej, a jej utrzymywanie się może doprowadzić do marginalizacji regionu. Położenie województwa na wschodniej granicy UE stwarza szansę na to, aby stało się ono ważnym szlakiem komunikacyjnym o znaczeniu europejskim, jednak obecny układ transportowy sprawia, że nasilony ruch tranzytowy, który odbywa się przez terytorium województwa, powoduje znaczne obciążenia dla mieszkańców i środowiska oraz pogarszanie się stanu istniejących dróg i linii kolejowych. W związku z tym jednym z głównych wyzwań w rozwoju województwa jest zasadnicza poprawa dostępności terytorialnej, zarówno w układzie wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

Jako cele szczegółowe osi priorytetowej wskazano zwiększoną dostępność transportową regionu w ruchu drogowym oraz w ruchu kolejowym.

Planowana interwencja przyczyni się do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez połączenie z krajowymi i międzynarodowymi ośrodkami wzrostu. Powinna prowadzić również do optymalizacji i integracji systemów transportowych, zwiększenia ich efektywności, zmniejszenia obciążeń środowiskowych i poprawy bezpieczeństwa ich użytkowania, z uwzględnieniem walorów przyrodniczych województwa. Realizowane inwestycje będą przyczyniały się do budowania gospodarki niskoemisyjnej i odpornej na zmiany klimatu dzięki odpowiedniemu planowaniu infrastruktury. Celem podejmowanych działań jest także poprawa spójności przestrzennej, co jest szczególnie ważne ze względu na bardzo niską gęstość zaludnienia oraz znaczne rozproszenie sieci osadniczej w wielu częściach regionu. W tym kontekście istotne są również inwestycje prowadzące do stworzenia efektywnego niskoemisyjnego systemu transportu publicznego, ułatwiającego dojazdy do pracy, szkoły i innych usług. Planowanym rezultatem podejmowanych działań będzie poprawa międzygałęziowej dostępności transportowej, zarówno w transporcie drogowym jak i kolejowym.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 223 000 000EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania	Działanie 4.1	Mobilność regionalna
	Poddziałanie 4.1.1	Mobilność regionalna
	Poddziałanie 4.1.2	Dostępność terenów inwestycyjnych w BOF
2. Cel szczegółowy działania	Działanie 4.1	Zwiększona dostępność transportowa regionu w ruchu drogowym Z uwagi na peryferyjne położenie województwa inwestycje polegające na łączeniu węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T przyczynią się do poprawy dostępności zewnętrznej i wewnętrznej. Dzięki rozbudowie sieci transportowej, w szczególności dróg o wysokiej przepustowości, województwo ma szansę stać się ważnym szlakiem komunikacyjnym o znaczeniu europejskim. Działania zwiększające mobilność regionalną będą prowadziły do poprawy spójności przestrzennej w wymiarze międzyregionalnym, co jest szczególnie ważne z uwagi na znaczne dysproporcje w poziomie rozwoju pomiędzy województwem podlaskim a innymi regionami UE i słabe skomunikowanie ze stolicami sąsiednich województw oraz –
	Poddziałanie 4.1.1	
	Poddziałanie 4.1.2	

		z uwagi na brak portu lotniczego – innymi miastami europejskimi. Interwencja w ramach działania będzie służyć także poprawie dostępności i spójności wewnątrzregionalnej oraz włączeniu regionalnej infrastruktury transportowej obsługującej miasta i ośrodki lokalne do sieci TEN-T. Realizowane inwestycje będą obejmować również działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach. Planowanym rezultatem działania jest poprawa międzygałęziowej dostępności transportowej w transporcie drogowym.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	1) Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych 2) Całkowita długość nowych dróg (CI 13) ⁹³ 3) Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI 14) ⁹⁴ 4) Liczba projektów w zakresie poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego 5) Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego
	Poddziałanie 4.1.2	1) Całkowita długość nowych dróg (CI 13) ⁹⁵ 2) Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI 14) ⁹⁶
5. Typy projektów	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	– Budowa/przebudowa dróg wojewódzkich, umożliwiających połączenie do sieci TEN-T oraz systemu dróg krajowych. – Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) jedynie gdy ⁹⁷ : ▪ zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi bądź centrami lub platformami logistycznymi ▪ zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi, bądź uzupełnią luki w połączeniach transgranicznych – Inwestycje w zakresie poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na budowanych/przebudowywanych drogach, m.in.: ▪ wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS) ▪ wyposażenie inwestycji w specjalistyczne urządzenia służące do kontroli masy pojazdów ciężarowych (w uzasadnionych przypadkach) – Budowa i rozbudowa parkingów buforowych niwelujących

⁹³ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

⁹⁴ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

⁹⁵ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

⁹⁶ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

⁹⁷ spełniony musi być przynajmniej jeden z wymienionych warunków

		<p>spiętrzenie ruchu w pobliżu przejść granicznych.</p> <p>Inwestycje w drogi wojewódzkie i drogi lokalne możliwe są w ramach regionalnego programu, natomiast inwestycje w drogi krajowe - w ramach POIiŚ. W przypadku gdy droga lokalna lub wojewódzka łączy się z drogą krajową - cała inwestycja łącznie ze skrzyżowaniem może być finansowana w ramach regionalnego programu operacyjnego. W przypadku gdy droga lokalna łączy się z drogą wojewódzką lub krajową – cała inwestycja traktowana jest jako lokalna gdy inwestorem jest samorząd lokalny, a jako wojewódzka gdy inwestorem jest samorząd województwa. Właściwe w tym względzie są odpowiednie przepisy prawa krajowego (ustawa o drogach publicznych).</p> <p>Priorytetowo traktowane będą projekty, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do integracji systemu transportowego, poprawiają łączność z siecią TEN-T oraz zwiększają dostępność obszarów przemysłowych i centrów gospodarczych. Pierwszeństwo będą miały projekty przyczyniające się do usuwania niedoborów w przepustowości sieci oraz cechujące się względnie najwyższą wartością społeczno-ekonomiczną. Projekty wybierane do realizacji będą musiały uwzględniać kwestie odporności na zagrożenia klimatyczne oraz działania zapobiegawcze i łagodzące w odniesieniu do wpływu infrastruktury na środowisko. Projektowane inwestycje powinny uwzględniać takie warunki jak: zmniejszanie uciążliwości hałasowej, tworzenie pasów zieleni przy drogach o dużym natężeniu ruchu w pobliżu zabudowy mieszkaniowej.</p> <p>Wsparcie projektów z zakresu budowy i przebudowy dróg wojewódzkich warunkowane będzie uwzględnieniem inwestycji w planie transportowym województwa, a do czasu jego sporządzenia – w Planie Działań.</p> <p>Program przewiduje do realizacji inwestycje drogowe na terenie całego województwa z wyłączeniem miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego w zakresie w jakim mogą być finansowane z PO Polska Wschodnia.</p> <p>Finansowanie projektów zlokalizowanych w mieście wojewódzkim i jego obszarze funkcjonalnym dopuszczalne będzie z chwilą wyczerpania alokacji PI 7b w PO Polska Wschodnia.</p>
	Poddziałanie 4.1.2	<p>Budowa i przebudowa dróg zapewniających właściwy dostęp do terenów inwestycyjnych</p> <p>Inwestycje w drogi wojewódzkie i drogi lokalne możliwe są w ramach regionalnego programu, natomiast inwestycje w drogi krajowe - w ramach POIiŚ. W przypadku gdy droga lokalna lub wojewódzka łączy się z drogą krajową - cała inwestycja łącznie ze skrzyżowaniem może być finansowana w ramach regionalnego programu operacyjnego. W przypadku gdy droga lokalna łączy się z drogą wojewódzką lub krajową – cała inwestycja traktowana jest jako lokalna gdy inwestorem jest samorząd lokalny, a jako wojewódzka gdy inwestorem jest samorząd województwa. Właściwe w tym względzie są odpowiednie przepisy prawa krajowego (ustawa o drogach</p>

		publicznych).
6. Typ beneficjenta	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną – Podmioty działające w ramach partnerstw publiczno- prywatnych <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	Mieszkańcy regionu
	Poddziałanie 4.1.2	Sektor MŚP
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 4.1.2	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 4.1	Region słabiej rozwinięty – 160 000 000
	Poddziałanie 4.1.1	Region słabiej rozwinięty – 158 429 817
	Poddziałanie 4.1.2	Region słabiej rozwinięty – 1 570 183
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	<ul style="list-style-type: none"> – plan transportowy – projekty zintegrowane – Kontrakt Terytorialny – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej
	Poddziałanie 4.1.2	projekty zintegrowane
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 4.1	ZIT BOF
	Poddziałanie 4.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 4.1.2	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	<ul style="list-style-type: none"> – Tryb konkursowy – Tryb pozakonkursowy (w stosunku do projektów dotyczących dróg wojewódzkich z uwagi na monopol kompetencyjny – Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich) <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>
	Poddziałanie 4.1.2	Tryb pozakonkursowy – identyfikacja projektów zintegrowanych w ramach Działania 1.3 i 4.1
14. Limity i ograniczenia	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1	Inwestycje w drogi lokalne w ramach CT7 nie będą stanowić więcej niż 15% alokacji programu przeznaczony na Działanie

w realizacji projektów	Poddziałanie 4.1.2	4.1 (PI 7b).
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków	Działanie 4.1	
	Poddziałanie 4.1.1	95% ⁹⁸ Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie

⁹⁸ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020* oraz projektów innych niż rewitalizacyjne za zgodą Ministra, o której mowa w Kontrakcie Terytorialnym

kwalfikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Poddziałanie 4.1.2	95% ⁹⁹ Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	5%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 4.1 Poddziałanie 4.1.1 Poddziałanie 4.1.2	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
------------------------------------	--	--

1. Nazwa działania	Działanie 4.2	Infrastruktura kolejowa
2. Cel szczegółowy działania	Działanie 4.2	Zwiększona dostępność transportowa regionu w ruchu kolejowym

⁹⁹ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

		<p>Potrzeba inwestycji w zakresie dostępności transportowej regionu w ruchu kolejowym wynika ze słabo rozwiniętej infrastruktury kolejowej, jej bardzo złego stanu technicznego, niskiej gęstości sieci kolejowej oraz braku pełnej sieci połączeń pomiędzy wszystkimi największymi ośrodkami regionu oraz Białymstokiem i stolicami sąsiednich województw. Poprzez wpływ na poprawę wewnętrznej dostępności transportowej inwestycje w infrastrukturę kolejową przyczynią się do wzmocnienia spójności terytorialnej. Celem interwencji jest także zapewnienie efektywnego systemu transportu publicznego, łączącego ważne ośrodki wewnątrz województwa. Z powodu środowiskowych uwarunkowań województwa, należy zwrócić szczególną uwagę na stan i rozwój środka transportu, jakim jest kolej. Dzięki inwestycjom prowadzącym do jego unowocześnienia, ma on szansę odgrywać większą rolę szczególnie w przewozach towarowych. Z perspektywy powiązań międzynarodowych, z uwagi na położenie regionu istotna jest również poprawa jakości połączeń kolejowych z Białorusią, Litwą.</p> <p>Ze względu na brak terminali przeładunkowych przystosowanych do obsługi transportu intermodalnego oraz zły stan i złą jakość istniejącej infrastruktury punktowej (terminalowej) w regionie planowana jest realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury terminali przeładunkowych. Celowe jest stworzenie warunków do ułatwienia przejścia z drogowego transportu towarowego na inne rodzaje transportu, zwłaszcza transport kolejowy, za pomocą platform intermodalnych i inteligentnych systemów transportowych. Działania te przyczynią się do zmniejszenia natężenia drogowego transportu towarowego, a tym samym do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.</p> <p>Planowanym rezultatem działania jest poprawa międzygałęziowej dostępności transportowej w transporcie kolejowym.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 4.2	Nie dotyczy
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 4.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CI 12) 2) Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych 3) Liczba wspartych osobowych przystanków kolejowych 4) Liczba wspartych intermodalnych terminali przeładunkowych 5) Dodatkowa zdolność przeładunkowa intermodalnych terminali przeładunkowych 6) Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo
5. Typy projektów	Działanie 4.2	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa, modernizacja i rewitalizacja sieci kolejowej poza siecią TEN-T. – Budowa i przebudowa terminali przeładunkowych nie należących do sieci TEN-T. – Inwestycje w zakresie infrastruktury towarzyszącej, w tym na przejazdach kolejowych, mające na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

		<p>Dodatkowe elementy inwestycji, możliwe do realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje z zakresu przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania budynków dworcowych (jako element inwestycji dotyczących modernizacji lub rewitalizacji linii kolejowych, niekoniecznie w ramach jednego projektu). <p>Wsparcie projektów z zakresu budowy, modernizacji i rewitalizacji sieci kolejowej, warunkowane będzie uwzględnieniem inwestycji w planie transportowym województwa, a do czasu jego sporządzenia – w Planie Działań. Kierunkowymi kryteriami identyfikacji inwestycji w tym obszarze będzie komplementarność z istniejącą infrastrukturą transportową – łączenie transportu kolejowego z innymi rodzajami transportu oraz przyczynianie się do przenoszenia transportu towarów z dróg na linie kolejowe. Dofinansowanie uzyskać będą mogły wyłącznie linie, dla których długoterminowe prognozy ruchu towarowego lub pasażerskiego będą uzasadniały interwencję.</p> <p>Priorytetowo traktowane będą również projekty, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do integracji systemu transportowego, poprawiają łączność z siecią TEN-T oraz zwiększają dostępność obszarów przemysłowych i centrów gospodarczych. Pierwszeństwo będą miały projekty przyczyniające się do usuwania niedoborów w przepustowości sieci oraz cechujące się względnie najwyższą wartością społeczno-ekonomiczną. Projekty wybierane do realizacji będą musiały uwzględniać kwestie odporności na zagrożenia klimatyczne oraz działania zapobiegawcze i łagodzące w odniesieniu do wpływu infrastruktury na środowisko.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 4.2	<ul style="list-style-type: none"> - Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - Podmioty wykonujące usługi na podstawie umowy zawartej z JST, w których większość udziałów/akcji ma jednostka samorządu, - Operatorzy infrastruktury kolejowej, zarządcy infrastruktury kolejowej i dworcowej, - Przedsiębiorstwa oraz inne podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych. <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 4.2	Mieszkańcy regionu
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 4.2	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 4.2	Nie dotyczy

10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 4.2	Region słabiej rozwinięty – 63 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 4.2	<ul style="list-style-type: none"> – Kontrakt Terytorialny – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej – synchronizacja procesu naboru projektów – plan transportowy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 4.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 4.2	<ul style="list-style-type: none"> – Tryb pozakonkursowy – projekty z zakresu budowy/modernizacji/rewitalizacji sieci kolejowej (z uwagi na monopol kompetencyjny PKP PLK S.A. oraz JST będących właścicielami linii kolejowych) – Tryb konkursowy – projekty z zakresu budowy i przebudowy terminali przeładunkowych oraz przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania budynków dworcowych (na trasie modernizowanych lub rewitalizowanych linii) <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 4.2	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 4.2	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 4.2	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 4.2	Luka w finansowaniu (art. 61 pkt 3 lit. b rozporządzenia 1303/2013)
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 4.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych

		i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 4.2	<p>Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 – na podstawie art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.</p> <p>Akty regulujące udzielanie wsparcia, w tym udzielanie pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> w systemie Usług w ogólnym interesie gospodarczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE C 8 z dnia 11.01.2012, str. 4); – Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7 z dnia 11.01.2012, str. 3); – Komunikat Komisji Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz. Urz. UE 2012 C 8 z dnia 11.01.2012, str. 15); – Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 360/2012 z dnia 25.04.2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 114, 26.04.2012, str. 8).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 4.2	<p>85%</p> <p>Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami</p> <p>Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie</p>
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane	Działanie 4.2	<p>85%</p> <p>Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie</p>

beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 4.2	15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 4.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 4.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 4.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 4.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 4.2	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 4.2	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA V. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Celem wspólnym dla całej osi priorytetowej a wynikającym ze Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 jest upowszechnienie gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach na rzecz poprawy bilansu energetycznego. W chwili obecnej bowiem województwo jest uzależnione od importu energii elektrycznej przez przestarzałe sieci, które z jednej strony grożą przerwami w dostępie do energii, a z drugiej powodują jej straty w trakcie przesyłu. Wyzwaniem przed jakim stoi w najbliższych latach województwo podlaskie jest rewolucja energetyczna, której efektem będzie nie tylko do wzrost udziału energii odnawialnej w konsumpcji, ale również fakt, iż właścicielami zdecentralizowanych źródeł energii będą podlascy mieszkańcy i przedsiębiorcy. Ma ona doprowadzić m.in. do zmniejszenia uzależnienia energetycznego województwa poprzez zmianę struktury wytwarzania energii i zwiększenia lokalnej produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz efektywności wykorzystania energii pierwotnej, poprawę efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego. Wsparciu przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz realizacji celów Strategii Europa 2020 w zakresie klimatu i energii będzie służyć promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego –190 530 000 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 5.1	Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 5.1	Zwiększony udział rozproszonej produkcji energii ze źródeł odnawialnych Realizacja działania ma przyczynić się do zwiększenia udziału energii odnawialnej w produkcji energii ogółem, ale też w zużyciu końcowym energii brutto. Efektem podjętych działań będzie redukcja emisji CO ₂ i poprawa stanu środowiska, ale także wzrost potencjału ekonomicznego słabych strukturalnie obszarów wiejskich. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się w modelu rozproszonym – w małych zdecentralizowanych wytwórniach, które jednocześnie mogą być dodatkowym źródłem dochodów lokalnych społeczności (co jest możliwe w przypadku wytwórni zarządzanych przez osoby fizyczne lub podmioty prawne tworzone przez mieszkańców gminy i samorząd). Przy takich założeniach produkcja energii odnawialnej będzie przyczyniać się dodatkowo do wzrostu potencjału ekonomicznego regionów wiejskich.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 5.1	1) Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE 2) Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 5.1	1) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34) 2) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE 3) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej

		<p>z OZE</p> <p>4) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI 30)¹⁰⁰</p> <p>5) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1)</p> <p>6) Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biokomponentów</p> <p>7) Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biopaliw</p> <p>8) Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii</p>
5. Typy projektów	Działanie 5.1	<p>1. Inwestycje z zakresu budowy nowych lub zwiększenia mocy jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z OZE (biomasy, biogazu, energii wiatru, słońca, wody oraz Ziemi) wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej</p> <p>Nieprzekraczalna moc instalowanej elektrowni/jednostki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna – do 5 MWe, - energia wiatru – do 5 MWe, - energia słoneczna – do 2 MWe/MWth, - energia geotermalna – do 2 MWth, - energia biogazu – do 1 MWe, - energia biomasy – do 5 MWth/MWe. <p>Warunki szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w przypadku energii cieplnej (np. pompy ciepła, geotermia) możliwe wsparcie efektywnej dystrybucji ciepła z OZE, - inwestycje w zakresie biogazowni łącznie z zagospodarowaniem ciepła. Wytworzona energia cieplna może być wykorzystana na potrzeby własne w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub/i rolniczej. Pozyskanie lub produkcja biomasy nie może prowadzić do konkurencji o rolniczą przestrzeń produkcyjną oraz oddziaływać negatywnie na różnorodność biologiczną, - inwestycje powinny zmierzać do zagospodarowania odpadów pochodzących z rolnictwa i hodowli, - w przypadku produkcji energii z biomasy lub biogazu, preferowane będą projekty, w których wykorzystywane surowce są produkowane lokalnie, w niewielkich odległościach w stosunku do miejsca wytwarzania energii, - w przypadku produkcji energii z biomasy, preferowane będą projekty zakładające efektywne wykorzystanie pofermentu, - w przypadku produkcji energii z biomasy lub biogazu, nie mogą być wspierane instalacje wykorzystujące pełnowartościowe drewno i zboże do produkcji energii, - istotnym aspektem w instalacjach wytwarzających energię elektryczną i ciepłą w kogeneracji (z wyłączeniem wysokosprawnej kogeneracji, o której mowa w art. 2 pkt 107 Rozporządzenia 651/2014) z OZE, jest kompleksowość koncepcji zagospodarowania ciepła, - inwestycje muszą być realizowane zgodnie z programami ochrony powietrza, z poszanowaniem wymogów dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej

¹⁰⁰ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<p>powietrza dla Europy oraz celem dotyczącym zmniejszenia emisji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty małych elektrowni wodnych muszą być zgodne z dyrektywą 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz dokumentami strategicznymi. Inwestycje mogą być prowadzone wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących lub wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej, - projekty muszą przyczyniać się do realizacji krajowego celu dotyczącego 15% udziału OZE w konsumpcji energii ogółem w 2020 oraz muszą zapewniać poszanowanie środowiska i ochronę krajobrazu (co jest możliwe zwłaszcza w przypadku zastosowania mikroinstalacji), Lokalizacja inwestycji OZE musi uwzględniać ograniczenia wynikające z planowania przestrzennego na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym oraz potencjalny wpływ projektów na środowisko (np. oddziaływanie na tereny cenne przyrodniczo i gatunki chronione); - projekty powinny kumulować efekty środowiskowe (bilans energetyczny, bilans CO₂, różnorodność biologiczną, krajobraz oraz emisję zanieczyszczeń powietrza/emisję PM) oraz efekty społeczno-gospodarcze (wzrost zatrudnienia, zwiększenie dostępnych zasobów kapitału w celu powiększenia produkcji i wydajności pracy w regionie), - preferowane będą mikroinstalacje służące do produkcji energii z biogazu oraz instalacje wykorzystujące energię słoneczną. <p>2. Przedsięwzięcia z zakresu rozwoju infrastruktury wytwórczej biokomponentów i biopaliw produkowanych w dużej mierze z surowców odpadowych i pozostałości z produkcji rolniczej oraz przemysłu rolno-spożywczego. Wytworzone biopaliwa muszą być wykorzystywane na własne potrzeby (produkcja rolna) w gospodarstwach rolnych. Powstała infrastruktura nie może służyć do produkcji biopaliw z roślin spożywczych. Możliwe wsparcie produkcji biopaliw wytwarzanych m.in. z roślin oleistych uprawianych współrzędnie, pod warunkiem, że nie będzie prowadzić do konkurencji o rolniczą przestrzeń produkcyjną oraz przyczyni się istotnie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, poprawy bezpieczeństwa energetycznego i polepszenia warunków ekonomicznych w regionie.</p> <p>3. Budowa oraz modernizacja sieci w zakresie niezbędnym, aby umożliwić przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy pomocy OZE do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, w tym również przebudowę lub rozbudowę sieci w zakresie prawidłowego funkcjonowania przyłącza.</p> <p>Projekty realizowane przez operatorów systemu dystrybucyjnego (OSD) dotyczące sieci dystrybucyjnej o napięciu SN i nn (poniżej 110kV).</p> <p>4. Projekty grantowe (zgodne z art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020), dotyczące inwestycji z zakresu budowy nowych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej wykorzystujących</p>
--	--	--

		<p>energię słoneczną polegających na instalacji ogniw fotowoltaicznych lub kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych, w tym budynkach jednorodzinnych na potrzeby własne Grantobiorców, tj. z wyłączeniem budynków, w których prowadzona jest działalność gospodarcza, w tym działalność rolnicza.</p> <p>Warunki szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energia wytworzona w instalacji fotowoltaicznej lub kolektorach słonecznych powinna być przeznaczona wyłącznie na własne potrzeby mieszkańców (Grantobiorców). Nie jest dopuszczalne wykorzystanie energii na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej, w tym działalności rolniczej, - nie dopuszcza się montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej/kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych, których dachy pokryte są materiałami lub wyrobami zawierającymi azbest. Właściciele takich budynków mogą wziąć udział w projekcie pod warunkiem złożenia oświadczenia, że przed wykonaniem mikroinstalacji fotowoltaicznej lub montażem kolektorów słonecznych, na własny koszt i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wymienią pokrycie dachowe na nowe, - moc instalacji fotowoltaicznej/kolektorów słonecznych powinna być dostosowana do rocznego zapotrzebowania na energię elektryczną/ciepłą. - inwestycje muszą być realizowane zgodnie z programami ochrony powietrza, z poszanowaniem wymogów dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy oraz celem dotyczącym zmniejszenia emisji, - projekty muszą przyczyniać się do realizacji krajowego celu dotyczącego 15% udziału OZE w konsumpcji energii ogółem w 2020 oraz muszą zapewniać poszanowanie środowiska i ochronę krajobrazu (co jest możliwe zwłaszcza w przypadku zastosowania mikroinstalacji), lokalizacja inwestycji OZE musi uwzględniać ograniczenia wynikające z planowania przestrzennego na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym oraz potencjalny wpływ projektów na środowisko (np. oddziaływanie na tereny cenne przyrodniczo i gatunki chronione); - projekty powinny kumulować efekty środowiskowe (bilans energetyczny, bilans CO₂, różnorodność biologiczną, krajobraz oraz emisję zanieczyszczeń powietrza/emisję PM). <p>5. Inwestycje z zakresu budowy nowych lub zwiększenia mocy jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z OZE (biomasy, biogazu, energii wiatru, słońca, wody oraz Ziemi) wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej na własne potrzeby.</p> <p>Wsparcie udzielane w ramach typu nr 5 musi spełniać również warunki szczegółowe wskazane w typie nr 1.</p> <p>Kwota dofinansowania musi być wyższa niż 1 000 000 zł – w przypadku Wnioskodawców z sektora mikro-, małych i średnich</p>
--	--	--

		<p>przedsiębiorstw.</p> <p>Priorytetowo traktowane będzie wdrażanie rozwiązań (np. technologicznych, organizacyjnych) z zastosowaniem OZE realizowanych przez samorządy i lokalne społeczności.</p> <p>W ramach działania nie będą wspierane instalacje do współspalania biomasy z węglem.</p> <p>Preferowane będą projekty ujęte w strategiach klastrów energii wymienionych w załączniku 1b do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podlaskiego.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 5.1	<p>W przypadku typu 1 – 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa¹⁰¹ (w przypadku MŚP produkcja energii na sprzedaż musi być dominująca w produkcji energii ogółem wytwarzanej przez urządzenia finansowane w ramach projektu), - duże przedsiębiorstwa dla których podstawową działalnością nie jest produkcja energii¹⁰², - producenci rolni, grupy producenckie, - spółdzielnie, - wspólnoty mieszkaniowe, - towarzystwa budownictwa społecznego, - organizacje pozarządowe, - kościoły i związki wyznaniowe, - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej), - podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych, - operatorzy systemu dystrybucyjnego (OSD). <p>W przypadku typu 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”. <p>W przypadku typu 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa¹⁰³ - kwota dofinansowania musi być wyższa niż 1 000 000 zł, - duże przedsiębiorstwa dla których podstawową działalnością nie jest produkcja energii¹⁰⁴,

¹⁰¹ mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

¹⁰² duże przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 24 rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

¹⁰³ mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

		<ul style="list-style-type: none"> - producenci rolni, grupy producenckie, - spółdzielnie, - wspólnoty mieszkaniowe, - towarzystwa budownictwa społecznego, - organizacje pozarządowe, - kościoły i związki wyznaniowe, - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej). <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 5.1	Mieszkańcy regionu
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 5.1	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 5.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 5.1	Region słabiej rozwinięty – 70 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 5.1	W przypadku typu 5 Działania 5.1 inwestycja nie może stanowić elementu szerszego projektu współfinansowanego w ramach Działania 5.2.
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 5.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie	Działanie 5.1	Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP.

¹⁰⁴ duże przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 24 rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

protestów		
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 5.1	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 5.1	Szkolenia jako element lub uzupełnienie projektu inwestycyjnego – max. 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 5.1	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 5.1	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 5.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 5.1	O ile wystąpi pomoc publiczna, wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: 1. pomoc na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 41 i 49 ¹⁰⁵ ; 2. pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 48 i 49 ¹⁰⁶ ; oraz na podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju

¹⁰⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1420).

Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w oparciu o art. 41 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

¹⁰⁶ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 2011).

Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy na infrastrukturę energetyczną w oparciu o art. 48 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

		z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 5.1	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie 5.1	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 5.1	15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 5.1	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 5.1	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 20 000 zł W przypadku typu 5: kwota dofinansowania musi być wyższa niż 1 000 000 zł – w przypadku Wnioskodawców z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. W przypadku typu 4 maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych zostanie podana w ogłoszeniu o konkursie
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 5.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 5.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki	Działanie 5.1	Nie dotyczy

przyznawania		
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 5.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 5.2	Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach
2. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Działanie 5.2	<p>Poprawiona efektywność gospodarowania energią w sektorze MŚP</p> <p>Inwestycje w zakresie OZE w przedsiębiorstwach wspierane w ramach przyjaznego środowiska modelu zdecentralizowanego wytwarzania energii będą miały istotny wpływ na zmianę struktury i zwiększenie lokalnej produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej przyczynią się do ograniczania presji na środowisko naturalne oraz pośrednio do poprawy bezpieczeństwa energetycznego regionu. Rezultatem podjęcia kompleksowych działań prowadzących do racjonalizacji zużycia i ograniczenia strat energii i ciepła z zastosowaniem OZE będzie spadek zużycia energii pierwotnej w MŚP. Z kolei zmniejszenie zapotrzebowania na energię i ciepło wytwarzane w źródłach konwencjonalnych i pozyskiwanie ich za pomocą instalacji OZE przyczyni się do redukcji emisji CO₂. Jednocześnie interwencja w zakresie poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania OZE może przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności podlaskich przedsiębiorstw. Oszczędność energii i jej efektywne wykorzystanie przez MŚP obniży koszty ich funkcjonowania. Skutkiem tego powinno być mniejsze zużycie energii w przeliczeniu na jednostkę produktu lub usługi.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 5.2	Nie dotyczy
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 5.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE 2) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE 3) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków 4) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) 5) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI 30)¹⁰⁷ 6) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34)
5. Typy projektów	Działanie 5.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowe inwestycje na rzecz efektywności energetycznej MŚP służące zmniejszeniu strat energii, ciepła: <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja i ulepszenia wprowadzające do zakładów nowe obiekty, systemy sterowania, instalacje i urządzenia techniczne mające na celu poprawę efektywności

¹⁰⁷ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<p>energetycznej w istniejących obiektach, instalacjach i urządzeniach technicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalacje umożliwiające odzysk energii cieplnej powstającej w trakcie procesów przemysłowych lub podczas jej produkcji, poprawiające sprawność energetyczną układów technologicznych, oszczędność energii cieplnej oraz zmniejszenie emisji CO₂ do atmosfery, - zastosowanie urządzeń i technologii energooszczędnych oraz wdrażanie systemów zarządzania energią, - głęboka modernizacja energetyczna budynków należących do przedsiębiorstwa. <p>2. Budowa urządzeń do produkcji energii na własne potrzeby w oparciu o OZE lub zmiana systemu wytwarzania lub wykorzystania paliw i energii. Instalacji OZE muszą stanowić integralną część systemu produkcji czy funkcjonowania przedsiębiorstwa a konieczność ich instalacji będzie wynikała z audytu energetycznego.</p> <p>3. Audyty energetyczne – jako element obowiązkowy projektów muszą określić m.in. możliwości oszczędności energii, przeliczalnej na zmniejszenie zużycia energii pierwotnej oraz wdrożenie najbardziej efektywnych energetycznie technologii.</p> <p>Audytom będą podlegać m.in. budynki, źródła energii elektrycznej, ciepła, i chłodu, wewnętrzne sieci ciepłownicze wewnętrzne sieci przemysłowe, procesy technologiczne, układy skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła.</p> <p>4. Działania upowszechniające efektywność energetyczną oraz jej wkład w zielony rozwój, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz szeroko pojęta promocja usług energetycznych.</p> <p>Działania edukacyjne i upowszechniające będą planowane jako komplementarne i uzupełniające względem działań krajowych (w ramach PO IŚ), tj. skupione na zidentyfikowanych dla regionu potrzebach w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych zaspakajających je w pogłębiony sposób.</p> <p>Wyłącza się możliwość finansowania emisji spotów reklamowych w TV.</p> <p>W ramach działania nie będą wspierane instalacje do współspalania biomasy z węglem.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 5.2	<p>Typ projektu 1-3: Menadżer funduszu funduszy¹⁰⁸</p> <p>Typ projektu 4: Podmioty posiadające doświadczenie w zakresie kampanii upowszechniających na rzecz gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania jego zasobami</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/	Działanie 5.2	Typ projektu 1-3: Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa ¹⁰⁹

¹⁰⁸ Zgodnie z definicją art. 2 pkt. 10 rozporządzenia 1303/2013

ostateczni odbiorcy wsparcia		Typ projektu 4: Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa ¹¹⁰ , prowadzące działalność gospodarczą pozarolniczą
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 5.2	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 5.2	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 5.2	Region słabiej rozwinięty – 15 530 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 5.2	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 5.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 5.2	Tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy w przypadku typu projektu 1-3 – w odniesieniu do wyboru Menadżera funduszu funduszy Typ projektu 4 - podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP.
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 5.2	Wsparte mogą zostać wyłącznie te projekty modernizacji energetycznej budynków należących do przedsiębiorstw, które prowadzą do poprawy efektywności energetycznej o minimum 25% ¹¹¹ . Jednocześnie, preferencję otrzymają projekty przewidujące poprawę efektywności w modernizowanym budynku o minimum 60%.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 5.2	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość	Działanie 5.2	Nie dotyczy

¹⁰⁹ Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)

¹¹⁰ J.w.

¹¹¹ W przypadku projektów kontynuujących wcześniej wykonane inwestycje w określonych budynkach/instalacjach do wskazanego limitu wliczane będą wskaźniki oszczędności energetycznej uzyskane od 1 stycznia 2014 roku z poprzednich etapów realizacji inwestycji na podstawie audytów energetycznych.

zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych		
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 5.2	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 5.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. W ramach typu 4 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 5.2	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: 1. pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 na podstawie art. 38, 39 i 49 ¹¹² ; 2. pomoc na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 na podstawie art. 41 i 49; 3. pomoc na rozwój przedsiębiorczości w ramach regionalnych programów na podstawie art. 21 i 22; oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 5.2	85% 100% - w przypadku typu 4 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania	Działanie 5.2	85% 100% - w przypadku typu 4 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym

¹¹² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1363). Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną na podstawie art. 38, 39 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 5.2	15% 0% - w przypadku typu 4 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 5.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 5.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 5.2	15 000 000
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 5.2	Fundusz funduszy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 5.2	- Typ projektu 1-3: Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ¹¹³
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 5.2	- Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ¹¹⁴

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/	Działanie 5.3	Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej
----------------------------	---------------	--

¹¹³ Przyjęta Uchwałą nr 173/2261/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 22 listopada 2016 z późniejszymi zmianami

¹¹⁴ J.w.

poddziałania	Poddziałanie 5.3.1	Efektywność energetyczna w budynkach publicznych w tym budownictwo komunalne
	Poddziałanie 5.3.2	Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Poprawiona efektywność energetyczna w sektorze publicznym W celu poprawy efektywności energetycznej niezbędna jest głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Redukcja kosztów ogrzewania pozwoli na obniżenie kosztów funkcjonowania instytucji publicznych. Efektem interwencji będzie podniesienie świadomości pracowników sektora publicznego w zakresie oszczędności gospodarowania energią oraz realizacja funkcji pełnienia przez samorządy wzorcowej roli w zakresie zarządzania energią. Zmniejszenie nadmiernego zużycia energii w budownictwie komunalnym wzmocni spójność społeczną i pozwoli na ograniczenie ryzyka występowania zjawiska określonego mianem ubóstwa energetycznego.
	Poddziałanie 5.3.2	Poprawiona efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym W celu poprawy efektywności energetycznej niezbędna będzie głęboka modernizacja energetyczna budynków mieszkaniowych wielorodzinnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Redukcja kosztów ogrzewania przełoży się na stan budżetów gospodarstw domowych. Rezultatem podjęcia kompleksowych działań prowadzących do racjonalizacji zużycia i ograniczenia strat energii, ciepła i wody z zastosowaniem OZE będzie spadek zużycia energii pierwotnej w sektorze mieszkaniowym.
	Działanie 5.3	
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Poddziałanie 5.3.1	1) Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej 2) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
	Działanie 5.3	
4. Lista wskaźników produktu	Poddziałanie 5.3.1	1) Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI 32) 2) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34) 3) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków 4) Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI 31) 5) Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji 6) Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła
	Poddziałanie 5.3.2	1) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34) 2) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków 3) Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI 31)
	Działanie 5.3	

5. Typy projektów	<p>Działanie 5.3</p> <p>Poddziałanie 5.3.1</p>	<p>1. Kompleksowa (tzw. głęboka modernizacja wykraczająca poza minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej oparta o system monitorowania i zarządzania energią) modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej oraz komunalnych budynków mieszkalnych na terenie województwa podlaskiego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja przegród zewnętrznych budynków obiektu polegająca głównie na: izolacji ścian, podłóg i dachów, zastosowanie podwójnych lub potrójnych szyb, zapewnienie szczelności, - wymiana wyposażenia na energooszczędne m.in. wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz źródeł światła i systemów zarządzania/sterowania, - przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła (z wyłączeniem źródeł ciepła opalanych węglem), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz wynikająca z niej potrzeba przebudowy/podłączenia do systemów wodno-kanalizacyjnych, <p>Zakres inwestycji w zakresie modernizacji energetycznej budynku powinien wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.</p> <p>Wsparte projekty dotyczące wymiany źródeł ciepła muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa) oraz wykazać długotrwały charakter. Wspierane urządzenia muszą charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń określonymi w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE.</p> <p>Inwestycje w kotły spalające biomasę lub paliwa gazowe, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby (nie jest uzasadnione ekonomicznie podłączenie do sieci ciepłowniczej).</p> <p>Budowa instalacji OZE lub chłodzących w modernizowanych energetycznie budynkach. Instalacja OZE musi być uzasadniona potrzebami energetycznymi obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej. Projekty wykorzystujące OZE będą wspierane priorytetowo.</p> <p>Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków jest konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpionowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.</p>

		<p>Inwestycje powinny być zgodne z technicznymi wytycznymi KE <i>Finansowanie termomodernizacji budynków ze środków dostępnych w ramach polityki spójności</i>.</p> <p>Projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania.</p> <p>Inwestycje powinny zwiększać efektywność energetyczną (preferowane powyżej 60%) oraz być uzasadnione ekonomicznie i społecznie a także przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.</p> <p>W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia.</p> <p>Wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych (rozumianych zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, a w przypadku instytucji zdrowotnych – zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020) świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu.</p> <p>Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.</p> <p>W zakresie wymiany lub modernizacji źródeł ciepła, nie będą wspierane instalacje do współspalania biomasy z węglem.</p> <p>2. Audyty energetyczne dla sektora publicznego – jako obowiązkowy element wszystkich typów projektów inwestycyjnych, które pozwolą m.in. na określenie możliwości oszczędności energii, przeliczalnej na zmniejszenie zużycia energii pierwotnej.</p> <p>W przypadku typów projektu 1 i 2 preferowane będą projekty ujęte w strategiach klastrów energii wymienionych w załączniku 1b do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podlaskiego.</p> <p>3. Działania upowszechniające efektywność energetyczną oraz jej wkład w zielony rozwój i przeciwdziałanie zmianom klimatu, które będą realizowane w koordynacji z programami krajowymi.</p> <p>Działania edukacyjne i upowszechniające będą planowane jako komplementarne i uzupełniające względem działań krajowych (w ramach PO IŚ), tj. skupione na zidentyfikowanych dla regionu potrzebach w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych zaspakajających je w pogłębiony sposób.</p>
--	--	---

		Wyłącza się możliwość finansowania emisji spotów reklamowych w TV.
	Poddziałanie 5.3.2	<p>1. Kompleksowa (tzw. głęboka modernizacja wykraczająca poza minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej oparta o system monitorowania i zarządzania energią) modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych na terenie województwa podlaskiego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja przegród zewnętrznych budynków (izolacja cieplna), - wymiana wyposażenia na energooszczędne m.in. wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia, - przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła (z wyłączeniem źródeł ciepła opalanych węglem), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz wynikająca z niej potrzeba przebudowy/podłączenia do systemów wodno-kanalizacyjnych, <p>Zakres inwestycji w zakresie modernizacji energetycznej budynku powinien wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.</p> <p>Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków jest konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpijonowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.</p> <p>Wsparte projekty dotyczące wymiany źródeł ciepła muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa) oraz wykazać długotrwały charakter. Wspierane urządzenia muszą charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń określonymi w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE</p> <p>Inwestycje w kotły spalające biomasę lub paliwa gazowe, w szczególności uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby (nie jest uzasadnione ekonomicznie podłączenie do sieci ciepłowniczej).</p> <p>Budowa instalacji OZE lub chłodzących w modernizowanych energetycznie budynkach. Instalacja OZE musi być uzasadniona potrzebami energetycznymi obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej. Projekty wykorzystujące OZE będą wspierane priorytetowo.</p> <p>Inwestycje powinny być zgodne z technicznymi wytycznymi KE <i>Finansowanie termomodernizacji budynków ze środków dostępnych w ramach polityki spójności.</i></p> <p>Projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji</p>

		<p>energetycznej zwiększając efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. Inwestycje powinny zwiększać efektywność energetyczną (preferowane powyżej 60%) oraz być uzasadnione ekonomicznie i społecznie a także przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.</p> <p>Kompleksowa modernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych będzie uwzględniać wymogi związane z dyrektywą 2006/32/WE w zakresie zgodnym z wynikami przeprowadzonych audytów energetycznych.</p> <p>Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.</p> <p>W zakresie wymiany lub modernizacji źródeł ciepła, nie będą wspierane instalacje do współspalania biomasy z węglem.</p> <p>2. Audyty energetyczne dla sektora mieszkaniowego – jako obowiązkowy element wszystkich typów projektów inwestycyjnych, które pozwolą m.in. na określenie możliwości oszczędności energii, przeliczalnej na zmniejszenie zużycia energii pierwotnej.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	<ul style="list-style-type: none"> - Podmioty sprawujące zarząd nieruchomościami, których właścicielem jest samorząd terytorialny oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne - Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia - Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną - Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia (z wyłączeniem towarzystw budownictwa społecznego) - Podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych - Kościoły i związki wyznaniowe - Organizacje pozarządowe - Podmioty posiadające doświadczenie w zakresie kampanii upowszechniających na rzecz gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania jego zasobami <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
	Poddziałanie 5.3.2	<ul style="list-style-type: none"> - Menadżer funduszy funduszy¹¹⁵¹¹⁶ <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form</p>

¹¹⁵ Zgodnie z definicją art. 2 pkt. 10 rozporządzenia 1303/2013

¹¹⁶ Dotyczy budynków mieszkalnych wielorodzinnych

		prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Mieszkańcy regionu
	Poddziałanie 5.3.2	Zarządcy wielorodzinnych budynków mieszkalnych
8. Instytucja pośrednicząca)	Działanie 5.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.1	
	Poddziałanie 5.3.2	
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 5.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.1	
	Poddziałanie 5.3.2	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 5.3	Region słabiej rozwinięty – 52 250 000
	Poddziałanie 5.3.1	Region słabiej rozwinięty – 44 350 000
	Poddziałanie 5.3.2	Region słabiej rozwinięty – 7 900 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocen wniosków oraz przyjmowanie protestów: IZ RPOWP
	Poddziałanie 5.3.2	Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy Tryb pozakonkursowy - w odniesieniu do wyboru Menadżera funduszu funduszy
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna	Działanie 5.3	

maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b)
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. W ramach typu 3 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	O ile wystąpi pomoc publiczna, wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: 1. pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 na podstawie art. 38, 39 i 49; 2. pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 na podstawie art. 46 i 49 ¹¹⁷ ; oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488)
	Poddziałanie 5.3.2	O ile wystąpi pomoc publiczna wsparcie udzielane będzie na

¹¹⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 2021).

		<p>podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 na podstawie art. 38, 39 i 49; 2. pomoc na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 na podstawie art. 41 i 49; 3. pomoc na rozwój przedsiębiorczości w ramach regionalnych programów na podstawie art. 21 i 22 <p>oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488)</p>
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – max 85% 100% - w przypadku typu 3 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>
	Poddziałanie 5.3.2	85%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 95%¹¹⁸ 100% - w przypadku typu 3 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>
	Poddziałanie 5.3.2	85%
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 5% 0% - w przypadku typu 3 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>

¹¹⁸ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

	Poddziałanie 5.3.2	15%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	7 900 000
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Fundusz funduszy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ¹¹⁹
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 5.3	
	Poddziałanie 5.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.3.2	- Zgodnie ze Strategią Inwestycyjną Instrumentów Finansowych RPOWP ¹²⁰

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 5.4	Strategie niskoemisyjne
	Poddziałanie 5.4.1	Strategie niskoemisyjne z wyłączeniem BOF
	Poddziałanie 5.4.2	Strategie niskoemisyjne BOF
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 5.4.	Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza poprzez realizację planów gospodarki niskoemisyjnej
	Poddziałanie 5.4.1	W ramach gospodarki niskoemisyjnej wsparcie skierowane będzie do obszarów posiadający uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej. Dokumentem takim może być każda lokalna strategia odnosząca się do kwestii związanej z zapewnieniem lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, a także przyczyniająca się do osiągnięcia celów pakietu energetyczno-klimatycznego 3x20 (w przypadku Polski 2x20 i 1x15% w zakresie OZE).
	Poddziałanie 5.4.2	Celem realizacji strategii niskoemisyjnych na poziomie poszczególnych gmin oraz obszarów funkcjonalnych jest poprawa stanu środowiska, w tym przede wszystkim poprawą

¹¹⁹ Przyjęta Uchwałą nr 173/2261/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 22 listopada 2016 z późniejszymi zmianami

¹²⁰ J.w.

		stanu jakości powietrza w skali lokalnej. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi, takich jak SO ₂ , czy PM10 przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców. Dodatkowym efektem będzie zwiększenie świadomości społecznej w zakresie oszczędnego i efektywnego wykorzystania energii, co będzie skutkowało zmniejszeniem obciążeń finansowych mieszkańców.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 5.4	
	Poddziałanie 5.4.1	1) Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”
	Poddziałanie 5.4.2	1) Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 5.4	
	Poddziałanie 5.4.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34) 2) Pojemność zakupionego lub zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej 3) Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej 4) Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych 5) Długość wspartej infrastruktury rowerowej 6) Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” 7) Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride” 8) Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych
	Poddziałanie 5.4.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34) 2) Pojemność zakupionego lub zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej 3) Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej 4) Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych 5) Długość wspartej infrastruktury rowerowej 6) Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” 7) Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride” 8) Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych 9) Liczba nowych/zmodernizowanych punktów w oświetleniu ulicznym 10) Liczba gospodarstw domowych, w których zmodernizowano indywidualne źródła energii cieplnej lub

		elektrycznej
5. Typy projektów	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1	<p>Wsparcie dla projektów wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów miast, miast i ich obszarów funkcjonalnych niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach PI 4a, 4b czy 4c:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w zakresie ciepłownictwa i chłodnictwa (spoza obszaru realizacji ZIT BOF) w zakresie m.in. <ul style="list-style-type: none"> – budowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej i chłodniczej spełniającej po realizacji projektu wymogi „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego” w celu przyłączenia nowych obiektów do sieci wraz z budową nowych niskoemisyjnych, bądź modernizacją istniejących niskoemisyjnych, bądź modernizacją istniejących niskoemisyjnych źródeł ciepła (z wyłączeniem źródeł ciepła opalanych węglem); – modernizacji sieci ciepłowniczej/chłodniczej w celu redukcji strat energii w procesie dystrybucji ciepła, również poprzez wdrażanie systemów zarządzania ciepłem i chłodem wraz z infrastrukturą wspomagającą wraz z budową nowych niskoemisyjnych, bądź modernizacją istniejących niskoemisyjnych źródeł ciepła (z wyłączeniem źródeł ciepła opalanych węglem); 2. Modernizacja indywidualnych źródeł ciepła tj. likwidacja indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych, zastąpienie ich źródłami o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła, z wyłączeniem montażu pieców węglowych – projekty grantowe (zgodne z art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) samorządów spełniające warunki określone dla inwestycji związanych z wymianą źródeł ciepła w ramach Działania 5.3. 3. Montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej oraz systemy sterowania oświetleniem (ulicznym). 4. Projekty demonstracyjne w zakresie budownictwa pasywnego/zeroemisyjnego, którym towarzyszą działania informacyjno-promocyjne na rzecz upowszechnienia gospodarki niskoemisyjnej. 5. Systemy pomiaru zanieczyszczeń w miastach (takich, jak pył PM10 i benzo(a)piren) oraz systemy informowania mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń. <p>Typ projektu nr 5 może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typach 1-4 i 6. Wsparcie w tym zakresie dedykowane jest wyłącznie dla projektów, realizowanych na obszarze, na którym nie ma stacji automatycznego pomiaru. Metodykę pomiarów zanieczyszczeń wskazuje dyrektywa</p>

		<p>Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) oraz w rozporządzenie MŚ z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2018 r., poz. 1119), a określona została w normie PN-EN 12341:2014-07 Powietrze atmosferyczne – Standardowa grawimetryczna metoda pomiarowa do określania stężeń masowych frakcji PM10 lub PM2,5 pyłu zawieszonego.</p> <p>6. Zrównoważona mobilność miejska (projekty z wyłączeniem Miasta Białostok i jego obszaru funkcjonalnego w zakresie, w jakim kwalifikuje się do wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia):</p> <p>a) zakup, modernizacja niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru na potrzeby transportu publicznego zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE). Preferencyjnie traktowane będą projekty związane z zakupem bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. W uzasadnionych przypadkach tzn. tam gdzie inwestycje w tabor bezemisyjny byłyby całkowicie nieuzasadnione, możliwe jest dokonywanie naborów wniosków dotyczących pojazdów z silnikami hybrydowymi łączącymi paliwo diesel (Euro VI) oraz elektryczne.</p> <p>b) budowa instalacji do dystrybucji nośników energii dla niskoemisyjnego transportu;</p> <p>c) wyposażenie dróg/ulic w infrastrukturę służącą obsłudze transportu publicznego (np.: zatoki, podjazdy, zjazdy, pętle) oraz pasażerów (np.: przystanki, wysepki);</p> <p>d) budowa, przebudowa, rozbudowa liniowej i punktowej infrastruktury transportu publicznego i niezmotoryzowanego, np. – zintegrowanych centrów przesiadkowych, – dróg rowerowych, – parkingów Park&Ride i Bike&Ride – modernizacja lub budowa buspasów;</p> <p>e) budowa systemu roweru publicznego</p> <p>f) Inteligentne Systemy Transportowe (wdrożenie nowych/rozbudowa lub modernizacja istniejących systemów telematycznych na potrzeby komunikacji miejskiej), w tym: – system centralnego sterowania ruchem drogowym oraz monitorowania ruchu drogowego (np.: sygnalizacja akustyczna, świetlna, znaki drogowe o zmiennej treści), – system zarządzania zdarzeniami i automatyczna rejestracja wykroczeń drogowych, – system zarządzania miejscami parkingowymi i kontrola dostępu, – zintegrowany system elektronicznej obsługi podróżnych w transporcie publicznym: elektroniczny</p>
--	--	---

		<p>system informacji pasażerskiej (np. elektroniczne tablice informacyjne), elektroniczny system dystrybucji i identyfikacji biletów;</p> <p>g) działania informacyjne i edukacyjne promujące wśród mieszkańców regionu niskoemisyjny transport publiczny, w szczególności publiczny transport miejski jako element kompleksowych projektów realizowanych w ramach przedmiotowego poddziałania.</p> <p>h) inwestycje w drogi lokalne lub regionalne jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej (wydatki związane z tym zakresem mogą stanowić mniejszą część wydatków kwalifikowalnych projektu).</p> <p>Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi przyczyniać się do zwiększania efektywności energetycznej systemu transportowego lub zmniejszania zatorów drogowych, poprawy dostępności i mobilności.</p> <p>Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym oraz infrastrukturę niezbędną do korzystania z komplementarnych form transportu (tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego), np. bikesharing lub carsharingu opartego o samochody elektryczne.</p> <p>W przypadku typów projektu 1 - 6 preferowane będą projekty ujęte w strategiach klastrów energii wymienionych w załączniku 1b do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podlaskiego.</p> <p>7. Działania informacyjno-promocyjne (projekty z włączeniem Miasta Białystok i jego obszaru funkcjonalnego):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kampanie informujące o efektach ekologicznych i ekonomicznych inwestycji na rzecz efektywności energetycznej. - Kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne. <p>Działania edukacyjne i upowszechniające będą planowane jako komplementarne i uzupełniające względem działań krajowych (w ramach POIiŚ), tj. skupione na zidentyfikowanych dla regionu potrzebach w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych zaspakajających je w pogłębiony sposób.</p> <p>Wyłącza się możliwość finansowania emisji spotów reklamowych w TV.</p>
	Poddziałanie 5.4.2	<p>1. Zrównoważona mobilność miejska (projekty w zakresie w jakim nie kwalifikują się do wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia):</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru na potrzeby transportu publicznego, zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE). <p>Preferencyjnie traktowane będą projekty związane z zakupem bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. W uzasadnionych przypadkach tzn. tam gdzie</p>

		<p>inwestycje w tabor bezemisyjny byłyby całkowicie nieuzasadnione, możliwe jest dokonywanie naborów wniosków dotyczących pojazdów z silnikami hybrydowymi łączącymi paliwo diesel (Euro VI) oraz elektryczne.</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa/przebudowa infrastruktury drogowej na potrzeby transportu publicznego na terenie gmin BOF (poza rdzeniem BOF), zgodnie z zasadami dotyczącymi realizacji inwestycji drogowych w ramach PI 4e. - budowa/przebudowa dróg rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych, w tym budowa par-kingów rowerowych przy ważniejszych węzłach transportu zbiorowego, wraz z rowerową infrastrukturą towarzyszącą np. wiaty, stojaki dla rowerów, - tworzenie centrów przesiadkowych. <p>Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym oraz infrastrukturę niezbędną do korzystania z komplementarnych form transportu (tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego), np. bikesharing lub carsharingu opartego o samochody elektryczne.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Modernizacja indywidualnych źródeł ciepła tj. likwidacja indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych, zastąpienie ich źródłami o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła, z wyłączeniem montażu pieców węglowych; 3. Budowa mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii w gospodarstwach indywidualnych na terenie danej gminy, w szczególności zakup i montaż instalacji solarnych, zakup i instalacja ogniw fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej, instalacja kolektorów słonecznych dla uzyskania ciepłej wody użytkowej, celem zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 4. Montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej oraz systemy sterowania oświetleniem (ulicznym). <ul style="list-style-type: none"> - wdrożenie energooszczędnych rozwiązań w oświetleniu ulicznym, - zastosowanie inteligentnych systemów zarządzania oświetleniem ulicznym.
6. Typ beneficjenta	<p>Działanie 5.4</p> <p>Poddziałanie 5.4.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, - Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia, - Podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych - Podmioty posiadające doświadczenie w zakresie kampanii

		upowszechniających na rzecz gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania jego zasobami
	Poddziałanie 5.4.2	<p>Typ projektu 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, – Porozumienia JST i innych podmiotów, w których JST jest liderem. <p>Typ projektu 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną. <p>Typ projektu 2 i 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 5.4	
	Poddziałanie 5.4.1	Mieszkańcy regionu
	Poddziałanie 5.4.2	Mieszkańcy BOF
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 5.4	
	Poddziałanie 5.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.2	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 5.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.1	
	Poddziałanie 5.4.2	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 5.4	Region słabiej rozwinięty – 52 750 000
	Poddziałanie 5.4.1	Region słabiej rozwinięty – 24 777 731
	Poddziałanie 5.4.2	Region słabiej rozwinięty – 27 972 269
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 5.4	
	Poddziałanie 5.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.2	Strategia ZIT BOF oraz w zakresie komplementarnym do PO PW 2014-2020: Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 5.4	ZIT BOF
	Poddziałanie 5.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.2	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie	Działanie 5.4	
	Poddziałanie 5.4.1	Wybór projektów będzie dokonywany w trybie konkursowym. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 5.4.2	Wybór projektów będzie dokonywany w trybie pozakonkursowym.

protestów		
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 5.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.1	
	Poddziałanie 5.4.2	
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 5.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.1	
	Poddziałanie 5.4.2	
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 5.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 5.4.1	
	Poddziałanie 5.4.2	
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 5.4	Projekty z zakresu transportu miejskiego – stawka ryczałtowa 20% (art. 61 ust. 3 lit. a), pozostałe – luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b)
	Poddziałanie 5.4.1	
	Poddziałanie 5.4.2	
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 5.4	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p> <p>W Poddziałaniu 5.4.1 w ramach typu 7 oraz w Poddziałaniu 5.4.2 w ramach typu 1 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.</p>
	Poddziałanie 5.4.1	
	Poddziałanie 5.4.2	
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj)	Działanie 5.4	Typ 1 poddziałania 5.4.1 W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wsparcie udzielane będzie:
	Poddziałanie 5.4.1	

i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Poddziałanie 5.4.2	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w oparciu o art. 46 i 49 rozporządzenia KE nr 651/2014 z dnia 17.06.2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. U. UE L 187 z 26.06.2014), <p>Typ 2, 3, 4, 5 poddziałania 5.4.1 oraz typ 2,3,4 poddziałania 5.4.2</p> <p>Co do zasady wsparcie w ramach typu 2, 3, 4, 5 nie podlega zasadom pomocy publicznej. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w oparciu o art. 46 i 49, – pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w oparciu o art. 38, 39 i 49, – pomoc na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w oparciu o art. 41 i 49, – pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w oparciu o art. 48 i 49, – oraz jako pomoc <i>de minimis</i> – zgodnie z zasadami rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., Poz. 488), oraz na podstawie rozporządzenia KE nr 1407/2013 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> (Dz. U. UE L 352 z 24.12.2013). <p>Typ 6 poddziałania 5.4.1 oraz typ 1 poddziałania 5.4.2</p> <p>Co do zasady wsparcie w ramach typu 6 nie podlega zasadom pomocy publicznej. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wsparcie udzielane będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata
---	--------------------	--

		<p>2014-2020, w oparciu o art. 56 rozporządzenia KE nr 651/2014,</p> <ul style="list-style-type: none"> – jako pomoc <i>de minimis</i> – zgodnie z zasadami rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., Poz. 488), oraz na podstawie rozporządzenia KE nr 1407/2013 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> (Dz. U. UE L 352 z 24.12.2013), – zgodnie z zasadami określonymi w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym (wsparcie stanowi rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych), – na podstawie Rozporządzenia (WE) NR 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 <p>Typ 7 – nie przewiduje się wystąpienia pomocy publicznej.</p>
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 5.4	Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85%
	Poddziałanie 5.4.1	100% - w przypadku typu 7
	Poddziałanie 5.4.2	Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 5.4	Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 95% ¹²¹
	Poddziałanie 5.4.1	100% - w przypadku typu 7
	Poddziałanie 5.4.2	Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków	Działanie 5.4	Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 5%
	Poddziałanie 5.4.1	0% - w przypadku typu 7 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie

¹²¹ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

kwalikowalnych	Poddziałanie 5.4.2	z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1 Poddziałanie 5.4.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1 Poddziałanie 5.4.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe(EUR)	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1 Poddziałanie 5.4.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1 Poddziałanie 5.4.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1 Poddziałanie 5.4.2	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 5.4 Poddziałanie 5.4.1 Poddziałanie 5.4.2	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA VI. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

W ramach osi priorytetowej VI realizowane będą działania mające na celu ochronę potencjału endogenicznego regionu jakim jest duża różnorodność biologiczna i dobry stan środowiska przyrodniczego. Z uwagi na walory przyrodnicze województwa oraz duży udział obszarów prawnie chronionych i obszarów objętych siecią Natura 2000, niezbędne jest podjęcie działań, które zapewnią ochronę istniejącego potencjału endogenicznego regionu, a jednocześnie umożliwią jego zrównoważony rozwój. Brak inwestycji w ochronę środowiska, w tym oczyszczanie ścieków i właściwą gospodarkę odpadami, zwiększenie ruchu ciężarowego na drogach województwa podlaskiego, nie idące w parze z rozwojem infrastruktury transportowej, niekontrolowane inwestycje na obszarach chronionych czy w ich otulinie, a także zła kultura rolna mogą pogorszyć jakość środowiska przyrodniczego w regionie. Działania te mogą bowiem wpłynąć na wzrost ilości zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych, a przez to także ograniczyć bioróżnorodność regionu. Minimalizowanie presji gospodarki na środowisko, przy jednoczesnym wykonaniu wszelkich niezbędnych inwestycji w obszarze ochrony środowiska (w tym przede wszystkim w rozwój sieci kanalizacyjnej oraz budowę oczyszczalni ścieków) pozwolą zachować dziedzictwo przyrodnicze, którym dysponuje województwo i które może racjonalnie wykorzystywać do celów rozwojowych. Obok działań służących poprawie stanu wód, gleb, powietrza, zasobów bio- i georóżnorodności oraz krajobrazu czy też ich ochronie, oś priorytetowa obejmie także działania niezbędne do zapewnienia efektywnego systemu gospodarowania odpadami. Osiągnięcie celu, jakim jest ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami, oprócz działań polegających na inwestowaniu w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną czy gospodarowania odpadami, wymaga przede wszystkim prowadzenia szeroko zakrojonych działań upowszechniających, edukacyjnych, informacyjnych.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 47 000 000 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 6.1	Efektywny system gospodarowania odpadami
2. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie 6.1	Wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie W działaniu przewiduje się wsparcie kompleksowych i zintegrowanych inwestycji w zakresie rozwoju gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcenia odpadów. Projekty realizowane w ramach działania zwiększą efektywność systemu gospodarowania odpadami poprzez szerokie spektrum interwencji zarówno w rozbudowę, remont istniejących zakładów, zwiększenia ich wyposażenia technicznego lub modernizacji parku maszynowego, jak i identyfikację konieczności powstania nowych zakładów. Sam system zostanie usprawniony poprzez inwestycje w stacje transportu odpadów i ich zbiórkę. W ramach działania będą też realizowane inwestycje w instalacje i zakłady specjalizujące się w recyklingu i unieszkodliwiania. Usprawnienie systemu gospodarowania odpadami pozwoli zwiększyć udział odpadów zebranych i zebranych selektywnie w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych. Rezultatem interwencji ma być także wzrost liczby ludności objętej selektywną zbiórką odpadów.

3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 6.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów 2) Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów 3) Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (CI 17) 4) Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 6.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów¹²² 2) Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest 3) Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
5. Typy projektów	Działanie 6.1	<p>1. <u>Projekty dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi:</u> Dopuszcza się jedynie operacje uwzględnione w planie inwestycyjnym gospodarki odpadami komunalnymi opracowanym przez Zarząd Województwa i uzgodnionym przez ministra właściwego ds. środowiska (priorytetowo w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów u źródła) z zakresu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych w tym surowców odnawialnych, <ul style="list-style-type: none"> ▪ w ramach pojedynczych operacji można realizować takie elementy jak: pojemniki na odpady, pojazdy do przewożenia odpadów, urządzenia i obiekty do sortowania i przetwarzania odpadów: szkła, metalu, tworzyw sztucznych, papieru oraz pozostałych odpadów komunalnych, ▪ operacje dotyczące odpadów opakowaniowych, zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego, odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, remontowych i budowlanych, zużytych baterii i akumulatorów, - instalacje do odzysku i recyklingu odpadów, - zapobieganiu powstawaniu odpadów w tym ponownego wykorzystania i naprawy, - instalacje do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (reszkowych), - selektywnego odbioru odpadów biodegradowalnych w tym punktów zbiórki oraz transportu, - infrastruktura do recyklingu bioodpadów tj. kompostowanie w tym kompostownie przydomowe lub instalacje metanowe, - instalacje do odzysku energii lub do przetwarzania mechaniczno-biologicznego tylko jako część szerszego systemu gospodarki odpadami komunalnymi <p>Wsparcie będzie dotyczyć kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniających zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań dyrektywy.</p> <p>Zgodnie z linią demarkacyjną ustaloną pomiędzy POIŚ 2014-2020 a regionalnymi programami operacyjnymi w ramach Działania 6.1 RPOWP 2014-2020 wsparcie będą mogły uzyskać:</p>

¹²² wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<ul style="list-style-type: none"> - projekty dotyczące PSZOK, które będą obsługiwać poniżej 20 tysięcy mieszkańców i których wartość kosztów kwalifikowalnych będzie mniejsza niż 2 mln zł; - projekty dotyczące inwestycji innych niż PSZOK, dla których wartość kosztów kwalifikowalnych będzie mniejsza niż 8 mln zł. <p>W indywidualnych przypadkach będzie możliwość finansowania inwestycji przekraczających wyżej wymienione progi, jeśli nie otrzymały wsparcia w programie krajowym (PO IŚ).</p> <p>Dopuszcza się łączenie wielu lokalnych inwestycji w ramach projektów zintegrowanych.</p> <p>Finansowane będą przede wszystkim działania zgodne z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawą o odpadach. Projekty nie mogą obejmować kosztów bieżących gospodarki odpadami, za które odpowiedzialne są jednostki samorządu terytorialnego.</p> <p>Projekty przewidujące działania związane z selektywnym zbieraniem odpadów i ich przygotowaniem do recyklingu oraz działania na rzecz centrów sortowania zmieszanych surowców wtórnych będą traktowane priorytetowo (dodatkowa punktacja w ramach kryteriów wyboru projektów). W województwie podlaskim niezbędne są inwestycje polegające na przetwarzaniu odpadów poprzez poddanie ich procesowi recyklingu. Zostały one wskazane w Tabeli 24 w Planie inwestycyjnym, stanowiącym załącznik do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami (realizacja w trybie pozakonkursowym).</p> <p>Wsparcie nie będzie udzielane na budowę nowych instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów lub na działania prowadzące do zwiększania mocy przerobowych istniejących instalacji w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.</p> <p>2. <u>Projekty dotyczące odpadów innych niż komunalne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - inwestycje kompleksowo poprawiające gospodarkę odpadami (m.in. zapobieganie powstawaniu odpadów, wdrażanie nowych technologii odzysku i utylizacji), - tworzenie infrastruktury gospodarki odpadami niebezpiecznymi specjalistyczna zbiórka, transport, przechowywanie, przetwarzanie oraz zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych (w szczególności unieszkodliwiania azbestu), <p>Inwestycje muszą być zgodne z wymogami ramowej dyrektywy o odpadach (2008/98/WE) i dyrektywy w sprawie składowania odpadów (1999/31/WE) i zapewniać zintegrowane podejście zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami (zapobieganie ich powstawaniu, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, np. odzysk energii, unieszkodliwianie).</p> <p>Budowa lub modernizacja/rozbudowa zakładów zagospodarowania odpadów powinna zwiększać efektywność ekologiczną i ekonomiczną różnych metod zagospodarowania odpadów. Weryfikacji podlegać będzie dostosowanie danej instalacji do ilości i rodzaju spodziewanych do obsługi odpadów.</p> <p>3. <u>Działania informacyjno-edukacyjne, upowszechniające</u> w formie szerszej operacji, przewidzianej dla projektów z zakresu osi</p>
--	--	---

		<p>priorytetowej V i VI.</p> <p>Działania edukacyjne i upowszechniające będą planowane jako komplementarne i uzupełniające względem działań krajowych (w ramach PO IŚ), tj. skupione na zidentyfikowanych dla regionu potrzebach w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych zaspakajających je w pogłębiony sposób.</p> <p>Wyłącza się możliwość finansowania emisji spotów reklamowych w TV.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 6.1	<p>Typ projektu 1 i 2:</p> <p>Kluczowym wyznacznikiem zakwalifikowania danego podmiotu jako beneficjenta nie będzie forma prawna wnioskodawcy, a przedmiot jego działalności. Wsparcie otrzymają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, w tym ich związki i porozumienia, nadzorowane lub podległe im jednostki organizacyjne, – administracja rządowa, – podmioty nie będące przedsiębiorcami, świadczące usługi publiczne w ramach obowiązków własnych, – przedsiębiorstwa świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych JST, – spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST, – jednostki sektora finansów publicznych, – podmioty działające w ramach porozumień publiczno-prywatnych <p>Typ projektu 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podmioty posiadające niezbędny potencjał i doświadczenie w tym zakresie, w tym organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w ochronie środowiska. <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 6.1	Mieszkańcy regionu
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 6.1	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 6.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 6.1	Region słabiej rozwinięty – 15 000 000
11. Mechanizmy powiązania	Działanie 6.1	– Plan inwestycyjny dotyczący gospodarki odpadami komunalnymi opracowany przez Zarządu Województwa i uzgodniony przez

interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO		ministra właściwego ds. środowiska – Projekty zintegrowane
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 6.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 6.1	Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy. Tryb pozakonkursowy – projekty dotyczące przetwarzania odpadów poprzez poddanie ich procesowi recyklingu, ujęte w Tabeli 24 w Planie inwestycyjnym, stanowiącym załącznik do WPGO (w ramach typu projektu 1). Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 6.1	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 6.1	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 6.1	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 6.1	Zryczałtowana procentowa stawka dochodu w odniesieniu do sektora odpadów stałych – 20%, pozostałe – luka w finansowaniu.
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 6.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. W ramach typu 3 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 6.1	1. Akty regulujące udzielanie wsparcia, w tym udzielanie pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> w systemie Usług w ogólnym interesie gospodarczym – Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE C 8 z dnia 11.01.2012, str. 4);

		<ul style="list-style-type: none"> - Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust.2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanych do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7 z dnia 11.01.2012, str. 3); - Komunikat Komisji Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz. Urz. UE 2012 C 8 z dnia 11.01.2012, str. 15); - Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 360/2012 z dnia 25.04.2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 114, 26.04.2012, str. 8); - w oparciu o wytyczne w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami. <p>2. Wsparcie udzielane będzie na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56 Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.</p>
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 6.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85% 100% - w przypadku typu 3</p> <p>Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.</p> <p>Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 6.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 85% 100% - w przypadku typu 3</p> <p>Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.</p> <p>Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 6.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 15% 0% - w przypadku typu 3</p> <p>Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.</p>

23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 6.1	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 6.1	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 6.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 6.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 6.1	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 6.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 6.2	Ochrona wody i gleb
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 6.2	<p>Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych</p> <p>Wsparcie w obszarze gospodarki wodno-ściekowej stanowić będzie kontynuację dotychczas realizowanych działań mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz będzie zgodne z dyrektywą dotyczącą gospodarki wodno-ściekowej. Efektem wsparcia będzie poprawa stanu środowiska naturalnego w szczególności wód i gleby poprzez ograniczenie wprowadzania nieczystości do środowiska.</p> <p>Inwestycje w sektorze gospodarki wodnej powinny połączyć potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego z gospodarką tak, aby przy możliwie najniższym koszcie ekonomicznym korzyści w zakresie społeczeństwa i środowiska były jak największe. Działania będą prowadzić m.in. do zwiększenia dostępu do linii wodociągowych, tak aby zmniejszyć zagrożenia związane z deficytem wody. Efektem zrealizowanych projektów będzie możliwość zdalnego i stałego monitorowania, diagnozowania problemów oraz zarządzanie i dystrybucja wody w istniejących</p>

		sieciach, co w konsekwencji poprawi jakość wody pitnej, jakość świadczonych usług jak i zmniejszy koszty utrzymania sieci. Działaniami uzupełniającymi będą przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem deszczówki z wykorzystaniem inżynierii ekologicznej.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 6.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę (CI 18) 2) Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków (CI 19) 3) Wydajność dobową wybudowanych ujęć wody 4) Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych 5) Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 6.2	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych¹²³ 2) Długość sieci kanalizacji sanitarnej¹²⁴ 3) Długość sieci wodociągowej¹²⁵ 4) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków
5. Typy projektów	Działanie 6.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty polegające na kompleksowym wsparciu gospodarki wodno-ściekowej, będące kontynuacją dotychczas realizowanych działań: <ul style="list-style-type: none"> – budowa nowych/modernizacja istniejących oczyszczalni, – inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, – inwestycje z zakresu gospodarki osadami ściekowymi z uwzględnieniem hierarchii postępowania z osadami ściekowymi (osady ściekowe są uznawane za odpady) oraz lokalnymi możliwościami przyrodniczego ustabilizowania osadów, – zagospodarowanie lub przekształcenie termiczne osadów ściekowych oraz pozyskanie biogazu powstającego w procesie oczyszczania ścieków – budowa kanalizacji rozproszonej, lokalnych lub indywidualnych systemów oczyszczania ścieków pod warunkiem, że budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie i ekologicznie nieuzasadniona np. na terenach o zabudowie rozproszonej. Z uwagi na wsparcie tego typu projektów przewidziane w działaniu 8.6 w formule RLKS, wsparcie w niniejszym działaniu będzie możliwe jedynie w przypadku gdy w LSR dla danego obszaru nie przewidziano analogicznej interwencji. 2. Projekty z zakresu zwiększenia dostępności do linii wodociągowych oraz poprawy jakości wody pitnej w ramach kompleksowych projektów gospodarki wodno-ściekowej lub gdy na danym terenie zapewniona jest sieć kanalizacyjna: <ul style="list-style-type: none"> – budowa i modernizacja linii wodociągowych, tj.:

¹²³ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

¹²⁴ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

¹²⁵ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ systemów zaopatrzenia w wodę, ▪ ujęć i stacji uzdatniania wody, w tym zakup urządzeń i aparatury kontrolnej i pomiarowej, – zakup lub remont urządzeń służących do gromadzenia, odprowadzania, uzdatniania i przesyłu wody. <p>Ad typów projektu 1-2 Podstawą wyboru projektów jest <i>Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)</i> wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Master Planem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG. Wymogi w zakresie jakości oczyszczonych ścieków (biologiczne oczyszczanie ścieków) opisane w załączniku do dyrektywy ściekowej muszą spełniać również indywidualne systemy oczyszczania ścieków na terenach zabudowy rozproszonej w danej aglomeracji. Możliwość realizacji w ramach następujących przedziałów:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) od 2 tys. do 10 tys. RLM, b) powyżej 10 tys. RLM (aglomeracje uzgodnione z IZ POiŚ, tj.: Czarna Białostocka, Grajewo, Hajnówka, Łapy, Mońki, Siemiatycze, Sokółka, Wysokie Mazowieckie oraz Zambrów). <p>3. Uzupełniająco w formie pilotażu projekty dotyczące zagospodarowania deszczówki w tym z wykorzystaniem inżynierii ekologicznej, np. „zielone dachy” jako rodzaj zrównoważonego systemu odwadniania gruntu. Operacje będą przyczyniać się do poprawy stanu środowiska naturalnego w szczególności wód i gleby poprzez ograniczenie wprowadzania nieczystości do środowiska, m.in. na obszarze Natura 2000. Inwestycje w tym obszarze umożliwią wypełnienie zobowiązań wynikających z prawa unijnego określone, m.in. w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE).</p> <p>4. Działania informacyjno-educacyjne, upowszechniające w formie szerszej operacji, przewidzianej dla projektów z osi V i VI Działania edukacyjne i upowszechniające będą planowane jako komplementarne i uzupełniające względem działań krajowych (w ramach PO iŚ), tj. skupione na zidentyfikowanych dla regionu potrzebach w zakresie działań informacyjno-educacyjnych zaspakajających je w pogłębiony sposób. Wyłącza się możliwość finansowania emisji spotów reklamowych w TV.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 6.2	<p>Typ projektu 1 i 2:</p> <p>Beneficjenci nie będą definiowani ze względu na formę prawną lub status, a ze względu na branżę oraz przedmiot działalności. Wsparcie otrzymają podmioty, które z racji regulacji prawnych oraz działalności statutowej odpowiedzialne są za prowadzenie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, tj. m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, – podmioty świadczące usługi z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

		<p>– inne podmioty wykonujące usługi publiczne, w tym przedsiębiorstwa.</p> <p>Typ projektu 3: Analogicznie do podmiotów właściwych dla typu projektu 1 i 2 oraz dodatkowo spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe oraz przedsiębiorcy.</p> <p>Typ projektu 4: Podmioty posiadające niezbędny potencjał i doświadczenie w tym zakresie, w tym organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w ochronie środowiska.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 6.2	Mieszkańcy regionu
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 6.2	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 6.2	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 6.2	Region słabiej rozwinięty – 22 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 6.2	<ul style="list-style-type: none"> – KPOŚK wraz z opracowanym w toku jego aktualizacji Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG. – Projekty zintegrowane
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 6.2	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 6.2	<p>Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 6.2	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 6.2	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)		
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 6.2	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 6.2	Luka w finansowaniu (art. 61 pkt 3 lit. b rozporządzenia 1303/2013)
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 6.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. W ramach typu 4 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 6.2	Co do zasady nie przewiduje się wystąpienia pomocy publicznej. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej, wsparcie będzie udzielane zgodnie z zasadami: 1. Akty regulujące udzielanie wsparcia, w tym udzielanie pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> w systemie Usług w ogólnym interesie gospodarczym: – Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE C 8 z dnia 11.01.2012, str. 4); – Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust.2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7 z dnia 11.01.2012, str. 3); – Komunikat Komisji Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz. Urz. UE 2012 C 8 z dnia 11.01.2012, str. 15); – Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 360/2012 z dnia 25.04.2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 114, 26.04.2012, str. 8). 2. Wsparcie udzielane będzie na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds.

		rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56 Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 6.2	Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85% 100% - w przypadku typu 4 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 6.2	Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 95% ¹²⁶ 100% - w przypadku typu 4 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 6.2	Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 5% 0% - w przypadku typu 4 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 6.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 6.2	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 6.2	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 6.2	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 6.2	Nie dotyczy

¹²⁶ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 6.2	Nie dotyczy
---	---------------	-------------

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 6.3	Ochrona zasobów bio- i georóżnorodności oraz krajobrazu
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 6.3	<p>Zachowanie cennych zasobów przyrodniczych regionu</p> <p>Celem interwencji będzie zahamowanie niekorzystnych przekształceń, degradacji i fragmentacji siedlisk flory i fauny, zmiany sposobu użytkowania terenu, nadmiernej eksploatacji zasobów naturalnych, w tym rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zanieczyszczeń środowiska i rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych. Konieczne są działania pozwalające na unormowanie sposobu użytkowania środowiska naturalnego w regionie. Ze względu na wyróżniający się w skali kraju krajobraz województwa o zróżnicowanych ekosystemach, celowe z punktu widzenia potrzeb ruchu turystycznego i wypoczynkowego oraz pełnionej funkcji korytarzy ekologicznych są działania polegające na ochronie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, pomników przyrody, użytków ekologicznych, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody.</p> <p>Za sukces zostanie uznane utrzymanie stabilności układów przyrodniczych oraz stworzenie i wdrożenie spójnego programu gospodarowania środowiskiem zapewniającego zachowanie różnorodności biologicznej i dobrego stanu środowiska przyrodniczego, które będzie w stanie dostarczać szeregu dóbr i świadczeń ekosystemowych.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 6.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23) 2) Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych 3) Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 6.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wspartych form ochrony przyrody 2) Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody 3) Długość szlaków turystycznych¹²⁷ 4) Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem 5) Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną
5. Typy projektów	Działanie 6.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych i określenie wartości świadczeń i usług ekosystemowych m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie planów zadań ochronnych siedlisk i gatunków N2000,

¹²⁷ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie planów restytucji gatunków i renaturyzacji zdegradowanych siedlisk przyrodniczych i struktur ekologicznych, - opracowanie planów ochrony dla parków i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach NATURA 2000), - tworzenie dokumentacji na potrzeby opracowania miejscowych planów zagospodarowania na terenie obszarów chronionych, - działania na rzecz zwiększenia znaczenia funkcji pozaprodukcyjnych (ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona gleb) na rolnych i leśnych obszarach wykorzystywanych gospodarczo. <p>Wszelkie projekty zakładające wdrożenie instrumentów zarządczych w ochronie przyrody, w tym projekty dotyczące sporządzenia inwentaryzacji przyrodniczej gmin muszą być uzgodnione z GDOŚ, w celu uniknięcia dublowania interwencji.</p> <p>2. Działania związane z ochroną dolin rzecznych i mokradł będących obszarami naturalnej retencji wodnej oraz odbudową naturalnej powierzchniowej i podziemnej retencji wodnej (wszelkie działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych), renaturyzacją rzek i dolin rzecznych.</p> <p>Projekty, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będą współfinansowane do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.</p> <p>3. Budowa i odbudowa infrastruktury związanej z ochroną i przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (trwałe inwestycje na rzecz systemu regionalnego, w szczególności w ramach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody, tj.: parki narodowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne, pomniki przyrody oraz obszary Natura 2000).</p> <p>4. Projekty polegające na utworzeniu centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o rodzime gatunki, np.: banki genowe, ogrody botaniczne, ekoparki,</p> <p>5. Dopuszczenie i modernizacja ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej,</p> <p>6. Inwestycje wykorzystujące naturalne zasoby przyrodnicze</p>
--	--	---

		<p>takie jak tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne – finansowanie uzależnione od bezpośredniego i silnego związania niniejszej interwencji z promowaniem ochrony różnorodności biologicznej i przyrodniczej.</p> <p>Ad typów projektu 3-6:</p> <p>Operacje mogą wspomagać potencjał rozwojowy regionu w zakresie ekorozwoju (inżynieria ekologiczna, ekologiczne zarządzanie środowiskiem, ekoturystyka, badania nad bioróżnorodnością) oraz bramy na wschód (wspólne dziedzictwo przyrodnicze).</p> <p>Finansowane działania na obszarze NATURA 2000 muszą być zgodne z wymogami Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF).</p> <p>Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły.</p> <p>7. Kampanie informacyjno-edukacyjne, prowadzone w obszarze działania, będą wchodziły w skład szerszej operacji, wspólnej dla osi V i VI.</p> <p>Działania edukacyjne i upowszechniające będą planowane jako komplementarne i uzupełniające względem działań krajowych (w ramach PO IŚ). Komplementarność i uzupełnianie się interwencji opiera się na zdefiniowaniu zakresu i grupy docelowej właściwej dla regionu podlaskiego.</p> <p>Projekt powinien się skupiać na zidentyfikowanych potrzebach właściwych dla województwa.</p> <p>Wyłącza się możliwość finansowania emisji spotów reklamowych w TV.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 6.3	<p>Typ projektu 1-6:</p> <p>Decydujący będzie przedmiot działalności wnioskodawcy, a nie forma prawna. Wsparcie otrzymają podmioty, które z racji regulacji prawnych oraz działalności statutowej odpowiedzialne są za ochronę różnorodności biologicznej, tj. m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – parki krajobrazowe, – państwowe jednostki budżetowe realizujące zadania z zakresu monitoringu środowiska np. RDOŚ, – JST, ich związki i stowarzyszenia, – podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki i stowarzyszenia, – jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (niewymienione wyżej), – organizacje pozarządowe, – podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, – porozumienia podmiotów wyżej wymienionych reprezentowane przez lidera, – przedsiębiorcy, – parki narodowe.

		<p>Typ projektu 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podmioty posiadające niezbędny potencjał i doświadczenie w tym zakresie, w tym organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w ochronie środowiska <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 6.3	Mieszkańcy regionu
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 6.3	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 6.3	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 6.3	Region słabiej rozwinięty – 10 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 6.3	Projekty zintegrowane
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 6.3	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 6.3	Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy. Tryb pozakonkursowy w przypadku projektów parków narodowych po uzgodnieniu z IZ POLiŚ. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 6.3	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 6.3	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 6.3	Nie dotyczy
17. Warunki	Działanie 6.3	Metoda luki w finansowaniu jeśli dotyczy

uwzględniania dochodu w projekcie		
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 6.3	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p> <p>W ramach typu 7 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu.</p>
19. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 6.3	<p>Co do zasady nie przewiduje się wystąpienia pomocy publicznej. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej, wsparcie będzie udzielane zgodnie z zasadami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akty regulujące udzielanie wsparcia, w tym udzielanie pomocy publicznej i pomocy <i>de minimis</i> w systemie Usług w ogólnym interesie gospodarczym: <ul style="list-style-type: none"> – Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE C 8 z dnia 11.01.2012, str. 4); – Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust.2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7 z dnia 11.01.2012, str. 3); – Komunikat Komisji Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz. Urz. UE 2012 C 8 z dnia 11.01.2012, str. 15); – Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 360/2012 z dnia 25.04.2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 114, 26.04.2012, str. 8). 2. Wsparcie udzielane będzie na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 6.3	Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85% 100% - w przypadku typu 7 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie 6.3	Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85% 100% - w przypadku typu 7 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 6.3	Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 15% 0% - w przypadku typu 7 Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 6.3	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 6.3	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 6.3	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 6.3	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 6.3	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 6.3	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA VII. POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Działania zaproponowane w ramach osi priorytetowej VII służą poprawie integracji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyzwaniem przed jakim stoi województwo jest eliminacja barier ograniczających aktywność społeczną i zawodową osób będących w niekorzystnej sytuacji. Skuteczność wsparcia uzależniona jest od włączenia obok aktywizacji zawodowej działań z zakresu aktywizacji społecznej, jak również zastosowania działań o charakterze środowiskowym. Niwelowanie barier napotykanym przez osoby wykluczone będzie możliwe dzięki zastosowaniu kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia. Podejmowane wobec osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym działania przyczynią się do ich usamodzielnienia, zmniejszenia zależności od instytucji pomocowych, a w rezultacie zwiększą szansę na zatrudnienie i trwałe utrzymanie się na rynku pracy.

Decydującym elementem poprawy spójności społecznej w regionie jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, w tym usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ponadto do wzrostu dostępności usług przyczyni się zwiększenie liczby miejsc ich świadczenia w czym pomocna powinna być ich deinstytucjonalizacja i wsparcie alternatywnych form opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Efektem interwencji będzie zwiększenie dostępności usług dedykowanych osobom wykluczonym i zagrożonym wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, z niepełnosprawnościami i potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, jak również rodzinom zagrożonym dysfunkcją lub przeżywającym trudności. Podejmowane działania w zakresie usług społecznych będą sprzyjały wyrównywaniu szans w rozwoju dzieci i młodzieży, aktywizacji osób opiekujących się osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ułatwieniu godzenia obowiązków rodzinnych z pracą zawodową.

W ramach osi priorytetowej VII stworzone zostaną miejsca pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie ukierunkowane na tworzenie nowych przedsiębiorstw społecznych lub poprzez wsparcie na rzecz ekonomizacji już istniejących podmiotów ekonomii społecznej. Przedsięwzięcia podejmowane w obszarze ekonomii społecznej będą zgodne z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny – 59 000 000 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 7.1	Rozwój działań aktywnej integracji
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.1	<p>Zwiększenie aktywizacji społecznej i zawodowej osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rzecz poprawy i wzmocnienia ich zdolności do zatrudnienia.</p> <p>Zjawisko wykluczenia społecznego dotyczy najczęściej osób długotrwale bezrobotnych, oddalonych od rynku pracy o niskich kompetencjach społecznych i kwalifikacjach zawodowych, osób żyjących w niekorzystnych warunkach ekonomicznych, dotkniętych niepełnosprawnością, uzależnieniami, bezdomnością. Głównymi barierami, które uniemożliwiają pełne uczestnictwo w życiu społecznym jest bezrobocie i ubóstwo. W ramach Działania realizowane będą programy na rzecz integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji (edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej,</p>

		zawodowej), zapewniające zindywidualizowane i kompleksowe wsparcie. Przewiduje się również wspieranie usług reintegracji społeczno-zawodowej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym świadczonych przez KIS i CIS, a także usług na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w ramach ZAZ i WTZ. Wsparcie będzie również skierowane do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zakresie niezbędnym do wsparcia tych osób w ramach programu. Wsparcie w ramach Działania będzie zmierzać do wzmocnienia współpracy instytucji zorientowanych na rozwiązywanie problemów społecznych (m.in. instytucji pomocy społecznej, publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej). Efektem realizowanych działań aktywnej integracji będzie przywrócenie możliwości lub zdolności uzyskania zatrudnienia lub innej formy aktywności zawodowej, wzmocnienie samodzielności życiowej i społecznej oraz zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 2) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu 3) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) 4) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie 2) Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI)
5. Typy projektów	Działanie 7.1 ¹²⁸	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy na rzecz integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, zapewniające wsparcie kompleksowe oraz zindywidualizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb¹²⁹

¹²⁸ W ramach typu projektu nr 2 i nr 3 z możliwości otrzymania wsparcia wyłączone są podmioty i osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w odpowiednich typach projektów w ramach Działania 9.1 (decyduje tożsamość czasowa realizacji projektu). W ramach pozostałych typów operacji warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 9.1.

¹²⁹ W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne (w tym usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami), jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny, środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej

		<p><u>Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej, obejmujących m.in.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - działania z zakresu poradnictwa specjalistycznego (m.in. socjoterapeuty, psychologa, prawnika, mediatora) oraz jako element uzupełniający – udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach (poradnictwo prawne i obywatelskie), służące przywróceniu lub wzmocnieniu kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej; - działania z zakresu poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową (m.in. warsztaty rozwoju osobistego, indywidualny coaching, warsztaty kompetencji pedagogiczno-wychowawczych, trening umiejętności społecznych, praca metodą mentoringu); - rozwój pracy socjalnej opartej o działania w ramach różnych form kontraktu socjalnego¹³⁰ <p><u>Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, obejmujących m.in.:</u>¹³¹</p> <ul style="list-style-type: none"> - staże zawodowe, praktyki zawodowe, - subsydiowane zatrudnienie (w tym doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy); - poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trening pracy jako usługi wspierające aktywizację zawodową; - kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy; - zatrudnienie wspierane/wspomagane/usługi trenera zatrudnienia wspieranego; - sfinansowanie udziału w KIS, CIS, ZAZ, spółdzielni socjalnej, przedsiębiorstwie społecznym i sfinansowanie kosztów zatrudnienia;
--	--	--

potrzebach, a nie na rozwijaniu usług. Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującej aktywną integrację społeczną i zawodową.

¹³⁰ Praca socjalna oparta o działania różnych form kontraktu socjalnego obowiązkowo stosowana jest w projektach przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są przyjmowane do dofinansowania. W przypadku realizacji projektu przez podmiot inny niż OPS z uczestnikiem projektu podpisana jest umowa na wzór kontraktu socjalnego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

¹³¹ Działania z zakresu aktywizacji zawodowej nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji (nie dotyczy projektów realizowanych przez KIS, CIS, ZAZ, WTZ) W przypadku projektów OPS/PCPR instrumenty aktywizacji zawodowej są realizowane wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej określone w Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. W ramach aktywizacji zawodowej możliwe są również do sfinansowania działania wspierające w postaci wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością, dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

	<p><u>Instrumenty aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy, (realizacja łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej) m.in.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja zajęć szkolnych uzupełniających wykształcenie na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym oraz organizację zajęć komplementarnych w stosunku do zajęć szkolnych (zajęcia wyrównawcze, korepetycje); – nauka na poziomie wyższym dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze lub inne formy opieki zastępczej; <p><u>Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy, m. in:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej; – udział w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, o którym mowa w przepisach o przeciwdziałaniu alkoholizmowi; – udział w programach psychoterapii /programach terapeutycznych dla osób uzależnionych; <p>2. Usługi reintegracji społeczno-zawodowej skierowanej do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym świadczone przez CIS i KIS, w tym także¹³²:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie nowych miejsc reintegracji społeczno –zawodowej w istniejących podmiotach, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; – utworzenie podmiotów o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. <p>3. Usługi na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w ramach ZAZ i WTZ poprzez¹³³:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ oraz objęcie tych osób usługami aktywnej integracji; wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie tych osób do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ – wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ; wsparcie dotychczasowych uczestników
--	--

¹³² Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującej aktywną integrację społeczną i zawodową. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, (w tym usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami) jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny, środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług

¹³³ W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne (w tym usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami) jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny, środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług

		<p>WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji¹³⁴</p> <p>– tworzenie nowych ZAZ¹³⁵</p> <p>4. Działania o charakterze środowiskowym z wykorzystaniem form aktywizacji społecznej, skierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży, wyłącznie jako wsparcie towarzyszące (jako uzupełnienie działań wskazanych w typie operacji nr 1) niezbędne do aktywizacji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym: praca animacyjna i streetworkerska w terenie, praca metodą mentoringu).</p> <p>5. Programy aktywności lokalnej - wsparcie skierowane do środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w szczególności do lokalnych społeczności) z obszarów miast Białystok, Łomża, Suwałki i Bielsk Podlaski z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji:</p> <p>5a) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej;</p> <p>5b) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy;</p> <p>5c) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy (realizacja łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej);</p> <p>5d) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.</p> <p>Dla projektów realizowanych w ramach Działania 7.1 założono wskaźnik efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej na poziomie, który zostanie określony w Regulaminie konkursu.</p> <p>Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie wielosektorowym o charakterze podmiotowym (sektory: społeczny, prywatny, publiczny/rząd i samorząd/partnerstwo samorządów różnych szczebli) w celu kompleksowego wsparcia działaniami w projekcie grupy docelowej.</p> <p>Ze środków EFS w ramach projektów realizowanych przez OPS i PCPR nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do</p>
--	--	---

¹³⁴ Wsparcie powinno być ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej.

¹³⁵ Możliwość utworzenia ZAZ w ramach RPO zostanie określona w ramach regulaminu konkursu na podstawie analizy potrzeb regionu oraz zagwarantowaniu trwałości funkcjonowania nowo tworzących podmiotów.

		projektu.
6. Typ beneficjenta	Działanie 7.1	<p>1) instytucje pomocy i integracji społecznej (w zakresie typów operacji 1,2,3,4):</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki organizacyjne pomocy społecznej określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – inne podmioty prowadzące działalność sferze pomocy i integracji społecznej (których głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej). <p>2) podmioty ekonomii społecznej (w zakresie typów operacji 1,2,3,4)¹³⁶,</p> <ul style="list-style-type: none"> – spółdzielnie socjalne, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205); – jednostki reintegracyjne realizujące usługi reintegracji społecznej i zawodowej (CIS, KIS, ZAZ, WTZ) – organizacje pozarządowe lub podmioty, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy lub spółdzielnie inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze – koła gospodyń wiejskich, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich – zakłady pracy chronionej, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. <p>3) jednostki sektora finansów publicznych (w tym JST), instytucje publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia (w zakresie wspólnych działań partnerskich z instytucjami pomocy i integracji społecznej) (w zakresie typów operacji 1,2,3,4)</p> <p>4) jednostki samorządu terytorialnego miasta Białystok, Łomża, Suwałki i Bielsk Podlaski (w zakresie typu 5)</p> <p>5) organizacje pozarządowe wyłącznie w zakresie projektów partnerskich z jednostkami samorządu terytorialnego działających na obszarze miasta Białystok, Łomża, Suwałki i Bielsk Podlaski (w zakresie typu 5)</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>

¹³⁶ Zgodnie z definicją zawartą w Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

<p>7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Typy projektów nr 1-4:</p> <p>1) Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym^{137/138}:</p> <p>a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;</p> <p>b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;</p> <p>c) osoby przebywające w pieczy zastępczej¹³⁹ lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;</p> <p>d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);</p> <p>e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457);</p> <p>f) osoby z niepełnosprawnością¹⁴⁰ – osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.</p> <p>g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;</p> <p>h) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym</p>
--	----------------------	---

¹³⁷ Zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

¹³⁸ Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w punkcie 1) (współwystępowanie różnych przesłanek) oraz osoby lub rodziny korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

¹³⁹ W tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

¹⁴⁰ Preferowane do wsparcia są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi (w rozumieniu zgodnym z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych).

		<p>funkcjonowaniu;</p> <p>i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytocznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;</p> <p>j) osoby korzystające z PO PŻ.</p> <p>2) Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (tylko w zakresie, jakim jest to niezbędne do skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu).</p> <p>Typ projektu nr 5: Środowisko zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszarów miast Białystok, Łomża, Suwałki i Bielsk Podlaski (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują na obszarze danego miasta w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego), tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenie tych osób¹⁴¹, - społeczność lokalna, w której funkcjonują osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, - społeczność lokalna, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny do rewitalizacji. <p>W zakresie wsparcia osób bezrobotnych, wsparcie jest kierowane do osób, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym.</p> <p>Projekty nie mogą być skoncentrowane na wsparciu dzieci (osoby poniżej 18 roku życia), z wyłączeniem projektów przeznaczonych dla osób, o których mowa w Podrozdziale 5.1 pkt. 7 lit. a-d Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>Wsparcie przewidziane w ramach Działania 7.1 nie obejmuje osób odbywających kary pozbawienia wolności.</p>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.1	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e)	Działanie 7.1	Region słabiej rozwinięty – 40 000 000

¹⁴¹ Zgodnie z definicją zawartą w Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)		
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.1	<ul style="list-style-type: none"> – wspólne nabory wniosków na projekty zintegrowane (Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna, 8.5 Rewitalizacja, 7.2 Rozwój usług społecznych) – realizacja projektów w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (BOF) <p>W celu zwiększenia efektywności wsparcia realizowane będą projekty zintegrowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (BOF). Przedsięwzięcia podejmowane w ramach Osi priorytetowej VII, Działanie 7.1 zostaną uzupełniane przez działania współfinansowane ze środków EFRR w ramach Osi priorytetowej VIII, Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna oraz będą komplementarne z inicjatywami podejmowanymi w ramach Osi priorytetowej VII, Działanie 7.2 Rozwój usług społecznych. Ponadto dla zapewnienia efektywnej, kompleksowej i dopasowanej do potrzeb poszczególnych grup docelowych interwencji zostanie położony nacisk na współpracę podmiotów publicznych i niepublicznych działających w obszarze i na rzecz aktywnej integracji oraz integrowanie oferowanych przez nie usług. Podejmowane działania będą komplementarne do wsparcia realizowanego w ramach PO Pomoc Żywnościowa, wsparcie z EFS będzie obejmowało dalszą aktywizację społeczną osób najbardziej potrzebujących, wspieranych bezpośrednio z FEAD.</p>
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.1	<p>Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy</p> <p>W przypadku projektów realizowanych na rzecz grupy docelowej ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie nabór projektów może następować zarówno w trybie pozakonkursowym, jak i konkursowym zgodnie ze schematem określonym w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie włączenia społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.1	Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.

15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 7.1	Zgodnie z art. 98 rozporządzenia ramowego do poziomu 10% finansowania wspólnotowego (w odniesieniu do każdej osi priorytetowej), pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. Maksymalna dopuszczalna wartość wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> wynosi 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu ¹⁴² , przy czym IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.1	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu. ¹⁴³ IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.1	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.1	W zakresie udzielanej pomocy mają zastosowanie: 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.1	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny	Działanie 7.1	85% ¹⁴⁴

¹⁴² Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.¹⁴³ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.¹⁴⁴ Zgodnie z kontraktem terytorialnym (Dotyczy OPS i CPR)

<p>% poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)</p>		<p>95%¹⁴⁵ Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie</p>
<p>22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>15%¹⁴⁶ 5%¹⁴⁷</p>
<p>23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN. Maksymalnej wartości projektu nie określono.</p>
<p>24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie 7.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>

¹⁴⁵ Zgodnie z kontraktem terytorialnym (Dotyczy podmiotów ekonomii społecznej, innych podmiotów niepublicznych, KIS, CIS, ZAZ, WTZ z wyłączeniem projektów OPS i CPR)

¹⁴⁶ Zgodnie z kontraktem terytorialnym (Dotyczy OPS i CPR)

¹⁴⁷ Zgodnie z kontraktem terytorialnym (Dotyczy podmiotów ekonomii społecznej, innych podmiotów niepublicznych, KIS, CIS, ZAZ, WTZ z wyłączeniem projektów OPS i CPR)

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 7.2	Rozwój usług społecznych
	Poddziałanie 7.2.1	Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
	Poddziałanie 7.2.2	Rozwój usług społecznych w ramach BOF
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	<p>1. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>2. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych</p> <p>Ograniczony dostęp do usług społecznych w województwie wynika z rozproszonej sieci osadniczej i niskiej gęstości zaludnienia, które w połączeniu z relatywnie niskim dochodem na mieszkańca, koncentracją dostępnych usług społecznych w ośrodkach miejskich oraz postępującymi negatywnymi procesami demograficznymi potęgują nasilenie negatywnych efektów nierówności w zakresie dostępu do usług. Przewiduje się zatem wsparcie procesu deinstytucjonalizacji oraz rozwoju usług dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Oczekiwany efektem planowanej interwencji będzie ograniczenie istniejących nierówności w zakresie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, jak również podwyższenie standardu świadczonych usług i zwiększenie liczby miejsc ich świadczenia. Ponadto interwencja przyczyni się do rozwijania usług na rzecz rodzin, promowania idei rodzicielstwa zastępczego, wspierania opieki w rodzinach zastępczych oraz wspierania funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego.</p>
	Poddziałanie 7.2.2	Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na obszarze BOF
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu 2) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu 3) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu 4) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie 5) Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po

		<p>zakończeniu projektu</p> <p>6) Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>7) Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu</p>
	Poddziałanie 7.2.2	<p>1) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>2) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu</p> <p>3) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie</p> <p>4) Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>5) Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>6) Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu</p>
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	<p>1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie</p> <p>2) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie</p> <p>3) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie</p> <p>4) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych w programie</p> <p>5) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie</p>
	Poddziałanie 7.2.2	<p>1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie</p> <p>2) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie</p> <p>3) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami w postaci mieszkań</p>

		chronionych i wspomaganych w programie 4) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie
5. Typy projektów	Działanie 7.2 ¹⁴⁸	
	Poddziałanie 7.2.1	<p>Działania zmierzające do deinstytucjonalizacji usług oraz zwiększenia dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług społecznych, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, przez:</p> <p>1. Wsparcie usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami¹⁴⁹ świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności poprzez:</p> <p>1.1. Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania miejsc świadczenia usług opiekuńczych poprzez zwiększenie liczby opiekunów świadczących usługi w miejscu zamieszkania lub poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu dziennego lub stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu całodobowego (o ile stanowią formę usług świadczonych w społeczności lokalnej)¹⁵⁰;</p> <p>1.2. Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych¹⁵¹;</p> <p>1.3. Świadczenie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami.¹⁵²</p>

¹⁴⁸ W ramach typów projektów 1.1 oraz 2.5 Poddziałania 7.2.1 oraz Poddziałania 7.2.2 z możliwości otrzymania wsparcia wyłączone są podmioty i osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w odpowiednich typach projektów w ramach Działania 9.1 (decyduje tożsamość czasowa realizacji projektu). Warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 9.1.

¹⁴⁹ Pierwszeństwo w dostępie do usług asystenckich i opiekuńczych mają osoby, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Korzystanie z usług asystenckich lub opiekuńczych osobom niespełniającym kryterium dochodowego, o którym mowa powyżej mogą umożliwiać kryteria rekrutacji określone przez IZ RPO lub beneficjenta, które uwzględniają w szczególności sytuację materialną osób obejmowanych wsparciem oraz ich opiekunów faktycznych, rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzana każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby oraz jej opiekunów faktycznych. W przypadku osób niespełniających kryterium dochodowego, o którym mowa powyżej, istnieje również możliwość częściowej lub całkowitej odpłatności za usługi asystenckie lub opiekuńcze na zasadach określonych przez IZ RPO lub przez beneficjenta skorelowanych z zasadami dotychczas stosowanymi przez beneficjenta, chyba że uchwała rady gminy stanowi inaczej. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób obejmowanych wsparciem, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane we wniosku o dofinansowanie, a odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie.

¹⁵⁰ Wsparcie usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych tymi usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych. Obowiązek zwiększania liczby osób objętych usługami nie oznacza zakazu jednoczesnego wsparcia osób dotychczas obejmowanych usługami przez beneficjenta.

¹⁵¹ W ramach działań wspierających opiekunów faktycznych w opiece nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu możliwe jest kształcenie, w tym szkolenie i zajęcia praktyczne oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów faktycznych, w tym m.in. zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki, poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych, a także sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.

¹⁵² Wsparcie usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami asystenckimi świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do

		<p>1.4. Inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsc pracy lub ośrodka wsparcia)¹⁵³;</p> <p>1.5. Aktualizacja wiedzy i kompetencji pracowników i wolontariuszy instytucji pomocy i integracji społecznej (wyłącznie w powiązaniu z działaniami na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu).</p> <p>2. Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób i instytucji sprawujących pieczę zastępczą i dzieci w nich umieszczonych¹⁵⁴:</p> <p>2.1 Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego do 8 dzieci i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego do 14 osób¹⁵⁵, w tym poprzez kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, osób prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach;</p> <p>2.2 Działania na rzecz usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą w zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;¹⁵⁶</p> <p>2.3 Działania na rzecz usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem lokalnym osób opuszczających</p>
--	--	--

danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Istnieje możliwość wsparcia w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej. Wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększenie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem o którym mowa powyżej.

¹⁵³ Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-financingu.

¹⁵⁴ W przypadku osób będących w pieczy zastępczej lub opuszczających pieczę zastępczą istnieje możliwość korzystania z usług aktywnej integracji, w szczególności o charakterze społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności samodzielności i aktywności społecznej, a w przypadku osób powyżej 15 roku życia także usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym.

¹⁵⁵ Z EFS nie jest finansowane tworzenie nowych miejsc w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób.

¹⁵⁶ Z EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu.

		<p>ośrodki socjoterapii, ośrodki wychowawcze.</p> <p>2.4 Wsparcie w postaci rodzin wspierających oraz rozwój usług asystentury rodzinnej w zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;</p> <p>2.5 Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania środowiskowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży m.in. ogniska wychowawcze i koła zainteresowań, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe organizujące zajęcia socjoterapeutyczne lub z programami socjoterapeutycznymi;</p> <p>2.6 Wsparcie rodzin w rozwoju i samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych przez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny.¹⁵⁷</p> <p>2.7 Aktualizacja wiedzy i kompetencji pracowników i wolontariuszy jednostek wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w zakresie udzielanego wsparcia.</p> <p>3. Wsparcie dla funkcjonowania mieszkalnictwa chronionego¹⁵⁸ i wspomaganego¹⁵⁹ (treningowego lub wspieranego)¹⁶⁰ przez tworzenie miejsc pobytu w nowo stworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub wspomaganych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>4. Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w formie teleopieki, systemów przywoławczych.¹⁶¹</p> <p>5. Wdrożenie programów polityki zdrowotnej w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci obejmujących tworzenie i działalność wyspecjalizowanych zespołów wczesnej</p>
--	--	---

¹⁵⁷ W zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

¹⁵⁸ W przypadku mieszkań chronionych, stosowany jest standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy.

¹⁵⁹ W przypadku mieszkań wspomaganych, mieszkania te spełniają definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 7. Pokoje w mieszkaniu wspomaganym mogą być maksymalnie 2-osobowe, chyba że większa liczba miejsc w pokoju wynika z preferencji mieszkańców.

¹⁶⁰ Mieszkania chronione i mieszkania wspomagane nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej, rozumiana zgodnie z definicją zawartą w rozdziale 3 pkt. 11 Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 7 lokali włącznie, mieszkania chronione lub wspomagane mogą stanowić 100% lokali. W nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba mieszkań chronionych lub wspomaganych wynosi 7 i 25% nadwyżki powyżej 7.

¹⁶¹ Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej.

		<p>interwencji świadczących usługi edukacyjne, rehabilitacyjne, wspierające skierowane do rodzin z dziećmi zagrożonymi niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami.¹⁶²</p> <p>6. Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki medycznej nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez tworzenie dziennych domów opieki medycznej.</p> <p>W ramach opieki instytucjonalnej z EFS nie jest finansowane tworzenie nowych miejsc świadczenia usług opiekuńczych ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca.¹⁶³</p> <p>Warunkiem koniecznym w zakresie realizacji usług zdrowotnych jest uzgodnienie interwencji przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia w ramach Planu działań w sektorze zdrowia oraz ujęcie inwestycji w ramach mapy potrzeb zdrowotnych. Demarkacja usług zostanie przeprowadzona w oparciu o kryterium podmiotowe, zgodnie z którym o przynależności danej usługi do usług społecznych lub do usług zdrowotnych decyduje to, kto jest faktycznym wykonawcą danej usługi.</p> <p>Preferowane będą projekty zakładające wysoką efektywność i trwałość zaproponowanych rozwiązań.</p> <p>Preferowane będą projekty zakładające współpracę finansową i pozafinansową administracji publicznej i organizacji pozarządowych.</p> <p>W ramach poddziałania 7.2.1 nie będą wspierane projekty dotyczące usług społecznych na obszarze BOF.</p>
	Poddziałanie 7.2.2	<p>1. Wsparcie usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności poprzez:</p> <p>1.1 Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania miejsc świadczenia usług opiekuńczych poprzez zwiększenie liczby opiekunów świadczących usługi w miejscu zamieszkania lub poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu dziennego lub stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu całodobowego (o ile stanowią formę usług</p>

¹⁶² Programy polityki zdrowotnej muszą być zatwierdzone w Planie działania sektora zdrowia i posiadać pozytywną lub warunkową opinię Agencji Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji. Interwencja w obszarze sektora ochrony zdrowia każdorazowo musi uwzględniać sytuację epidemiologiczno-demograficzną regionu i odpowiadać na zidentyfikowane deficyty oraz zapotrzebowanie. Każdy z planowanych konkursów będzie wymagać uzgodnienia na poziomie Komitetu Sterującego ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia oraz wpisania do Planu Działań w sektorze zdrowia.

¹⁶³ Wsparcie dla osób będących w opiece instytucjonalnej możliwe jest w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej.

		<p>świadczonych w społeczności lokalnej);</p> <p>1.2 Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych;</p> <p>1.3 Świadczenie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami;</p> <p>1.4 Inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsc pracy lub ośrodka wsparcia);</p> <p>1.5 Aktualizacja wiedzy i kompetencji pracowników i wolontariuszy instytucji pomocy i integracji społecznej (wyłącznie w powiązaniu z działaniami na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu);</p> <p>2. Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób i instytucji sprawujących pieczę zastępczą i dzieci w nich umieszczonych:</p> <p>2.1 Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego do 8 dzieci i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno- terapeutycznego do 14 osób¹⁶⁴, w tym poprzez kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, osób prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach;</p> <p>2.2 Działania na rzecz usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą w zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;</p> <p>2.3 Działania na rzecz usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem lokalnym osób opuszczających ośrodki socjoterapii, ośrodki wychowawcze.</p> <p>2.4 Wsparcie w postaci rodzin wspierających oraz rozwój usług asystentury rodzinnej w zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu</p>
--	--	---

¹⁶⁴ Z EFS nie jest finansowane tworzenie nowych miejsc w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób.

		<p>rodziny i systemie pieczy zastępczej;</p> <p>2.5 Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania środowiskowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży m.in. ogniska wychowawcze i koła zainteresowań, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe organizujące zajęcia socjoterapeutyczne lub z programami socjoterapeutycznymi;</p> <p>2.6 Wsparcie rodzin w rozwoju i samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych przez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;¹⁶⁵</p> <p>2.7 Aktualizacja wiedzy i kompetencji pracowników i wolontariuszy jednostek wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w zakresie udzielanego wsparcia.</p> <p>3. Wsparcie dla funkcjonowania mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego (treningowego lub wspieranego) przez tworzenie miejsc pobytu w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub wspomaganych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;</p> <p>4. Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w formie teleopieki, systemów przywoławczych.</p> <p><u>W pełnym zakresie Poddziałania 7.2.2 zastosowanie mają warunki określone w przypisach zastosowanych dla adekwatnych typów projektów określonych w Poddziałaniu 7.2.1</u></p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów), w tym jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne, partnerstwo JST z jednostkami spoza sektora publicznego, instytucje pomocy i integracji społecznej, publiczne i prywatne instytucje opieki medycznej, jednostki organizacyjne systemów wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe.</p> <p>Podmioty uprawnione do realizacji usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej (w zakresie typu projektu nr 2) określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów</p>

¹⁶⁵ W zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

		wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).
	Poddziałanie 7.2.2	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów), w tym jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne, partnerstwo JST z jednostkami spoza sektora publicznego, instytucje pomocy i integracji społecznej, jednostki organizacyjne systemów wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe.</p> <p>Podmioty uprawnione do realizacji usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej (w zakresie typu projektu nr 2) określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym¹⁶⁶, w tym: osoby starsze, z niepełnosprawnością¹⁶⁷. 2. Osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu¹⁶⁸ (w zakresie typu projektu nr 6). 3. Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla skutecznego wsparcia osób wykluczonych społecznie objętych wsparciem w ramach projektu)¹⁶⁹. 4. Rodziny, w tym rodziny z dziećmi oraz dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym (w zakresie typu projektu nr 2). 5. Zgodnie z odpowiednim regionalnym programem zdrowotnym (w zakresie typu projektu nr 5). 6. Pracownicy i wolontariusze instytucji pomocy społecznej

¹⁶⁶ Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym definiowane zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek o której mowa w rozdziale 3 pkt 15 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Preferowane do wsparcia są osoby korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, jeśli nie wyklucza tego charakter grupy docelowej i oferowanego wsparcia.

¹⁶⁷ Preferowane do wsparcia są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi (w rozumieniu zgodnym z międzynarodową klasyfikacją chorób i Problemów Zdrowotnych).

¹⁶⁸ Osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu definiowane zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020.

¹⁶⁹ Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym definiowane zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

		i integracji społecznej (w zakresie typu projektu nr 1.5). 7. Pracownicy i wolontariusze jednostek wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz osoby sprawujące pieczę zastępczą (w zakresie typu projektu nr 2.1., 2.7.) ¹⁷⁰ .
	Poddziałanie 7.2.2	1. Osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym: osoby starsze, z niepełnosprawnością; 2. Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla skutecznego wsparcia osób wykluczonych społecznie objętych wsparciem w ramach projektu); 3. Rodziny, w tym rodziny z dziećmi oraz dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym (w zakresie typu projektu nr 2); 4. Pracownicy i wolontariusze instytucji pomocy społecznej i integracji społecznej (w zakresie typu projektu nr 1.5); 5. Pracownicy i wolontariusze jednostek wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz osoby sprawujące pieczę zastępczą (w zakresie typu projektu nr 2.1, 2.7) ¹⁷¹ . <u>W pełnym zakresie Poddziałania 7.2.2 zastosowanie mają warunki określone w przypisach zastosowanych dla grup docelowych określonych w Poddziałaniu 7.2.1</u>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.2	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 7.2	Region słabiej rozwinięty – 11 000 000
	Poddziałanie 7.2.1	Region słabiej rozwinięty – 8 010 050
	Poddziałanie 7.2.2	Region słabiej rozwinięty – 2 989 950
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.2	– wspólne nabory wniosków na projekty zintegrowane (Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna, Działanie 8.5 Rewitalizacja, Działanie 7.1 Aktywna integracja) – realizacja projektów zintegrowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (BOF) – Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	

¹⁷⁰ Wsparcie pracowników jednostek wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz osób sprawujących pieczę zastępczą w ramach RPOWP będzie dotyczyło tylko tych obszarów, które są możliwe do realizacji na poziomie regionalnym zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

¹⁷¹ Wsparcie pracowników jednostek wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz osób sprawujących pieczę zastępczą w ramach RPOWP będzie dotyczyło tylko tych obszarów, które są możliwe do realizacji na poziomie regionalnym zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

		– Plan działań w obszarze zdrowia oraz ujęcie w ramach mapy potrzeb zdrowotnych
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.2	ZIT BOF
	Poddziałanie 7.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.2	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	Tryb konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 7.2.2	Tryb konkursowy w tym na projekty zintegrowane (EFRR i EFS). Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – IP ZIT BOF wspólnie z IZ RPOWP, natomiast za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.2	Warunkiem koniecznym w zakresie realizacji usług zdrowotnych jest uzgodnienie interwencji przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia w ramach <i>Planu działań w sektorze zdrowia</i> oraz ujęcie inwestycji w ramach mapy potrzeb zdrowotnych. Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
15. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%)	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	Zgodnie z art. 98 rozporządzenia ramowego do poziomu 10% finansowania wspólnotowego (w odniesieniu do każdej osi priorytetowej), pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. Maksymalna dopuszczalna wartość wydatków w ramach cross-finansingu wynosi 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu ¹⁷² , przy czym IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom. .
	Poddziałanie 7.2.2	Zgodnie z art. 98 rozporządzenia ramowego do poziomu 10% finansowania wspólnotowego (w odniesieniu do każdej osi priorytetowej), pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane. Maksymalna dopuszczalna wartość wydatków w ramach cross-finansingu wynosi 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu ¹⁷³ , przy czym IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom. W przypadku projektów zintegrowanych w ramach ZIT BOF realizowanych w ramach operacji dwufundusowych (EFS + EFRR) cross-financing wynosi 0%.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość

¹⁷² Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.

¹⁷³ j.w.

środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych		wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu. ¹⁷⁴ IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.
	Poddziałanie 7.2.2	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30 % wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu. ¹⁷⁵ IOK w Regulaminie konkursu może określić niższy poziom.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
19. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.2	W zakresie udzielanej pomocy mają zastosowanie: 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.2	85%
	Poddziałanie 7.2.1	Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 7.2.2	
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego	Działanie 7.2	95% ¹⁷⁶
	Poddziałanie 7.2.1	Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 7.2.2	

¹⁷⁴ j.w.¹⁷⁵ j.w.¹⁷⁶ zgodnie z kontraktem terytorialnym

wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.2	5% ¹⁷⁷
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN. Maksymalnej wartości projektu nie określono.
	Poddziałanie 7.2.2	Nie określono
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.2	
	Poddziałanie 7.2.1	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN. Maksymalnej wartości projektu nie określono.
	Poddziałanie 7.2.2	Nie określono
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 7.2.1	
	Poddziałanie 7.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

1. Nazwa działania/	Działanie 7.3	Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-
----------------------------	---------------	--

¹⁷⁷ zgodnie z kontraktem terytorialnym

poddziałania		gospodarczym województwa podlaskiego
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 7.3	<p>Tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Celem realizacji działania jest tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Zapewnione zostaną w regionie dogodne warunki do rozwoju podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych poprzez działania mające na celu wzrost wiedzy i zaufania społecznego na temat ekonomii społecznej, a także ugruntowanie jej pozycji na lokalnym rynku. Ponadto tworzone będą sprzyjające warunki dla rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie poprzez kompleksowe wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 7.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) 2) Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 7.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie 2) Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem 3) Liczba inicjatyw dotyczących rozwoju ekonomii społecznej sfinansowanych ze środków EFS
5. Typy projektów	Działanie 7.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej¹⁷⁸ działania wspierające rozwój ekonomii społecznej, obejmujące łącznie typy usług: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), w tym: działania o charakterze animacyjnym, umożliwiającym tworzenie podmiotów obywatelskich i wsparcie dla ich rozwoju, tworzenie partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej, działania animacyjne, edukacyjne i integracyjne oraz przygotowanie i wsparcie lokalnych animatorów, którzy będą rozwijać te działania; 1.2. usługi rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne), w tym: działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej (w tym np. szkolenia, doradztwo indywidualne i grupowe), działania ukierunkowane na ekonomizowanie istniejących organizacji poprzez podjęcie działalności odpłatnej i nieodpłatnej pożytku publicznego lub działalności gospodarczej oraz prowadzenie działań edukacyjnych na temat możliwości tworzenia przedsiębiorstw społecznych oraz przygotowanie grup założycielskich; 1.3. usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe), w tym: doradztwo prawne, księgowo-biznesowe, marketingowe, finansowe, przyznawanie dodatkowego wsparcia związanego z wdrażaniem innowacji lub planów rozwoju; 1.4. wsparcie na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym, obejmujące następujące

¹⁷⁸ Podmiot lub partnerstwo posiadający akredytację, świadczący komplementarnie pakiet usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w KPRES. Akredytacja jest przyznawana przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w związku ze spełnieniem Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Systemu Akredytacji i Standardów Działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES).

		<p>instrumenty:</p> <p>a) usługi służące nabyciu wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub pracy w przedsiębiorstwie społecznym, w tym: szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, wizyty studyjne;</p> <p>b) przyznanie wsparcia finansowego na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym¹⁷⁹;</p> <p>c) wsparcie pomostowe¹⁸⁰ w formie finansowej¹⁸¹.</p> <p>2. Realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej działania mające na celu koordynację i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie, obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi, w szczególności podmiotami ekonomii społecznej, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej, lub lokalnych planów udziału podmiotów ekonomii społecznej w rozwoju usług społecznych, stosowania klauzul społecznych lub społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zlecania zadań podmiotom ekonomii społecznej, - wspieranie realizacji przez podmioty ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie; - organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu widoczności podmiotów ekonomii społecznej jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, sprzedaż produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej za pomocą jednego regionalnego portalu); - tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie; - tworzenie, wspieranie lub dofinansowanie wspólnych przedsięwzięć regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastry, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (sieci, klastry); - tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiąganiu standardów usług;
--	--	---

¹⁷⁹ Wsparcie finansowe w formie i wysokości wskazanej w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

¹⁸⁰ Wsparcie pomostowe ma na celu pomoc przedsiębiorstwu społecznemu w uzyskaniu stabilności funkcjonowania i przygotowaniu go do w pełni samodzielnego funkcjonowania.

¹⁸¹ Wsparcie pomostowe w formie i wysokości wskazanej w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

		<ul style="list-style-type: none"> - budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym w celu nawiązania stałej współpracy; - monitoring kondycji sektora ekonomii społecznej w regionie; - zapewnienie funkcjonowania regionalnego komitetu do spraw ekonomii społecznej, organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie; - wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja lub opracowanie nowego regionalnego planu rozwoju ekonomii społecznej oraz analiza i koordynacja jego wdrażania. <p>Działania upowszechniające wiedzę z zakresu ekonomii społecznej będą możliwe do sfinansowania jedynie jeśli będą stanowiły część projektu i będą uzupełniać działania o charakterze wdrożeniowym w ramach tego projektu.</p> <p>W ramach wyboru projektów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej odnoszących się do działań wspierających rozwój ekonomii społecznej (typ operacji nr 1) zastosowane zostaną kryteria efektywnościowe, określone każdorazowo w Regulaminie konkursu dla wszystkich typów usług wsparcia ekonomii społecznej.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 7.3	<p>W zakresie typu operacji nr 1: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, który uzyskał akredytację na województwo podlaskie¹⁸².</p> <p>W zakresie typu operacji nr 2: Województwo Podlaskie/Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 7.3	<p>W zakresie typu operacji nr 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa społeczne¹⁸³, - podmioty ekonomii społecznej¹⁸⁴ podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz inne podmioty zainteresowane tworzeniem przedsiębiorstw społecznych (w zakresie 1.1, 1.2, 1.4a) - osoby fizyczne w szczególności osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w zakresie 1.1, 1.2, 1.4a), - instytucja rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej w obszarze usług animacyjnych (w zakresie 1.1), - jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, przedstawiciele lokalnych przedsiębiorstw i mediów w zakresie usług animacyjnych (w zakresie 1.1). <p>W zakresie typu operacji nr 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa społeczne¹⁸⁵, - jednostki sektora finansów publicznych w tym jednostki samorządu terytorialnego,

¹⁸² O dofinansowanie w ramach RPOWP na lata 2014-2020 może ubiegać się podmiot lub partnerstwo świadczący usługi wsparcia ekonomii społecznej nieposiadający akredytacji, o ile uzyskają taką akredytację przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu. Umowa o dofinansowanie nie może zostać zawarta z projektodawcą, który nie przedłożył IZ RPOWP dokumentu potwierdzającego otrzymanie akredytacji.

¹⁸³ Zgodnie z definicją określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

¹⁸⁴ Zgodnie z definicją określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

¹⁸⁵ Zgodnie z definicją określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

		<ul style="list-style-type: none"> - podmioty ekonomii społecznej i ich kadra zarządzająca, pracownicy oraz członkowie, - instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej, - organizacje pozarządowe, - kościoły i związki wyznaniowe, - Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), - przedstawiciele sfery nauki i biznesu - media lokalne i regionalne. <p>Wsparcie przewidziane w ramach Działania 7.3 nie obejmuje osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 7.3	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 7.3	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 7.3	Region słabiej rozwinięty – 8 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 7.3	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 7.3	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 7.3	<p>Typ projektu 1: tryb konkursowy.</p> <p>Typ projektu 2: tryb pozakonkursowy – zgodnie z KPRES beneficjentem jest Województwo Podlaskie/Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.</p> <p>Podmiotem odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: IZ RPOWP</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 7.3	<p>Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych nie może przekroczyć 10% alokacji na całej Osi Priorytetowej.</p> <p>W zakresie typu projektu nr 2: wydatki będą stanowiły nie więcej niż 10% alokacji na Działanie.</p>
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i>	Działanie 7.3	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków	Działanie 7.3	Maksymalna dopuszczalna wartość zakupu środków trwałych na poziomie projektu zostanie określona w Regulaminie konkursu.

kwalikowalnych		
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 7.3	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 7.3	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 7.3	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 7.3	85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 7.3	Typ projektu 1: 95% ¹⁸⁶ Typ projektu 2: 85% Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 7.3	Typ projektu 1: 5% ¹⁸⁷ Typ projektu 2: 15%

¹⁸⁶ zgodnie z kontraktem terytorialnym¹⁸⁷ zgodnie z kontraktem terytorialnym

23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 7.3	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 7.3	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 7.3	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 7.3	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 7.3	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 7.3	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA VIII. INFRASTRUKTURA DLA USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Województwo podlaskie charakteryzuje niska gęstość zaludnienia, rozproszona sieć osadnicza, zróżnicowanie przestrzenne, np. biorąc pod uwagę poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, szczególnie pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi, co powoduje, iż dostępność oraz jakość usług użyteczności publicznej jest zróżnicowana w regionie, a w lokalnych ośrodkach niska. Komisja Europejska podkreśla wagę usług użyteczności publicznej, stanowiących filar europejskiego modelu społeczeństwa, a także konieczność zapewnienia dostępu do – wysokiej jakości i przystępnych cenowo – usług wszystkim obywatelom i przedsiębiorstwom w UE. Usługi użyteczności publicznej pozostają podstawowym czynnikiem zapewniającym społeczną i terytorialną spójność.

Oś priorytetowa wdrażana będzie przez sześć działań związanych z rozwojem usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, uzupełnieniem deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, ochroną dziedzictwa kulturowego, infrastrukturą społeczną, rewitalizacją, inwestycjami na rzecz rozwoju lokalnego.

W obszarze usług publicznych kluczowym wyzwaniem będzie transformacja cyfrowa. Wykorzystanie technologii teleinformatycznych, w tym internetowych ma szansę radykalnie zmienić sposób funkcjonowania administracji, zdrowia, kultury, a zarazem pomóc w niwelowaniu różnic rozwojowych w skali kraju, pomiędzy miastami, a peryferiami w województwie. Rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną umożliwi mieszkańcom lepszy dostęp do usług publicznych, szczególnie osobom z terenów wiejskich lub mniejszych miejscowości.

Wyrównywaniu szans edukacyjnych służyć będzie interwencja polegająca na zapewnieniu odpowiedniego standardu infrastruktury edukacyjnej niezbędnej do poprawy jakości kształcenia i wzrostu poziomu wykształcenia mieszkańców województwa oraz polepszenia dostępu do edukacji. Natomiast efektywne wykorzystanie zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego przyczyni się do poprawy atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania i spędzania czasu wolnego.

Skoncentrowanie wsparcia infrastruktury społecznej na inwestycjach odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby, uwzględniające zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa, sytuację epidemiologiczną i zapotrzebowanie na usługi medyczne wpłynie na zmniejszenie czynników ryzyka zagrażających zdrowiu oraz pomnażanie potencjału zdrowotnego mieszkańców województwa. Inwestycje adresowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług, przyczynią się do walki z ubóstwem, wzmacniania procesu włączania społecznego, czy rozwijania umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Uzupełnieniem ww. działań będzie wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej obszarów zmarginalizowanych na obszarach miejskich oraz wsparcie inwestycji dokonywanych w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Konstrukcja osi warunkuje potrzebę podjęcia kompleksowych i zintegrowanych działań na rzecz grup docelowych wymagających wsparcia, jak również konieczność silnego, także w ujęciu przestrzennym, powiązania powyższych kwestii z inwestycjami realizowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ponadto zaproponowana konstrukcja osi przyczyni się do osiągnięcia założeń programu, w obszarach w których realizacja inwestycji jedynie przy wsparciu środków EFS nie byłaby wystarczająca.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 179 320 000 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 8.1	Rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną
2. Cel/e szczegółowy/e działania/	Działanie 8.1	Zwiększenie poziomu korzystania z usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną

poddziałania	<p>Niska gęstość zaludnienia i rozproszona sieć osadnicza województwa podlaskiego ogranicza dostępność mieszkańców i przedsiębiorców do wielu usług publicznych, które świadczone są w ośrodkach wyższego rzędu (powiatowych lub wojewódzkim). Niezwykle istotne są zatem poprawa i wyrównanie warunków dostępu do usług publicznych wszystkim mieszkańcom województwa, które będzie możliwe dzięki rozwojowi usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną z zakresu administracji, zdrowia oraz upowszechnieniu korzystania z e-usług wśród mieszkańców województwa podlaskiego. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy wiąże się również z potrzebą zwiększenia dostępu do zasobów będących w posiadaniu instytucji publicznych, w tym kultury i dziedzictwa kulturowego za pomocą nowych technologii.</p> <p>Interwencja w ramach Działania 8.1 będzie polegać na wsparciu przedsięwzięć dotyczących informatyzacji systemu świadczenia usług medycznych i zastosowania rozwiązań telemedycznych w systemie ochrony zdrowia; wdrażania usług elektronicznych w administracji. Wspierane będzie również wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie digitalizacji zasobów (w tym zasobów nauki, kultury i dziedzictwa kulturowego) będących w posiadaniu instytucji publicznych w celu zapewnienia powszechnego dostępu do tych zasobów w postaci cyfrowej oraz ich ponownego wykorzystania związanego ze świadczeniem e-usług (z uwzględnieniem zapisów Dyrektywy nr 2013/37/UE). Ponadto dofinansowywane będą przedsięwzięcia dotyczące dostosowania elektronicznych usług i treści cyfrowych w powyższych obszarach do potrzeb społeczności mniejszościowych i osób z niepełnosprawnością.</p> <p>W dziedzinie usług świadczonych drogą elektroniczną wyzwaniem jest zwiększenie skali ich stosowania oraz poprawa jakości oferowanych usług, w tym na poziomie administracja – biznes, administracja – klienci indywidualni. Priorytetowo traktowane będą działania w ramach e-usług adresowanych do przedsiębiorstw i mieszkańców województwa, których spodziewane korzyści ekonomiczne będą najwyższe. Interwencja w zakresie e-usług będzie koncentrować się na dostarczeniu najbardziej dojrzałych usług (o stopniu dojrzałości 4 – tj. poziom transakcyjny¹⁸⁸), dopuszczając jednocześnie usługi o stopniu dojrzałości 3 – tj. dwustronna interakcja¹⁸⁹.</p> <p>Preferowane będą przedsięwzięcia, które pozytywnie wpływają na rozwój przedsiębiorczości i uproszczeń w administracji, wykazują efektywność kosztową planowanych działań, są komplementarne z inwestycjami realizowanymi w okresie 2007-2013 (z uwzględnieniem systemów tworzonych w ramach RPOWP 2007-2013), w ramach których przeprowadzane są wspólne postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przez partnerów projektu, mają pozytywne oddziaływanie na środowisko, których proces przygotowania jest zaawansowany. Przy realizacji dofinansowanych projektów wymagana będzie zgodność z przyjętymi krajowymi i międzynarodowymi</p>
--------------	--

¹⁸⁸ Poziom transakcyjny usługi wiąże się z możliwością dokonania wszystkich czynności niezbędnych do załatwienia danej sprawy drogą elektroniczną.

¹⁸⁹ Usługa o charakterze dwustronnej interakcji umożliwia transfer danych w dwóch kierunkach: od usługodawcy do klienta oraz od klienta do usługodawcy.

		<p>standardami oraz przepisami prawa w zakresie danej inwestycji.</p> <p>Rezultatem działań związanych z upowszechnieniem wykorzystania TIK w opiece zdrowotnej, administracji, kulturze, informacji przestrzennej będzie zwiększenie poziomu korzystania z usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną oraz ich jakości. Wsparcie rozwoju e-administracji w regionie przyczyni się do skrócenia czasu i usprawnienia obsługi klientów administracji, co w konsekwencji doprowadzi do poprawy dostępu do usług mieszkańców województwa i przedsiębiorców. Ponadto rozwój e-zdrowia doprowadzi do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców regionu poprzez lepszą koordynację funkcjonowania jednostek służby zdrowia, dostęp do elektronicznej dokumentacji medycznej, czy możliwość skorzystania z nowoczesnych rozwiązań z zakresu telemedycyny i teleopieki w regionie.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.1	1) Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba urzędów, które wdrożyły katalog rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego 2) Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych 3) Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja 4) Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 – transakcja 5) Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A) 6) Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego 7) Liczba baz danych udostępnionych on-line poprzez API 8) Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne 9) Liczba utworzonych API
5. Typy projektów	Działanie 8.1	<p>1. Rozwój usług elektronicznych w administracji</p> <p>Wsparciem zostaną objęte przedsięwzięcia służące rozwojowi usług elektronicznych w administracji na terenie województwa podlaskiego w zakresie obejmującym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) aktualizację i integrowanie katalogu świadczonych e-usług – w tym elektroniczną nowych usług, bądź poprawę funkcjonalności oraz e-dojrzałości istniejących usług; zapewnienie integracji świadczonych e-usług z usługami dostępnymi poprzez platformę ePUAP; przygotowanie wzorów dokumentów i formularzy elektronicznych; b) promocję e-usług administracji publicznej (tylko jako element projektu); c) udostępnienie zasobów rejestrów publicznych innym podmiotom publicznym oraz klientom administracji na drodze elektronicznej, <ul style="list-style-type: none"> – w tym w zakresie informacji przestrzennej i publicznych rejestrów geodezyjnych – przedsięwzięcie dotyczące modernizacji i cyfryzacji ewidencji gruntów i budynków (EGIB) mające na celu jej ujednoczenie, poprawę jakości danych o gruntach, budynkach i lokalach, dostosowanie dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej do wymogów norm prawnych,

		<p>przekształcenie istniejących zbiorów do postaci cyfrowej, budowy baz danych obiektów topograficznych (BDOT500), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT) oraz wdrażania zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach (ZSIN). Niezbędnymi elementami przedsięwzięcia będą również zapewnienie interoperacyjności danych przestrzennych krajowej, regionalnej i lokalnej infrastruktury informacji przestrzennej, bezpieczeństwa danych i systemów teleinformatycznych oraz budowa i rozbudowa narzędzi informatycznych do przeglądania i udostępniania rejestrów publicznych EGIB, BDOT500, GESUT, ZSIN.</p> <p>d) zakup i wdrożenie aplikacji/oprogramowania zapewniającego elektroniczną dostępność urzędu i jego usług dla osób z niepełnosprawnością oraz społeczności mniejszościowych jako jeden z elementów projektu a) – c).</p> <p>e) rozwój niezbędnej infrastruktury informatycznej w administracji jako jeden z elementów projektu a) – c), w tym w szczególności zakup, wdrożenie i rozbudowę aplikacji i systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych, np.: aplikacji i systemów mających na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informatyzację usług i procedur wewnętrznych, – zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz przetwarzania danych osobowych, – elektroniczne zarządzanie zasobami, dokumentami i rejestrami publicznymi; <p>2. Rozwój e-zdrowia</p> <p>Wsparciem zostaną objęte przedsięwzięcia służące informatyzacji systemu usług medycznych oraz wdrażaniu rozwiązań telemedycznych w systemie ochrony zdrowia w zakresie obejmującym w szczególności:</p> <p>a) integrację i zapewnienie interoperacyjności systemów teleinformatycznych w ochronie zdrowia; w tym przedsięwzięcia polegające na dostosowaniu systemów teleinformatycznych placówek opieki medycznej do wymiany z platformą regionalną Podlaski System Informacyjny e-Zdrowie oraz z Systemem Informacji Medycznej platform krajowych P1 i P2, które świadczą usługi zdrowotne finansowane ze środków publicznych.</p> <p>b) implementację standardów wymiany dokumentacji medycznej opracowanych na poziomie krajowym i wdrożenie systemów elektronicznej dokumentacji medycznej w placówkach opieki medycznej (projekty dotyczące elektronicznej dokumentacji medycznej muszą uwzględniać <i>Wytyczne, zasady i rekomendacje dla usługodawców w zakresie budowy i stosowania systemu bezpiecznego przetwarzania elektronicznej dokumentacji medycznej</i> oraz reguły tworzenia Elektronicznej Dokumentacji Medycznej wydane przez CSIOZ;</p> <p>c) zwiększenie stopnia wykorzystania systemów elektronicznych repozytoriów wytycznych podstepowania medycznego i ścieżek klinicznych, systemów wspomaganie decyzji medycznych poprzez zakup i wyposażenie placówek opieki medycznej w ww. systemy lub dostosowanie systemów placówek opieki medycznej do</p>
--	--	---

		<p>współpracy z ww. systemami;</p> <p>d) zakup, tworzenie i wdrażanie w placówkach opieki medycznej systemów telemonitoringu stanu zdrowia pacjenta (w tym z obszaru homemonitoringu), telesystemów umożliwiających zdalne sterowanie procesem treningów rehabilitacyjnych, systemów umożliwiających konsultacje telemedyczne, systemów informatycznych do digitalizacji i obrazowania wyników badań umożliwiających ich przesłanie w postaci cyfrowej;</p> <p>e) wyposażenie placówek opieki medycznej w narzędzia i urządzenia niezbędne do stosowania rozwiązań z zakresu telemedycyny;</p> <p>f) zakup i wdrożenie aplikacji/oprogramowania ułatwiających dostęp do usług medycznych dla osób z niepełnosprawnością jako jeden z elementów projektu a) – e).</p> <p>3. Digitalizacja zasobów będących w posiadaniu instytucji publicznych oraz ich ponowne wykorzystanie</p> <p>W zakresie digitalizacji zasobów będących w posiadaniu instytucji publicznych wsparciem zostaną objęte przedsięwzięcia służące:</p> <p>a) przetwarzaniu na treści cyfrowe zasobów sektora publicznego – budowa, zakup lub rozbudowa systemów i sprzętu do prowadzenia prac digitalizacyjnych;</p> <p>b) przechowywaniu i udostępnianiu zasobów sektora publicznego w celu zapewnienia powszechnego dostępu do zasobów cyfrowych w sposób otwarty i zapewniający możliwość ich ponownego wykorzystania (z uwzględnieniem zapisów Dyrektywy nr 2013/37/UE)– budowa, zakup i rozbudowa baz i platform zapewniających warunki bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych, scalania informacji o zdigitalizowanych zasobach oraz udostępniania treści cyfrowych;</p> <p>c) zapewnieniu elektronicznej dostępności zasobów będących w posiadaniu instytucji publicznych dla osób z niepełnosprawnością i społeczności mniejszościowych jako jeden z elementów projektu a) – b) – zakup i wdrożenie niezbędnych aplikacji/oprogramowania.</p> <p>Przez zasoby będące w posiadaniu instytucji publicznych rozumie się: informację publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego), zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania, zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystania, zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania. Wyłączone ze wsparcia będą projekty dotyczące digitalizacji zasobów, w odniesieniu do których nie zostały uregulowane prawa autorskie, jak i służące wyłącznie usprawnieniu funkcjonowania danej instytucji. Udostępnianie zasobów publicznych musi odbywać się zgodnie z zasadami określonymi w ww. Dyrektywie, wdrożonej Ustawą</p>
--	--	--

		<p>z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego.</p> <p><u>Dodatkowe uwarunkowania:</u></p> <p>I. Wspierane projekty z zakresu usług cyfrowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interoperacyjność¹⁹⁰ z istniejącymi i planowanymi e-usługami oraz komponentami projektów e-administracji na poziomie krajowym i regionalnym, w tym realizowanymi w ramach POPC 2014-2020 lub PO WER 2014-2020; - komplementarność projektów z zakresu informacji przestrzennej na poziomie regionalnym względem działań podejmowanych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii. <p>II. Projekty z obszaru e-zdrowia powinny spełniać następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komplementarność przedsięwzięć polegających na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej względem krajowych platform w systemie ochrony zdrowia (P1 i P2) oraz nie dublowanie funkcjonalności przewidzianych w platformach P1 i P2; - zgodność przedsięwzięć z obszaru e-zdrowia z Planem działań w sektorze zdrowia, uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia; - zgodność z obowiązującymi wymaganiami zawartymi w przepisach dotyczących informatyzacji w dziedzinie zdrowia, opieki zdrowotnej, praw pacjenta, zawodu lekarza i lekarza dentystry oraz innych aktach prawnych. <p>III. W przypadku wszystkich projektów w działaniu 8.1</p> <ul style="list-style-type: none"> - inwestycje w „twardą infrastrukturę¹⁹¹” będą dopuszczalne w ograniczonym zakresie, wyłącznie jako element uzupełniający projekt. Warunkiem wparcia będzie wykazanie przez beneficjenta, że inwestycje w taką infrastrukturę są niezbędne do realizacji celów projektu oraz wynikają z analizy potwierdzającej niedostępność zasobów beneficjenta/partnera projektu; - dostosowanie systemów/aplikacji/oprogramowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami powinno uwzględniać standardy Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0).
6. Typ beneficjenta	Działanie 8.1	<p>Typ projektów nr 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia; - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną;

¹⁹⁰ Wszystkie wspierane systemy informatyczne, aplikacje, bazy danych, platformy w ramach projektów muszą spełniać m.in. wymagania określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych

¹⁹¹ Inwestycje w infrastrukturę „twardą” rozumiane jako inwestycje w infrastrukturę inną niż informatyczna w zakresie wyłącznie sprzętu i wyposażenia instalowanego w istniejących obiektach wraz z niezbędnymi pracami instalacyjnymi zapewniających poprawne i bezpieczne funkcjonowanie zakupionego sprzętu.

		<ul style="list-style-type: none"> – administracja rządowa: w zakresie projektów o zasięgu wyłącznie regionalnym; – partnerstwa wyżej wymienionych podmiotów. <p>Typ projektów nr 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia; – podmioty lecznicze (w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 poz. 2190 t.j. z późn. zm.), – przedsiębiorstwa – jedynie w przypadku projektów dotyczących ponownego wykorzystania ISP – partnerstwa ww. podmiotów <p>Typ projektów nr 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – podmioty wykonujące usługi użyteczności publicznej na podstawie umowy zawartej z JST, – instytucje kultury, określone w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. 2018 poz. 1983 t.j. z późn. zm.), które prowadzą swoją działalność na poziomie regionalnym/lokalnym¹⁹², – organizacje pozarządowe, – kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, – osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi działalność oświatową i edukacyjną, – szkoły wyższe, – przedsiębiorstwa – jedynie w przypadku projektów dotyczących ponownego wykorzystania ISP, – partnerstwa ww. podmiotów. <p>Forma prawna beneficjenta zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.1	<p>Typ projektu 1: przedsiębiorcy i mieszkańcy województwa korzystający bezpośrednio lub pośrednio z cyfrowych usług</p> <p>Typ projektu 2: pacjenci, placówki ochrony zdrowia, pracownicy placówek ochrony zdrowia</p> <p>Typ projektu 3: ogół społeczeństwa</p>
8. Instytucja pośrednicząca)	Działanie 8.1	Nie dotyczy

¹⁹² Z wsparcia wykluczone są instytucje kultury, które mogą otrzymać dofinansowane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

9. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.1	Region słabiej rozwinięty – 34 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.1	<ul style="list-style-type: none"> – koordynacja terminów organizacji konkursów; – Komitet Monitorujący RPOWP 2014-2020; – kryteria wyboru projektów w zakresie komplementarności; – w odniesieniu do e-zdrowia: Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. – "Linia Współpracy rządu i samorządu" opracowana przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji celem zapewnienia interoperacyjności systemów teleinformatycznych, – Zespół ds. koordynacji powołanym przez Ministra Administracji i Cyfryzacji.
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.1	<p>Tryb konkursowy – podstawowy tryb wyboru</p> <p>Tryb pozakonkursowy może mieć zastosowanie w stosunku do operacji w obszarze e-administracji oraz informacji przestrzennej i publicznych rejestrów geodezyjnych oraz e-zdrowia.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.1	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 8.1	Zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego przewiduje się w odniesieniu do szkoleń i usług doradczych związanych z wdrożeniem e-usług jako uzupełnienie projektu. Wartość wydatków planowanych we wniosku o dofinansowanie projektu w ramach <i>cross-financingu</i> co do zasady nie może stanowić więcej niż 10% wszystkich wydatków kwalifikowalnych projektu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.1	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.1	Luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b)
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie

		<p>kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p> <p>Możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w Regulaminie konkursu lub w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie w przypadku trybu pozakonkursowego.</p>
<p>19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	Działanie 8.1	<p>W zakresie informatyzacji usług w ochronie zdrowia, jeżeli wsparcie spełni przesłanki pomocy publicznej, pomoc taka będzie mogła być udzielana na podstawie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu 2) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488) <p>W zakresie digitalizacji i udostępniania zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego w postaci cyfrowej, jeżeli wsparcie spełni przesłanki pomocy publicznej, pomoc taka będzie mogła być udzielana na podstawie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego¹⁹³ na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu); 2) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488)
<p>20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	Działanie 8.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85%</p> <p>Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.</p> <p>Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>
<p>21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu</p>	Działanie 8.1	<p>Projekty nie objęte pomocą publiczną – max. 85%</p> <p>Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.</p> <p>Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.</p>

¹⁹³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1364). Rozporządzenie ma zastosowanie w całym dokumencie, gdziekolwiek mowa o pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

(środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)		
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.1	Projekty nie objęte pomocą publiczną – 15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.1	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.1	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.1	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 8.2	Uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej
	Poddziałanie 8.2.1	Infrastruktura przedszkolna, kształcenia zawodowego i ustawicznego
	Poddziałanie 8.2.2	Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	1. Zwiększona dostępność do edukacji przedszkolnej 2. Lepsze warunki kształcenia ustawicznego i zawodowego Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci, szczególnie z obszarów wiejskich oraz zapewnienie dostępu do

		<p>wysokiej jakości edukacji przedszkolnej powinno być uzupełnione inwestycjami w infrastrukturę przedszkolną, w szczególności gdzie występuje słaby dostęp do tego typu usług. Dzięki zapewnieniu lepszego dostępu do placówek wychowania przedszkolnego świadczących wysokiej jakości usługi opieki przedszkolnej wzrośnie liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.</p> <p>Jednym z głównych wyzwań przed jakimi stoi województwo podlaskie jest również sprawne, wysokiej jakości kształcenie zawodowe i ustawiczne, dostosowane do potrzeb gospodarczych i społecznych regionu.</p> <p>Inwestycje w infrastrukturę muszą uwzględniać komplementarność wsparcia ze wsparciem w ramach działania 3.1, 3.2 i 3.3 oraz być realizowane w powiązaniu z projektami wdrażanymi w ramach ww. działań. Inwestycje w zakresie EFRR mają stanowić jedynie element uzupełniający interwencję EFS.</p>
	Poddziałanie 8.2.2	<p>1. Zwiększona dostępność do edukacji przedszkolnej na obszarze BOF</p> <p>2. Lepsze warunki kształcenia ustawicznego i zawodowego na obszarze BOF</p> <p>3. Lepsze warunki do promocji nauki i innowacji</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	Nie określono wskaźników rezultatu bezpośredniego dla Poddziałania 8.2.1.
	Poddziałanie 8.2.2	1) Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	<p>1) Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego</p> <p>2) Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego</p> <p>3) Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej</p> <p>4) Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub Infrastruktury edukacyjnej (CI 35)</p> <p>5) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p>
	Poddziałanie 8.2.2	<p>1) Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego</p> <p>2) Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego</p> <p>3) Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej</p> <p>4) Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje</p> <p>5) Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub Infrastruktury edukacyjnej (CI 35)</p> <p>6) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p>

5. Typy projektów	Poddziałanie 8.2.1	<p>1. Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego¹⁹⁴, mające na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utworzenie nowych miejsc w ramach edukacji przedszkolnej; – dostosowanie infrastruktury do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym i przygotowanie zaplecza socjalno-bytowego dla dzieci i nauczycieli, w szczególności w przypadku konieczności dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnością. <p>Inwestycja rozumiana jako budowa, rozbudowa, przebudowa, remont infrastruktury, w tym adaptacja i dostosowanie pomieszczeń; zagospodarowanie terenu w szczególności w zakresie utworzenia i wyposażenia placu zabaw. Działaniem uzupełniającym do powyższych inwestycji może być wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego w sprzęt i pomoce optymalizujące proces kształcenia jako jeden z elementów projektu. Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków.</p> <p>2. Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego, kształcenia ustawicznego, państwowych wyższych szkół zawodowych oraz infrastrukturę służącą do szkoleń zawodowych, mające na celu dostosowanie oferty do potrzeb regionalnego i lokalnych rynków pracy, przystosowanie oferty do kierunków rozwojowych województwa (zgodnie ze strategią inteligentnych specjalizacji) oraz stworzenie warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej, będą realizowane w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) rozbudowy, przebudowy oraz funkcjonalnego dostosowania bazy lokalowej, bazy techniczno-dydaktycznej szkół i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego służąca doskonaleniu zawodowemu i praktycznej nauce zawodu, b) tworzenia i modernizacji pracowni, warsztatów, laboratoriów do praktycznej nauki zawodu; c) wyposażenia parku maszynowego, wyposażenia bazy dydaktyczno-technicznej w sprzęt, narzędzia, urządzenia służące doskonaleniu zawodowemu i praktycznej nauce zawodu w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego oraz ustawicznego d) rozbudowy, przebudowy, remont centrów kształcenia zawodowego i praktycznego oraz ich wyposażenia; e) rozbudowy, adaptacji i modernizacji infrastruktury dydaktycznej państwowych wyższych szkół zawodowych f) wyposażenia bazy dydaktyczno-technicznej w nowoczesny sprzęt, narzędzia, urządzenia służącej praktycznej nauce zawodu
-------------------	--------------------	--

¹⁹⁴ Wychowanie przedszkolne zgodnie z definicją rozdz. 2, art. 14 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

		<p>w państwowych wyższych szkołach zawodowych,</p> <p>g) dostosowania obiektów kształcenia zawodowego, ustawicznego i państwowych wyższych szkół zawodowych oraz ich wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jako jeden z elementów projektu.</p> <p>Warunkiem koniecznym realizacji inwestycji w infrastrukturę wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego i ustawicznego jest przedstawienie diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych celem zapewnienia długoterminowej efektywności kosztowej zrealizowanych przedsięwzięć.</p> <p>Budowa nowych obiektów będzie możliwa jedynie przy udokumentowaniu braku możliwości wykorzystania, adaptacji istniejących budynków.</p> <p>Inwestycje w infrastrukturę państwowych wyższych szkół zawodowych muszą być zgodne ze specjalizacjami regionalnymi oraz zostać poparte wnikliwą analizą wykonalności i trwałości finansowej uwzględniającej demografię i sytuację na regionalnym rynku pracy; konieczne jest uzyskanie przez samorząd województwa każdorazowej pozytywnej opinii MNiSW. Opinia powinna uwzględniać m. in. priorytety krajowej polityki szkolnictwa wyższego, kwestie demograficzne, możliwości utrzymania infrastruktury po zakończeniu finansowania funduszy strukturalnych oraz komplementarność z działaniami EFS podejmowanymi w ramach PO WER 2014-2020.</p> <p>Celem realizacji zasad zrównoważonego rozwoju zakupywany sprzęt w ramach przedmiotowego działania powinien zawierać etykietowanie środowiskowe.</p> <p>W ramach Poddziałania 8.2.1 nie przewiduje się wsparcia projektów realizowanych na obszarze BOF.</p>
	Poddziałanie 8.2.2	<p>1. Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa, rozbudowa, przebudowa, remont infrastruktury wychowania przedszkolnego, w tym adaptacja i dostosowanie pomieszczeń (budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków), zagospodarowanie terenu w szczególności w zakresie utworzenia i wyposażenia placu zabaw; – działaniem uzupełniającym do powyższych inwestycji może być wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego w sprzęt i pomoce optymalizujące proces kształcenia jako jeden z elementów projektu. <p>2. Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego, kształcenia ustawicznego oraz infrastrukturę służącą do szkoleń zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozbudowa, przebudowa oraz funkcjonalne dostosowanie bazy lokalowej, bazy techniczno-dydaktycznej szkół i placówek kształcenia zawodowego oraz ustawicznego służąca doskonaleniu zawodowemu i praktycznej nauce

		<p>zawodu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i modernizacja pracowni, warsztatów, laboratoriów do praktycznej nauki zawodu, - wyposażenie parku maszynowego, wyposażenie bazy dydaktyczno-technicznej w sprzęt, narzędzia, urządzenia służące doskonaleniu zawodowemu i praktycznej nauce zawodu w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego oraz ustawicznego, - rozbudowa, przebudowa, remont centrów kształcenia zawodowego i praktycznego oraz ich wyposażenie, - dostosowanie obiektów kształcenia zawodowego, ustawicznego oraz ich wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jako jeden z elementów projektu. <p>3. Inwestycje w infrastrukturę instytucji popularyzujących naukę i innowacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie instytucji popularyzującej naukę i innowacje poprzez adaptację istniejącego budynku lub budowę nowego obiektu wraz z wyposażeniem wystaw stałych, czasowych, pracowni/laboratoriów oraz ścieżek edukacyjnych w celu świadczenia usług dydaktycznych; <p>Wsparcie będzie dotyczyło jedynie infrastruktury i sprzętu bezpośrednio związanych z usługami dydaktycznymi. Konieczne będzie przedstawienie kompleksowego planu wykorzystania infrastruktury edukacyjnej uwzględniającego współpracę ze szkołami, uczelniami oraz aktywne zaangażowanie uczniów. Analogicznie jak w przypadku innych przedsięwzięć w obszarze infrastruktury edukacyjnej konieczne jest przeprowadzenie diagnozy rzeczywistych potrzeb i deficytów w tym obszarze oraz analizy pod kątem trendów demograficznych celem zapewnienia długoterminowej efektywności kosztowej zrealizowanych przedsięwzięć. Budowa nowych obiektów będzie możliwa jedynie przy udokumentowaniu braku możliwości wykorzystania, adaptacji istniejących budynków.</p> <p>Wszystkie wymienione w poddziałaniu 8.2.1 warunki dotyczą również odpowiednich typów operacji w ramach poddziałania 8.2.2.</p>
6. Typ beneficjenta	<p>Działanie 8.2</p> <p>Poddziałanie 8.2.1</p>	<p>Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - typ projektu 1: organy prowadzące przedszkola, oddziały przedszkolne i inne formy wychowania przedszkolnego - typ projektu 2: organy prowadzące szkoły i placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz państwowe wyższe szkoły zawodowe. <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U.</p>

		2015 poz. 2009 z późn. zm.).
	Poddziałanie 8.2.2	<p>Typ projektu 1: Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym organy prowadzące przedszkola, oddziały przedszkolne i inne formy wychowania przedszkolnego.</p> <p>Typ projektu 2: Wszystkie podmioty, w szczególności: organy prowadzące szkoły/placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego.</p> <p>Typ projektu 3: – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia lub porozumienia, – Porozumienia JST z innymi podmiotami.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	<p>Typ projektu 1: dzieci w wieku przedszkolnym, rodzice i opiekunowie dzieci w wieku przedszkolnym, nauczyciele zatrudnieni w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w tym w przedszkolach specjalnych i integracyjnych.</p> <p>Typ projektu 2: uczniowie, wychowankowie, słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne; nauczyciele kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym nauczyciele placówek doskonalenia nauczycieli; studenci państwowych wyższych szkół zawodowych, nauczyciele akademicy z państwowych wyższych szkół zawodowych, pracodawcy i przedsiębiorcy, partnerzy społeczno-gospodarczy, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, osoby dorosłe od 18 roku życia, które z własnej inicjatywy podnoszą, uzupełniają kompetencje i kwalifikacje zawodowe.</p>
	Poddziałanie 8.2.2	<p>Typ projektu 1: dzieci w wieku przedszkolnym, rodzice/opiekunowie dzieci w wieku przedszkolnym, nauczyciele zatrudnieni w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w tym w przedszkolach specjalnych i integracyjnych.</p> <p>Typ projektu 2: uczniowie, wychowankowie, słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne, nauczyciele kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym nauczyciele placówek doskonalenia nauczycieli, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, pracodawcy i przedsiębiorcy, partnerzy społeczno-gospodarczy, osoby dorosłe od 18 roku życia, które z własnej inicjatywy podnoszą, uzupełniają kompetencje i kwalifikacje zawodowe.</p> <p>Typ projektu 3: dzieci i młodzież.</p>

8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.2	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.2	Region słabiej rozwinięty – 36 400 000
	Poddziałanie 8.2.1	Region słabiej rozwinięty – 13 681 080
	Poddziałanie 8.2.2	Region słabiej rozwinięty – 22 718 920
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	<ul style="list-style-type: none"> – projekty zintegrowane – kryteria wyboru projektów w zakresie komplementarności interwencji w różnych działaniach – harmonogram ogłaszania konkursów
	Poddziałanie 8.2.2	<ul style="list-style-type: none"> – projekty zintegrowane – kryteria wyboru projektów w zakresie komplementarności interwencji w różnych działaniach – harmonogram ogłaszania konkursów
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.2	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT BOF)
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	Tryb konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 8.2.2	Typ projektów 1 i 2: Wybór projektów będzie dokonywany w trybie konkursowym w formule projektów zintegrowanych (EFRR+EFS). Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – IP ZIT BOF wspólnie z IZ RPOWP natomiast za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP. Typ projektów 3: Tryb pozakonkursowy.
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	Dofinansowanie projektów dotyczących typu 3 w ramach ZIT BOF nie może przekraczać 4 mln euro
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
17. Warunki uwzględniania	Działanie 8.2	Luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b) jeśli dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	

dochodu w projekcie	Poddziałanie 8.2.2	
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.2	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych. W Poddziałaniu 8.2.2 w ramach typu 3 możliwe jest rozliczanie kosztów pośrednich do poziomu 5% bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych projektu (w zależności od formy rozliczania), przy czym szczegółowe zasady zostaną wskazane w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 8.2	Jeżeli wsparcie spełni przesłanki pomocy publicznej, pomoc taka będzie mogła być udzielana na podstawie programu pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.2	Max. 85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
21. Maksymalny	Działanie 8.2	

% poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Poddziałanie 8.2.1	Maksymalnie 95% ¹⁹⁵ Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
	Poddziałanie 8.2.2	Maksymalnie 85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	5% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
	Poddziałanie 8.2.2	15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.2	
	Poddziałanie 8.2.1	Minimalna wartość projektu: 100 000 zł
	Poddziałanie 8.2.2	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.2.1	
	Poddziałanie 8.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODZIAŁAŃ

¹⁹⁵ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 8.3	Ochrona dziedzictwa kulturowego
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 8.3	<p>Efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i instytucji kultury</p> <p>Województwo podlaskie posiada walory kulturowe wynikające przede wszystkim z odrębności kulturowej, religijnej i narodowościowej oraz położenia transgranicznego. Rezultatem interwencji w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego będzie wzrost partycypacji społeczeństwa w kulturze odzwierciedlający się m.in. poprzez wskaźnik zwiedzających muzea i wystawy. Odpowiednie wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu może przyczynić się do wzrostu zatrudnienia, jak również – poprzez dywersyfikację oferty turystycznej – bardziej zrównoważonego wykorzystania środowiska. Dla osiągnięcia tego stanu konieczna jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa, jak również stworzenie możliwości jego bezpiecznej eksploatacji przez ogół społeczeństwa, w tym osoby z niepełnosprawnościami.</p>
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem 2) Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9)
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.3	<ol style="list-style-type: none"> 1) Liczba zabytków objętych wsparciem 2) Liczba instytucji kultury objętych wsparciem 3) Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem 4) Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem
5. Typy projektów	Działanie 8.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsięwzięcia w zakresie ochrony zabytków: <ul style="list-style-type: none"> – prace konserwatorskie, restauratorskie, dotyczące odbudowy, przebudowy przy obiektach zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków) wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i informacyjną, – kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół obiektów dziedzictwa kulturowego, – dostosowanie obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego do potrzeb osób niepełnosprawnych, – inwestycje dotyczące zabezpieczeń obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. monitoring, instalacje alarmowe, przeciwpożarowe itp.). 2. Ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego: <ul style="list-style-type: none"> – konserwacja muzealiów, starodruków, archiwaliów, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych wraz z dostosowaniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów i ich zabezpieczenia, – zakup trwałego wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów, w tym m.in. sprzętu wystawienniczego, magazynowego, technicznego i multimedialnego, – wyposażenie obiektów w celu ułatwienia dostępu osobom niepełnosprawnym, – dostosowanie obiektów zabytkowych do działalności kulturalnej, przy ewentualnym połączeniu jej z działalnością komercyjną. <p>Działania z wykorzystaniem i rozwojem aplikacji i usług TIK w tym digitalizacja jedynie w przypadku gdy stanowią uzupełniający</p>

		<p>i integralny element szerszego projektu.</p> <p>Nie przewiduje się budowy od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej oraz wspierania przedsięwzięć mających na celu organizację imprez o charakterze kulturalnym, takich jak wystawy, festiwale itp.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 8.3	<p>Kluczowym wyznacznikiem zakwalifikowania danego podmiotu jako beneficjenta nie będzie forma prawna wnioskodawcy, a przedmiot jego działalności. Wsparcie otrzymają w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, prowadzące działalność statutową w obszarze kultury, – spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia, – kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, – instytucje kultury z sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (państwowe osoby prawne). <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.3	Mieszkańcy regionu
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.3	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.3	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.3	Region słabiej rozwinięty – 10 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.3	Nie dotyczy
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.3	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu	Działanie 8.3	<p>Tryb konkursowy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP</p>

odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.3	O wsparcie nie mogą się ubiegać projekty kwalifikowalne w ramach POIŚ, co będzie każdorazowo szczegółowo określone w ogłoszeniu o konkursie.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 8.3	Wsparcie doradczo-szkoleniowe związane bezpośrednio z realizowanym projektem inwestycyjnym. Max. 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.3	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.3	Metoda luki finansowej jeśli dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.3	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 8.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie w oparciu o program pomocowy wydany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu; 2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488)
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.3	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.

21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.3	95% ¹⁹⁶ Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.3	5% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.3	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.3	Typu projektu 1: – minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 50 000 zł – maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – o wsparcie nie mogą się ubiegać projekty kwalifikowalne w ramach POIŚ, co będzie każdorazowo szczegółowo określone w ogłoszeniu o konkursie Typu projektu 2: – minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 50 000 zł – maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 2 000 000 zł
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.3	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.3	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.3	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.3	Nie dotyczy

¹⁹⁶ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 8.4	Infrastruktura społeczna
	Poddziałanie 8.4.1	Infrastruktura ochrony zdrowia
	Poddziałanie 8.4.2	Infrastruktura usług socjalnych w obszarze BOF
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 8.4	Poprawa dostępności i wystandaryzowanie usług społecznych w obszarze ochrony zdrowia i usług socjalnych
	Poddziałanie 8.4.1	Poprawa dostępności i wystandaryzowanie usług społecznych w obszarze ochrony zdrowia Negatywne tendencje demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz wysoką zachorowalnością i umieralnością spowodowaną chorobami cywilizacyjnymi niosą szereg wyzwań w obszarze ochrony zdrowia. Mając na uwadze rozwój społeczno-gospodarczy oraz poprawę jakości życia w regionie, niezbędnym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu infrastruktury społecznej i dostępności do niej – w tym w zakresie opieki zdrowotnej. Jednym z głównych problemów jest nadal ograniczony dostęp do sprzętu medycznego (szczególnie wysokospecjalistycznego), co wskazuje na potrzeby inwestycyjne w tym zakresie. Poddziałanie ma na celu wsparcie infrastruktury w obszarze zdrowia, które przełoży się na wzrost jakości świadczenia usług, ich dostępności oraz wzrost kompetencji kadr medycznych. Działania z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia, uzupełnione o inicjatywy w zakresie kształtowania prozdrowotnego stylu życia, przyczynią się do zmniejszenia zachorowalności i umieralności spowodowanej chorobami cywilizacyjnymi, co w konsekwencji będzie wiązało się ze zmniejszeniem zjawiska przerywania czy całkowitej rezygnacji z aktywności zawodowej.
	Poddziałanie 8.4.2	Poprawa dostępności i wystandaryzowanie usług społecznych w obszarze usług socjalnych Poddziałanie dotyczy infrastruktury niezbędnej do świadczenia usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w powiązaniu z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług. Przyczyni się ono do walki z ubóstwem i wzmocnienia procesu włączenia społecznego. Wsparciu będzie podlegać infrastruktura umożliwiająca m.in. usamodzielnienie osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Istotnym jest, aby infrastruktura dla ww. usług była możliwie blisko potrzebujących. Poddziałanie obejmuje rozwój infrastruktury usług społecznych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Na pozostałym obszarze regionu infrastruktura społeczna może być wspierana w ramach Działania 8.2 lub Działania 8.6 (RLKS).
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	1) Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CI 36)
	Poddziałanie 8.4.2	nie dotyczy
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.4.	
	Poddziałanie 8.4.1	1) Liczba wspartych podmiotów leczniczych

		2) Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej 3) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
	Poddziałanie 8.4.2	1) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami 2) Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej ¹⁹⁷
5. Typy projektów	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	<p>Projekty z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w ramach infrastruktury dedykowanej osobom dorosłym w obszarze chorób, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej tj. w zakresie chorób układu krążenia, nowotworowych, chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego, chorób układu oddechowego, chorób psychicznych); 2. Inwestycje na rzecz osób dorosłych, ukierunkowane na specyficzne dla regionu grupy chorób, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej i stanowią istotny problem zdrowotny populacji województwa (inne niż wymienione w pk.1). Choroby i problemy zdrowotne zostaną wskazane w mapie potrzeb zdrowotnych; 3. Inwestycje w zakresie ginekologii, położnictwa, neonatologii, pediatrii oraz w innych obszarach, gdzie występuje leczenie dzieci; 4. Inwestycje w zakresie geriatry, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej; 5. Inwestycje służące przejściu z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych głównie w zakresie świadczeń realizowanych w POZ ukierunkowanych na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci (opieka koordynowana z uwzględnieniem zintegrowanych form opieki środowiskowej), np. inwestycje wprowadzające zmiany w sposobie zapewniania opieki i wsparcia dla pacjentów przebywających w zakładach opieki pielęgnacyjnej i długoterminowej zastępujące te zakłady usługami rodzinnymi świadczonymi na poziomie społeczności lokalnych (dostosowanie opieki zdrowotnej do problemów zdrowotnych pacjentów poprzez stosowanie tańszych lecz równie skutecznych metod leczenia); 6. Inwestycje uzupełniające interwencję EFS w zakresie profilaktyki, wczesnej diagnostyki, leczenia chorób cywilizacyjnych oraz ograniczających aktywność zawodową. <p>Pod pojęciem „inwestycje” zawiera się następujący katalog działań: wyposażenie podmiotów leczniczych w nowoczesny sprzęt medyczny, przebudowa, rozbudowa, remont obiektów związanych z ochroną zdrowia, prace remontowo-budowlane, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, wyposażenie podmiotów w rozwiązania informatyczno-komunikacyjne (tylko jako</p>

¹⁹⁷ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<p>element projektu), zakup sprzętu i aparatury do diagnostyki i terapii łącznie z pracami remontowymi wynikającymi z konieczności dostosowania pomieszczeń (sal operacyjnych lub zabiegowych) do użytkowania zakupionego sprzętu.</p> <p>W szczególności w ramach ww. typów przedsięwzięć przewiduje się realizację działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawiających stan wyposażenia podmiotów leczniczych w nowoczesny sprzęt medyczny, – dostosowujących zasoby podstawowej i ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej do potrzeb zdrowotnych mieszkańców w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu AOS i POZ, – wdrażających działania umożliwiające uzyskanie akredytacji lub certyfikatu jakości (jako element szerszego projektu), – poprawiających dostęp do opieki paliatywnej, psychiatrycznej, opieki długoterminowej, i rehabilitacji gł. neurologicznej. <p>Warunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Budowa obiektu dopuszczalna będzie tylko pod warunkiem konieczności wypełnienia luki w systemie i braku innego rozwiązania problemu. – Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne, chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. – Nie przewiduje się wsparcia: <ul style="list-style-type: none"> ▪ systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, ▪ części biurowo-administracyjnej placówek ochrony zdrowia. – Warunkiem koniecznym realizacji poddziałania jest uzgodnienie interwencji przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia w ramach <i>Planu działań w sektorze zdrowia</i> oraz ujęcie inwestycji w ramach mapy potrzeb zdrowotnych. <p>W RPOWP promowane będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekty efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową, – przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, – działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów – projekty z zakresu opieki koordynowanej mającej na celu wzmocnienie POZ i AOS oraz środowiskowych form opieki.
	Poddziałanie 8.4.2	<ul style="list-style-type: none"> – Infrastruktura związana z opieką nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;

		<ul style="list-style-type: none"> – Infrastruktura związana z usługami wsparcia rodziny i pieczy zastępczej; – Infrastruktura w zakresie mieszkań wspomaganych, chronionych i socjalnych. <p>W przypadku wyżej wymienionych przedsięwzięć dotacja nie będzie obejmowała budowy nowych obiektów, a jedynie przebudowę lub remont budynków w celu ich adaptacji.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	<p>Kluczowym wyznacznikiem zakwalifikowania danego podmiotu jako beneficjenta nie będzie forma prawna Wnioskodawcy, a przedmiot jego działalności. Beneficjentami mogą być m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; – przedsiębiorcy, – jednostki budżetowe, – osoby wykonujące zawody medyczne lub mające zastosowanie w ochronie zdrowia, – organizacje pozarządowe, – publiczne uczelnie medyczne jako podmiot tworzący podmiot leczniczy (w zakresie projektów w obszarze leczenia psychiatrycznego dzieci), – porozumienia ww. podmiotów <p>(z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne oraz projektów w obszarze leczenia psychiatrycznego dzieci).</p> <p>Nie przewiduje się wsparcia sanatoriów i uzdrowisk. Dofinansowaniu będą podlegały jedynie inwestycje realizowane przez podmioty wykonujące działalność leczniczą udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do świadczenia usług najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania usług przez NFZ po zakończeniu realizacji projektu w ramach kontraktu (ze środków publicznych), a w przypadku jego braku ze środków własnych lub poprzez ich kontraktację w drodze umowy podpisanej z innym podmiotem posiadającym w danym okresie kontrakt z NFZ. Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
	Poddziałanie 8.4.2	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych, w tym jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne, partnerstwo JST z jednostkami spoza sektora publicznego, instytucje pomocy i integracji społecznej, jednostki organizacyjne systemów wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej,</p>

		wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	Mieszkańcy regionu
	Poddziałanie 8.4.2	Mieszkańcy BOF
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.2	IP ZIT BOF
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.2	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.4	Region słabiej rozwinięty – 46 000 000
	Poddziałanie 8.4.1	Region słabiej rozwinięty – 43 223 618
	Poddziałanie 8.4.2	Region słabiej rozwinięty – 2 776 382
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.4	<ul style="list-style-type: none"> – projekt zintegrowane – kryteria wyboru projektów – Strategia ZIT BOF – Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.2	ZIT BOF
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	Tryb konkursowy oraz pozakonkursowy. Tryb pozakonkursowy może zostać zastosowany w stosunku do operacji w obszarze leczenia psychiatrycznego dzieci. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
	Poddziałanie 8.4.2	Wybór projektów będzie dokonywany w trybie konkursowym w formule projektów zintegrowanych (EFRR+EFS). Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – IP ZIT BOF wspólnie z IZ RPOWP natomiast za przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.4	
	Poddziałanie 8.4.1	Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych zostanie podana w ogłoszeniu o konkursie
	Poddziałanie 8.4.2	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	

17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.4	Luka w finansowaniu (art. 61 ust. 3 lit. b)	
	Poddziałanie 8.4.1		
	Poddziałanie 8.4.2		
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.4	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.	
	Poddziałanie 8.4.1		
	Poddziałanie 8.4.2		
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 8.4	Co do zasady nie przewiduje się wystąpienia pomocy publicznej. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej, wsparcie będzie udzielane na podstawie pomocowego wydanego przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56 Rozporządzenia Komisji (EU) z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu	
	Poddziałanie 8.4.1		
	Poddziałanie 8.4.2		
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.4		
	Poddziałanie 8.4.1		85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
	Poddziałanie 8.4.2		85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.4		
	Poddziałanie 8.4.1		95% ¹⁹⁸ Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
	Poddziałanie 8.4.2		85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład	Działanie 8.4		

¹⁹⁸ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020

własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Poddziałanie 8.4.1	Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 5% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
	Poddziałanie 8.4.2	Projekty nie objęte pomocą publiczną – min. 15% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.4	Nie dotyczy
	Poddziałanie 8.4.1	
	Poddziałanie 8.4.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/poddziałania	Działanie 8.5	Rewitalizacja
2. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Działanie 8.5	<p>Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna obszarów zmarginalizowanych</p> <p>Rewitalizacja rozumiana jako skoordynowany proces, prowadzony wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będąca elementem polityki rozwoju i mająca na celu przeciwdziałania degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych wymaga podejmowania wieloletnich, zintegrowanych działań. Osiągnięcie celów rewitalizacji wymaga aktywności w trzech sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gospodarczej (np. rozwój gospodarczy w skali obszaru rewitalizowanego, ograniczenie zjawiska bezrobocia, polityka dostępności mieszkań i umiarkowanych czynszów itp.); – społecznej (np. likwidacja lub ograniczenie zjawisk patologii społecznych, przeciwdziałanie masowej

		<p>wymianie mieszkańców obszaru rewitalizowanego, dostępność usług publicznych itp.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - materialno-przestrzennej (np. w zakresie infrastruktury komunalnej, modernizacji zabudowy, w tym mieszkaniowej, przekształceń funkcjonalnych, porządkowania przestrzeni publicznych). <p>W ramach niniejszego działania zadania z zakresu odnowy obszarów miejskich koncentrować się będą na inwestycjach, których realizacja prowadzić będzie do tworzenia warunków prowadzących do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych i wyprowadzenie zdegradowanych obszarów ze stanu kryzysowego. Program w zakresie niniejszego działania zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiązanie inwestycji infrastrukturalnych z realizacją działań uwzględniających cele społeczne; - realizację działań inwestycyjnych jedynie w przypadkach, kiedy służą one rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych; - koordynację czasową w procesie wyboru do finansowania wiązki wybranych typów interwencji wspieranych środkami obu funduszy.
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.5	1) Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach;
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.5	<p>1) Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją</p> <p>2) Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach;</p> <p>3) Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38);</p> <p>4) Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CI 37);</p>
5. Typy projektów	Działanie 8.5	<p>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych obejmująca inwestycje infrastrukturalne ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społeczno- gospodarczych na obszarze rewitalizowanym, wynikającym z Lokalnych Programów Rewitalizacji lub dokumentów równoważnych w zakresie rewitalizacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów, terenów i przestrzeni funkcjonalnie związanych z obiektem w tkance urbanistycznej miast w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji, np. gospodarczych, społecznych, mieszkaniowych, edukacyjnych, kulturalnych 2. tworzenie systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego miast; 3. zagospodarowanie/uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni w tkance urbanistycznej miast wraz z przyległym otoczeniem; <p><u>Dodatkowe uwarunkowania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - W odniesieniu do projektów w zakresie kultury w obszarze rewitalizacji, wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia przyczyniające się do osiągnięcia wymiernych i trwałych korzyści społeczno-gospodarczych oraz realizowane są w ramach szerszego planu

		<p>rozwoju danego terytorium.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jako element szerszej koncepcji, przyczyniającej się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych, wynikający z lokalnego planu rewitalizacji oraz stanowiący mniejszość wydatków w danym projekcie, dopuszcza się dofinansowanie wymiany lub modernizacji zdegradowanej infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ infrastruktury drogowej wraz z oświetleniem (m.in. drogi gminne i powiatowe, ulice prowadzące do dzielnic mieszkalnych, drogi osiedlowe, skrzyżowania łączące różne rodzaje dróg oraz małe obiekty inżynieryjne, chodniki, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, parkingi), ▪ oraz sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, ciepłowniczej i energetycznej. - Rewitalizacja tkanki mieszkaniowej obejmująca jedynie wspólne części wielorodzinnych budynków mieszkalnych. <p>Wsparcie nie podlegają co do zasady inwestycje polegające na budowie nowych budynków. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację, które muszą zostać poparte szczegółową analizą ekonomiczną potwierdzającą efektywność takiego rozwiązania.</p> <p>Poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach programu powinny być wobec siebie komplementarne i stanowić zintegrowaną całość. Kompleksowa rewitalizacja koncentrować się powinna nie tylko na rewitalizacji przestrzeni, procesie przebudowy lub adaptacji wybranych obszarów, ale przede wszystkim na działaniach o charakterze społecznym na rzecz aktywizacji i integracji społeczno-gospodarczej, ograniczenia koncentracji ubóstwa, sprzyjających włączeniu społecznemu, podniesienia jakości życia lokalnych społeczności, poprawy dostępu do usług społecznych, a w aspekcie gospodarczym na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspierania gospodarki społecznej, itd.</p> <p>Projekty, w których planowana jest modernizacja budynków, powinny uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz tam gdzie to jest zasadne podnosić efektywność energetyczną, przy czym działania związane z modernizacją energetyczną budynków zostaną objęte interwencją tylko w sytuacji gdy stanowią element szerszego kompleksowego przedsięwzięcia w ramach rewitalizacji danego obszaru.</p> <p>Projekty mogą być realizowane wyłącznie w obszarze funkcjonalnym ośrodka wojewódzkiego, ośrodkach subregionalnych i powiatowych.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 8.5	<ol style="list-style-type: none"> 1) Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, 2) Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,

		<p>3) Organizacje pozarządowe, 4) Podmioty działające w oparciu o ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym, 5) Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, 6) Kościoły i inne związki wyznaniowe 7) Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, 8) Podmioty ekonomii społecznej, 9) Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, 10) Towarzystwa budownictwa społecznego.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.5	Nie dotyczy
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.5	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.5	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.5	22 920 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 8.5	<ul style="list-style-type: none"> – projekty zintegrowane – kryteria wyboru projektów
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.5	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.5	Tryb konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – IZ RPOWP
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 8.5	W ramach zatwierdzonego Lokalnego/Gminnego Programu Rewitalizacji dofinansowanie całkowite (środki pochodzące z EFRR oraz Budżetu Państwa), łącznie na wszystkie realizowane projekty nie może przekroczyć 10 mln złotych.
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 8.5	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość	Działanie	Nie dotyczy

zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych		
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.5	Luka w finansowaniu
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.5	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ RPOWP/IP. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ RPOWP/IP będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 8.5	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, w szczególności odpowiednio jako: <ol style="list-style-type: none"> 1. pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 56; 2. pomoc inwestycyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 53; 3. pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 w oparciu o art. 38, 39 i 49;
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.5	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.5	95% ¹⁹⁹ Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami. Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie.
22. Minimalny wkład	Działanie 8.5	5%

¹⁹⁹dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*

własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych		Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.5	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.5	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.5	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.5	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.5	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.5	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 8.6	Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 8.6	<p>Niwelowanie różnic w dostępie do usług społecznych i zatrudnienia na obszarach objętych Lokalną Strategią Działania</p> <p>Realizacja RLKS w ramach RPOWP 2014-2020 ma umożliwić zastosowanie podejścia oddolnego. Zaangażowanie lokalnych społeczności związanych z określonym obszarem w rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych mających wyraźny wymiar przestrzenny, wpływa na lepsze zdefiniowanie problemów obszaru i określenie sposobów ich rozwiązania. Podstawą interwencji podejmowanej przez poszczególne LGD będą Lokalne Strategie Rozwoju tworzone przy udziale społeczności lokalnych.</p> <p>Działanie wynika z potrzeby podjęcia kompleksowych i zintegrowanych działań na rzecz rozwoju lokalnych społeczności, jak również konieczności silnego, także w ujęciu przestrzennym, powiązania powyższych kwestii z interwencją realizowaną w ramach Osi IX (EFS). Celem będzie wsparcie integracji lokalnych społeczności, w tym osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w dążeniu do redukcji ubóstwa i dysproporcji w dostępie do usług publicznych</p>

		i zatrudnienia, a tym samym do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Wspólnym efektem skoordynowanych działań z obu funduszy: EFS i EFRR będzie konwergencja poziomu rozwoju społecznego wyrażona w zmniejszeniu wewnątrz-regionalnych dysproporcji LHDI ²⁰⁰ .
3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie 8.6	<p>Typ projektu 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE - Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych <p>Typ projektu 2 – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych</p> <p>Typ projektu 3 – nie dotyczy</p> <p>Typ projektu 4 – Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków</p> <p>Typ projektu 5 – Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony - Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych <p>Typ projektu 6 – nie dotyczy</p> <p>Typ projektu 7</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne - Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich <p>Typ projektu 8 – nie dotyczy</p> <p>Typ projektu 9 – Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu 10 Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej</p> <p>Typ projektu 11- nie dotyczy</p> <p>Typ projektu 12 - nie dotyczy</p>
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 8.6	<p>Typ projektu 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI 30)²⁰¹ - Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biokomponentów - Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biopaliw <p>Typ projektu 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków - Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii - Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła

²⁰⁰ Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (*Local Human Development Index*)

²⁰¹ wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<p>Typ projektu 3 – Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest</p> <p>Typ projektu 4 – Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków</p> <p>Typ projektu 5</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych form ochrony przyrody – Długość utworzonych/odnowionych szlaków turystycznych – Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem – Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną – Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem <p>Typ projektu 6</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych, O/K/M – Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja – Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 – transakcja <p>Typ projektu 7</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zabytków nieruchomych / ruchomych objętych wsparciem – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem <p>Typ projektu 8</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami <p>Typ projektu 9</p> <ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach <p>Typ projektu 10</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami <p>Typ projektu 11</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI 34) – Liczba nowych/zmodernizowanych punktów w oświetleniu ulicznym <p>Typ projektu 12</p> <ul style="list-style-type: none"> – Długość wybudowanych dróg powiatowych – Długość wybudowanych dróg gminnych – Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI 14)²⁰²
5. Typy projektów	Działanie 8.6	<p>Interwencja w ramach działania 8.6 przewidziana w lokalnych strategiach rozwoju obejmować będzie:</p> <p>1) OZE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – instalacje OZE w gospodarstwach domowych (z wykorzystaniem energii słońca, wiatru, ziemi, wody,

²⁰² Wskaźnik agregujący, obejmujący swoim zakresem kilka wskaźników (pełna lista wskaźników ujęta w załączniku nr 2 do SZOOP)

		<p>biogazu oraz biomasy) – projekty grantowe samorządów (zgodnie z art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw - projekty grantowe samorządów (zgodne z art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) <p>2) Wymiana źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem wymiany źródeł ciepła na piece węglowe)</p> <p>3) Wymiana pokrycia dachowego z azbestu</p> <p>4) Przydomowe oczyszczalnie ścieków²⁰³</p> <p>5) Ochrona bioróżnorodności i klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekty związane z łagodzeniem skutków zmiany klimatu sprzyjające odbudowie cennych ekosystemów – zbiorniki retencyjne – projekty rozwijające infrastrukturę związaną z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, m. in. szlaki turystyczne, mała infrastruktura turystyczna, z zastrzeżeniem, że projekty będą bezpośrednio i silnie związane z promowaniem biologicznej i przyrodniczej różnorodności (wraz z działaniami z zakresu edukacji ekologicznej, stanowiącymi element uzupełniający projektu) <p>Projekty, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będą współfinansowane do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.</p> <p>Finansowane działania na obszarze NATURA 2000 muszą być zgodne z wymogami Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF).</p> <p>Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły.</p> <p>6) Projekty z zakresu społeczeństwa informacyjnego w obszarze edukacji ekologicznej, turystyki oraz rozwoju kompetencji cyfrowych osób starszych</p>
--	--	--

²⁰³ Na obszarach objętych KPOŚK (Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych) w aglomeracjach od 2 tys. do 10 tys. RLM pod warunkiem zidentyfikowania obszarów o zabudowie rozproszonej, gdzie rachunek ekonomiczny będzie uzasadniał taki rodzaj inwestycji. Celem tego typu inwestycji musi być osiągnięcie pełnej zgodności aglomeracji wskazanych w KPOŚK z wymogami dyrektywy ściekowej.

		<p>Inwestycje w „twardą infrastrukturę”²⁰⁴ będą dopuszczalne w ograniczonym zakresie, wyłącznie jako element uzupełniający projekt. Warunkiem wparcia będzie wykazanie przez beneficjenta, że inwestycje w taką infrastrukturę są niezbędne do realizacji celów projektu oraz wynikają z analizy potwierdzającej niedostępność zasobów beneficjenta/partnera projektu.</p> <p>7) Projekty dotyczące dziedzictwa kulturowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prace konserwatorskie, restauratorskie, odbudowa, przebudowa obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru lub ewidencji zabytków) - budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, informacyjnej oraz kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół obiektów - dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych - zabezpieczenie obiektów na wypadek zagrożeń (np. monitoring, instalacje alarmowe, przeciwpożarowe itp.) - dostosowanie obiektów zabytkowych do działalności kulturalnej - konserwacja muzealiów, starodruków, archiwaliów, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych wraz z dostosowaniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów i ich zabezpieczenia - zakup trwałego wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów kultury, w tym m.in. sprzętu wystawienniczego, magazynowego, technicznego i multimedialnego <p>Działania z wykorzystaniem i rozwojem aplikacji i usług TIK, w tym digitalizacja, jedynie w przypadku gdy stanowią uzupełniający i integralny element szerszego projektu. Nie przewiduje się budowy od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej oraz wspierania przedsięwzięć mających na celu organizację imprez o charakterze kulturalnym, takich jak wystawy, festiwale itp.</p> <p>8) Projekty z zakresu infrastruktury społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura związana z integracją społeczną oraz aktywizacją zawodową, m.in. przebudowa, remont, modernizacja, adaptacja i wyposażenie istniejących obiektów infrastruktury społecznej oraz dostosowanie obiektów budowlanych na potrzeby infrastruktury społecznej z przeznaczeniem na warsztaty, kluby i centra integracji społecznej służące przygotowaniu do wejścia na rynek pracy, świetlice środowiskowe, centra aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży, świadczące usługi z zakresu aktywizacji dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa - infrastruktura związana z deinstytucjonalizacją usług społecznych takich jak opieka nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, tj. dziećmi do lat 3, osobami starszymi, osobami z niepełnosprawnością (dorosłymi i dziećmi), osobami
--	--	--

²⁰⁴ Inwestycje w infrastrukturę „twardą” rozumiane jako inwestycje w infrastrukturę inną niż informatyczna w zakresie wyłącznie sprzętu i wyposażenia instalowanego w istniejących obiektach wraz z niezbędnymi pracami instalacyjnymi zapewniających poprawne i bezpieczne funkcjonowanie zakupionego sprzętu.

		<p>chorymi psychicznie (dorosłymi i dziećmi)</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja infrastruktury służącej wsparciu osób z niepełnosprawnościami, łączącej funkcje rehabilitacyjne, terapeutyczne, noclegowe – projekty uwzględniające deinstytucjonalizację usług - projekty dostosowujące obiekty, w których świadczone są usługi społeczne/zdrowotne do potrzeb osób z niepełnosprawnościami <p>Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków oraz potwierdzona analizą potrzeb i analizą trendów demograficznych.</p> <p>9) Rewitalizacja małej skali²⁰⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty mające na celu uporządkowanie i zagospodarowania przestrzeni publicznej; projekty służące poprawie bezpieczeństwa publicznego; przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji: kulturalnych, społecznych, edukacyjnych; - projekty mające na celu ulepszenie estetyki oraz nadanie walorów funkcjonalnych przestrzeni - projekty służące udostępnieniu terenów dla mieszkańców <p>10) Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego²⁰⁶, mające na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie nowych miejsc w ramach edukacji przedszkolnej; - dostosowanie infrastruktury do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym i przygotowanie zaplecza socjalno-bytowego dla dzieci i nauczycieli, w szczególności w przypadku konieczności dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnością. <p>Inwestycja rozumiana jako budowa, rozbudowa, przebudowa, remont infrastruktury, w tym adaptacja i dostosowanie pomieszczeń; zagospodarowanie terenu w szczególności w zakresie utworzenia i wyposażenia placu zabaw. Działaniem uzupełniającym do powyższych inwestycji może być wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego w sprzęt i pomoce optymalizujące proces kształcenia jako jeden z elementów projektu. Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków.</p> <p>W obszarze infrastruktury edukacyjnej konieczne jest przeprowadzenie diagnozy rzeczywistych potrzeb i deficytów w tym obszarze oraz analizy pod kątem trendów demograficznych celem zapewnienia długoterminowej efektywności kosztowej zrealizowanych przedsięwzięć.</p> <p>11) Montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej oraz systemu sterowania oświetleniem (ulicznym)</p>
--	--	---

²⁰⁵ W miastach powiatowych projekty do 1 mln kosztów całkowitych oraz spełniające definicję projektów rewitalizacyjnych określoną w *Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

²⁰⁶ Wychowanie przedszkolne zgodnie z definicją rozdz. 2, art. 14 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Inwestycje możliwe wyłącznie wówczas, gdy interwencja EFS (działanie 9.1) jest niewystarczająca do zaspokojenia potrzeb w powyższym zakresie.

		<p>12) Inwestycje w drogi lokalne (gminne i powiatowe)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) jedynie wówczas, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych (inwestycje wynikające z lokalnych/gminnych programów rewitalizacji zatwierdzonych przez Zarząd Województwa Podlaskiego). <p>W ramach inwestycji w zakresie rewitalizacji (CT9) wydatki na drogi lokalne powinny stanowić mniejszość wydatków w PI 9b.</p> <p>Program przewiduje do realizacji inwestycje drogowe na terenie całego województwa z wyłączeniem BOF w zakresie w jakim mogą być finansowane z PO Polska Wschodnia.</p> <p>Finansowanie z programu projektów zlokalizowanych w BOF dopuszczalne będzie z chwilą wyczerpania alokacji PI 7b w PO Polska Wschodnia.</p> <p>Z uwagi na konieczność zachowania demarkacji pomiędzy działaniami/poddziałaniami w osiach głównych, a Działaniem 8.6 warunkiem zakwalifikowania projektu jest złożenie przez Wnioskodawcę oświadczenia o nieubieganiu się o dofinansowanie w ramach projektów realizowanych w osiach głównych, zarówno na etapie wnioskowania (w przypadku konkursów, które już trwają), jak i podpisywania umowy (w przypadku projektów wybranych do dofinansowania) - dotyczy projektów o takim samym zakresie rzeczowym.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 8.6	<p>Lokalne Grupy Działania²⁰⁷ oraz inne podmioty z obszaru realizacji LSR²⁰⁸ z wyłączeniem osób fizycznych.</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 8.6	<p>Społeczność lokalna zamieszkująca obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują na obszarze danej LGD w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze danej LGD).</p>
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 8.6	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 8.6	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 8.6	Region słabiej rozwinięty – 30 000 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w	Działanie 8.6	Realizacja działania 8.6 będzie wzmacniała realizację celu postawionego w Osi IX, a wspólnym efektem skoordynowanych działań z obu funduszy: EFS i EFRR będzie konwergencja poziomu rozwoju społecznego wyrażona w zmniejszeniu wewnątrzregionalnych dysproporcji LHDI. Wybór

²⁰⁷ Dotyczy operacji własnych LGD oraz projektów grantowych

²⁰⁸ W przypadku jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego o ich zakwalifikowaniu do danego obszaru realizacji LSR decyduje lokalizacja danej jednostki organizacyjnej JST a nie siedziba JST.

ramach PO lub z innymi PO		zintegrowanych i wielosektorowych lokalnych strategii rozwoju do realizacji pozwoli na skoordynowanie i uzyskanie spójności pomiędzy interwencją w ramach różnych funduszy oraz uzyskanie dodatkowych korzyści dla danego terytorium, wynikających z efektu synergii. Koordynacja wsparcia z funduszy, w ramach których realizowany będzie RLKS (w tym EFRR i EFS) zostanie zapewniona poprzez dokonanie wyboru Lokalnych Grup Działania do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) w oparciu o kryteria wyboru wspólne dla wszystkich funduszy przez Komisję do spraw wyboru Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, w skład której wchodzić będą przedstawiciele IZ RPOWP 2014-2020, instytucji wdrażających programy PROW 2014-2020 i PO RYBY 2014-2020.
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 8.6	Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 8.6	<p>W ramach RPOWP wsparciu podlegają operacje, o których mowa w art. 35 ust.1 lit. b rozporządzenia ramowego:</p> <p>I. Formuła bezpośrednia (typ projektu 1-12):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) operacje własne LGD – wsparcie może być udzielone pod warunkiem, że nikt inny uprawniony do wsparcia, w terminie 30 dni od dnia zamieszczenia przez LGD na jej stronie internetowej informacji o planowanej realizacji operacji własnej, nie zgłosił LGD zamiaru realizacji takiej operacji; 2) projekty grantowe – podmiotem odpowiedzialnym za wybór grantobiorców i udzielanie grantów jest LGD, będąca beneficjentem projektu grantowego (zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy RLKS); 3) pozostałe projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD – wybierane w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za ogłoszenie naboru jest LGD, po uzgodnieniu terminu jego ogłoszenia z Zarządem Województwa Podlaskiego. <p>Wnioski składane bezpośrednio do LGD są oceniane w zakresie zgodności operacji z LSR przez organ decyzyjny LGD, do którego należy również wybór operacji i ustalenie kwoty wsparcia. Protest od decyzji organu decyzyjnego LGD wnoszony jest za pośrednictwem LGD, a rozpatrywany przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWP.</p> <p>Za weryfikację spełnienia warunków udzielenia wsparcia, a także przyjmowanie i rozpatrywanie protestów dotyczących tej oceny odpowiedzialna jest IZ RPOWP.</p> <p>II. Formuła pośrednia (typ projektu 12)</p> <p>Wnioski składane bezpośrednio do IZ RPOWP jako Instytucji Ogłaszającej Konkurs. Konkursy dedykowane wyłącznie dla podmiotów z obszaru realizacji LSR (na realizację projektów komplementarnych do LSR zatwierdzonej w ramach PROW).</p> <p>Z uwagi na konieczność zachowania demarkacji pomiędzy Działaniem 8.6 RPOWP 2014-2020 a PROW 2014-2020, warunkiem zakwalifikowania projektu jest złożenie przez Wnioskodawcę oświadczenia o nieubieganiu się o dofinansowanie w ramach projektów realizowanych w ramach PROW 2014-2020, zarówno na etapie wnioskowania (w przypadku konkursów, które już trwają), jak i podpisywania umowy (w przypadku projektów wybranych do dofinansowania).</p>
14. Limity i ograniczenia	Działanie 8.6	Nie dotyczy

w realizacji projektów		
15. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 8.6	W uzasadnionych przypadkach, każdorazowo podlegających indywidualnej analizie, możliwe będzie wsparcie wydatków działań objętych zakresem EFS w wysokości maksymalnie 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 8.6	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 8.6	Co do zasady projekty nie będą spełniały definicji projektu generującego dochód (art. 61 rozporządzenia ramowego), o ile taka sytuacja wystąpi zastosowanie ma metoda tzw. luki w finansowaniu (art. 61 ust 3 lit b)
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 8.6	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 8.6	Wsparcie udzielane będzie na podstawie programów pomocowych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 8.6	85% Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 8.6	85% (95% w przypadku projektów rewitalizacyjnych ²⁰⁹) Ostateczny poziom dofinansowania – podany w ogłoszeniu o konkursie
22. Minimalny wkład	Działanie 8.6	15% (5% w przypadku projektów rewitalizacyjnych ²¹⁰)

²⁰⁹ Dotyczy projektów rewitalizacyjnych zgodnie z definicją określoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*

²¹⁰ Jak wyżej

własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych		Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 8.6	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 8.6	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 8.6	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 8.6	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 8.6	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 8.6	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA IX. ROZWÓJ LOKALNY

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa będzie wdrażana w formule RLKS, która daje możliwość realizacji zintegrowanych i wielosektorowych strategii rozwoju lokalnego. Realizacja RLKS może się przyczynić do realizacji różnych celów tematycznych, w zależności od zakresu poszczególnych Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR). Działania przewidziane w LSR mogą dotyczyć zakresów wszystkich Priorytetów Inwestycyjnych, muszą przyczynić się do realizacji celów szczegółowych i rezultatów w nich przewidzianych, a także wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb obszaru wskazanych w LSR. Jednocześnie projekty realizowane w ramach RLKS będą służyć osiągnięciu celów i wskaźników przyjętych w poszczególnych programach (odpowiednio RPOWP, PROW czy PO RYBY). Interwencja skorelowana będzie z uwarunkowaniami terytorialnymi i specyficznymi problemami znajdującymi potwierdzenie w odpowiednich wskaźnikach LSR. Wspólnym mianownikiem interwencji będzie stymulowanie aktywności społeczności lokalnych. Kierunki interwencji będą miały indywidualny charakter, bowiem każdorazowo zostaną określone w LSR w oparciu o zidentyfikowane na poziomie lokalnym problemy i potencjały. To także w Lokalnej Strategii Rozwoju zostaną szczegółowo określone typy operacji do realizacji z poszczególnych funduszy wraz z planowanymi do osiągnięcia rezultatami oraz środkami niezbędnymi do ich osiągnięcia. Aby zapewnić, iż stosowanie oddolnego podejścia jest skuteczne i oferuje maksimum wartości dodanej, kryteria wyboru Lokalnych Strategii Rozwoju skupiać się będą przede wszystkim na jakości proponowanej strategii i partnerstwa biorącego udział w jej budowaniu (w tym na zgodności celów i priorytetów wyznaczonych na poziomie lokalnym, tak aby były spójne z celami polityk i programów, które będą one realizować, a jednocześnie odpowiadały na lokalne potrzeby), doświadczeniu LGD i spójności obszaru objętego jej działaniem. Takie podejście ma przynieść efekty w szczególności w postaci większego upodmiotowienia lokalnych społeczności, lepszego dopasowania usług do potrzeb mieszkańców, zwiększenia zaangażowania podmiotów niepublicznych w świadczenie usług publicznych, wykorzystanie lokalnych zasobów itd. Realizacja RLKS pozwoli na wykorzystanie możliwości oferowanych przez wszystkie zaangażowane fundusze, a tym samym umożliwi opracowanie LSR w szerszym zakresie obejmujących wszystkie zdiagnozowane na obszarze jej realizacji potrzeby i grupy docelowe.

Realizacja priorytetu będzie wzmocniała realizację celu postawionego w Osi VIII (PI 9d) w Działaniu 8.6 *Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego*, a wspólnym efektem skoordynowanych działań z obu funduszy: EFS i EFRR będzie integracja lokalnych społeczności, w tym osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, redukcja ubóstwa i dysproporcji w dostępie do usług publicznych i zatrudnienia, a tym samym rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

Głównym wyzwaniem jest aktywizacja społeczności lokalnych do podejmowania działań sprzyjających rewitalizacji społecznej i kształtowaniu kapitału społecznego oraz odbudowywanie i wzmocnianie więzi społecznych, np. sąsiedzkich, w celu wzmocnienia tożsamości lokalnej oraz wzrostu społecznego zaufania. Dzięki współodpowiedzialności lokalnych społeczności możliwe jest uzyskanie bardziej skoncentrowanych i trwałych efektów.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny – 26 881 070 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 9.1	Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego
2. Cel/e szczegółowe/e działania/ poddziałania	Działanie 9.1	Wzrost partycypacji społecznej w realizacji lokalnych strategii rozwoju Znajomość specyfiki lokalnego rynku przez lokalną społeczność uzasadnia potrzebę szerokiej partycypacji w rozwoju lokalnym. Działania ukierunkowane na zwiększenie spójności społecznej

		<p>i rozwój lokalny wzmocnią realizację oddolnych inicjatyw. Narzędziem wyznaczającym kierunki realizacji będą Lokalne Strategie Rozwoju tworzone przy udziale społeczności lokalnych. Zaangażowanie lokalnych społeczności związanych z określonym obszarem w rozwiązywanie problemów społecznych mających wyraźny wymiar przestrzenny, wpływa na lepsze zdefiniowanie problemów obszaru i określenie sposobów ich rozwiązania. Mobilizacja potencjału na szczeblu lokalnym, wzmocnienie i ułatwienie rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność z uwzględnieniem lokalnych potrzeb, jak również włączenie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw pozwoli na realizację działań, które w sposób komplementarny i zintegrowany odpowiadają na zidentyfikowany problem.</p> <p>Realizacja priorytetu będzie wzmocniała realizację celu postawionego w Osi VIII (PI 9d) w Działaniu 8.6 <i>Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego</i>, a wspólnym efektem skoordynowanych działań z obu funduszy: EFS i EFRR będzie konwergencja poziomu rozwoju społecznego wyrażona w zmniejszeniu wewnątrz-regionalnych dysproporcji LHDI.</p>
<p>3. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<p>Działanie 9.1</p>	<p>Typ projektu nr 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu <p>Typ projektu nr 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu - Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka po opuszczeniu programu <p>Typ projektu nr 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych ze EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej <p>Typ projektu nr 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu <p>Typ projektu nr 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych - Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu - Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych - Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu <p>Typ projektu nr 6:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu

		<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) <p>Typ projektu nr 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) <p>Typ projektu nr 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) <p>Typ projektu nr 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu <p>Typ projektu nr 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu <p>Typ projektu nr 11:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) <p>Typ projektu nr 12:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu
--	--	--

		<p>Typ projektu nr 13:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 9.1	<p>Typ projektu nr 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 - Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie <p>Typ projektu nr 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej - Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie - Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie <p>Typ projektu nr 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych - Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie - Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie - Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie - Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie

		<p>Typ projektu nr 6:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie <p>Typ projektu nr 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie <p>Typ projektu nr 11:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 12:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie <p>Typ projektu nr 13:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie
5. Typy projektów	Działanie 9.1	Mając na względzie, iż LSR stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na najniższym poziomie potrzeby i problemy, interwencja EFS realizowana w formule RLKS może zawierać unikatowy dla każdej LGD zestaw działań, jednak każdorazowo

		<p>muszą one być poddane analizie pod kątem wpływu na realizację wskaźników założonych dla osi w RPOWP 2014-2020. Każda z LSR podejmująca interwencję właściwą dla EFS musi wykazać wpływ na realizację wskaźników RPOWP i SZOOP adekwatne do alokacji przewidzianej na daną interwencję. Poniżej przedstawiono typy projektów, które mogą być realizowane w ramach niniejszego działania z zasadami podziału interwencji pomiędzy oś główną dla danego celu tematycznego oraz oś wdrażaną w formule RLKS. Rozszerzenie interwencji poza poniższy katalog wymaga każdorazowo uzgodnienia z IZ. Wszystkie typy projektów muszą być realizowane zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020; – Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020; – Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. <p>1) Programy podnoszące aktywność i mobilność zawodową oraz zdolności do zatrudnienia grupy osób biernych zawodowo, obejmujące m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie psychologiczno-doradcze, – poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, – warsztaty oraz szkolenia, w tym z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy i ich praktycznego zastosowania, – staże, praktyki zawodowe. <p>2) Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w formach pozainstytucjonalnych (opiekun dzienny).</p> <p>3) Bezwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej²¹¹ obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – indywidualne doradztwo²¹² w zakresie przygotowania biznesplanu, – dotację inwestycyjną²¹³, – wsparcie pomostowe: <ul style="list-style-type: none"> • finansowe²¹⁴ przez okres 12 miesięcy (6 m-cy: na niezbędne wydatki związane z prowadzeniem bieżącej działalności gospodarczej – zgodnie z
--	--	--

²¹¹ Realizacja w ramach RLKS od II kw. 2017 r. (konkursy zamknięte czasowo), rekomendowane jako projekty „własne” LGD.

²¹² Indywidualne doradztwo ma charakter fakultatywny i stanowi uzupełnienie podstawowej usługi, jaką jest dotacja inwestycyjna oraz wsparcie pomostowe finansowe.

²¹³ Dotacja w formie i wysokości wskazanej w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*. Beneficjent ma obowiązek monitorowania rozwoju działalności gospodarczej uczestnika projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej. Data rozpoczęcia działalności powinna być tożsama z datą jej zarejestrowania. Minimalny obowiązkowy okres prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu wynosi **12 miesięcy**.

²¹⁴ Wsparcie pomostowe w formie i wysokości wskazanej w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

		<p>katalogiem wydatków; 6 m-cy: pokrycie opłat publiczno – prawnych);</p> <ul style="list-style-type: none"> • specjalistyczne wsparcie towarzyszące²¹⁵ (indywidualne doradztwo w zakresie zasad przedsiębiorczości, prowadzenia własnego biznesu, doradztwo inwestycyjne, w zakresie podejmowania/wdrażania działań innowacyjnych) <p>4) Zapewnienie większej dostępności wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w szczególności poprzez:</p> <p>4a) Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego wyłącznie dla dzieci z niepełnosprawnościami;</p> <p>4b) Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności;</p> <p>4c) Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne w zakresie stwierdzonych deficytów u dzieci. Katalog dodatkowych zajęć dla dzieci obejmuje wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591, z późn. zm.): korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; – zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego; – zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna. <p>Typ projektu 4c może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie projektu 4a lub 4b.</p> <p>4d) Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych (wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie projektu 4a lub 4b).</p> <p>4e) Wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych (porozumiewania się w językach obcych, matematyczno - przyrodniczych, podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, informatycznych) oraz właściwych postaw/umiejętności uniwersalnych niezbędnych na</p>
--	--	--

²¹⁵ Specjalistyczne wsparcie towarzyszące ma charakter fakultatywny i stanowi uzupełnienie podstawowej usługi, jaką jest dotacja inwestycyjna oraz wsparcie pomostowe finansowe.

		<p>rynku pracy (umiejętność uczenia się, kreatywność, innowacyjność, inicjatywność, przedsiębiorczość oraz praca zespołowa) w szczególności: realizacja projektów edukacyjnych w OWP²¹⁶, realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, realizacja zajęć rozwijających uzdolnienia, organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów.</p> <p>4f) Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych (porozumiewania się w językach obcych, matematycznych, podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, informatycznych) oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętność uczenia się, kreatywność, innowacyjność, inicjatywność, przedsiębiorczość oraz praca zespołowa) (wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie projektu 4e).</p> <p>5) Wsparcie małych szkół kształcenia ogólnego²¹⁷ na obszarach objętych realizacją LSR, w szczególności poprzez realizację następujących typów projektów²¹⁸:</p> <p>5a) Wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy), w tym w szczególności: realizacja projektów edukacyjnych, nawiązanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty, doradztwo edukacyjno-zawodowe, realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, realizacja zajęć rozwijających uzdolnienia.</p> <p>5b) Doskonalenie umiejętności (w szczególności interpersonalnych i społecznych), kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy),</p>
--	--	--

²¹⁶ Ośrodek Wychowania Przedszkolnego (OWP) - podmiot wskazany w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

²¹⁷ Mała szkoła, tj. szkoła położona na obszarze do 20 tys. mieszkańców lub szkoła do 200 uczniów (od klasy I szkoły podstawowej włącznie) wg stanu na dzień 1 września roku szkolnego trwającego na dzień ogłoszenia naboru. Rok szkolny rozumiany jest zgodnie z art. 94 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe jako okres od 1 września do 31 sierpnia roku następnego.

²¹⁸ W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącymi szkół gimnazjalnych w przypadku nowych projektów skierowanych do szkół gimnazjalnych, które zostaną zlikwidowane w związku z reformą, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

		<p>kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy).</p> <p>5c) Kompleksowe programy tworzenia warunków w szkołach i placówkach systemu oświaty dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu w zakresie nauczania przedmiotów przyrodniczych i matematycznych obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania kompetencji matematyczno - przyrodniczych, w tym adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni wynikająca m.in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania; - doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu; - kształtowanie i rozwijanie kompetencji matematyczno - przyrodniczych uczniów lub słuchaczy <p>5d) Wsparcie na rzecz zwiększenia wykorzystania TIK oraz rozwijania kompetencji informatycznych w szkołach i placówkach systemu oświaty poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej oraz adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni wynikająca m.in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;; - podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączenie narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego; - kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń; - programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy poprzez naukę programowania. <p>5e) Kompleksowe programy wspomagające szkołę lub placówkę systemu oświaty prowadzącą kształcenie ogólne w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością oraz wsparcie na rzecz ucznia młodszego, obejmujące w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, kształcenia oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do
--	--	---

		<p>potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania²¹⁹;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy; - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty. <p>5f) pomoc stypendialna.</p> <p>6) Programy aktywności lokalnej²²⁰ – wsparcie skierowane do środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do lokalnych społeczności na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją odbywające się z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.²²¹</p> <p>6a) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności;</p> <p>6b) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy;</p> <p>6c) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy (realizacja łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej);</p> <p>6d) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.</p> <p>7) Usługi reintegracji społeczno-zawodowej skierowanej do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym świadczone przez CIS i KIS, w tym także²²².</p> <p>7a) Stworzenie nowych miejsc reintegracji społeczno-</p>
--	--	---

²¹⁹ Koncepcja uniwersalnego projektowania: projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

²²⁰ OPS i PCPR realizuje program aktywności lokalnej w formie lokalnego programu pomocy społecznej, o których mowa w art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

²²¹ Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową.

²²² Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, (w tym usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami) jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny, środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług

		<p>zawodowej w istniejących podmiotach, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;</p> <p>7b) Utworzenie podmiotów o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym</p> <p>8) Usługi na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w ramach ZAZ i WTZ poprzez²²³:</p> <p>8a) Zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ oraz objęcie tych osób usługami aktywnej integracji; wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie tych osób do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ;</p> <p>8b) Wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ; wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji²²⁴.</p> <p>9) Wsparcie usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami²²⁵ świadczonych w lokalnej społeczności, w szczególności poprzez²²⁶:</p> <p>9a) Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu dziennego lub stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu całodobowego (o ile stanowią formę usług świadczonych w społeczności lokalnej)²²⁷;</p> <p>9b) Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych²²⁸;</p>
--	--	--

²²³ W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, (w tym usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami) jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny, środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług.

²²⁴ Wsparcie powinno być ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej.

²²⁵ Pierwszeństwo w dostępie do usług asystenckich i opiekuńczych mają osoby, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Korzystanie z usług asystenckich lub opiekuńczych osobom niespełniającym kryterium dochodowego, o którym mowa powyżej mogą umożliwić kryteria rekrutacji określone przez beneficjenta lub przez LGD i zaakceptowane przez IZ RPO, które uwzględniają w szczególności sytuację materialną osób obejmowanych wsparciem oraz ich opiekunów faktycznych, rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzana każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby oraz jej opiekunów faktycznych. W przypadku osób niespełniających kryterium dochodowego, o którym mowa powyżej, istnieje również możliwość częściowej lub całkowitej odpłatności za usługi asystenckie lub opiekuńcze na zasadach określonych przez beneficjenta skorelowanych z zasadami dotychczas stosowanymi przez beneficjenta lub przez LGD i zaakceptowane przez IZ RPO chyba, że uchwała rady gminy stanowi inaczej. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób obejmowanych wsparciem, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane we wniosku o dofinansowanie, a odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie.

²²⁶ IZ RPO dopuszcza realizację typu 9) a) jako usługę społeczną w ramach RLKS jedynie w przypadku, gdy z dokonanej diagnozy problemów i potrzeb wynika, iż jest to bezwzględnie konieczne do zrealizowania w ramach danej lokalnej społeczności.

²²⁷ Wsparcie dla usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych tymi usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych.

²²⁸ W ramach działań wspierających opiekunów faktycznych w opiece nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu możliwe jest kształcenie, w tym szkolenie i zajęcia praktyczne oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów faktycznych, m.in. zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki, poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji

		<p>9c) Świadczenie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami²²⁹;</p> <p>9d) Inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (np. dowóz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, dowożenie posiłków, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób)²³⁰;</p> <p>9e) Aktualizacja wiedzy i kompetencji pracowników i wolontariuszy instytucji pomocy i integracji społecznej (wyłącznie w powiązaniu z działaniami na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu).</p> <p>10) Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym:</p> <p>10a) Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania środowiskowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, m.in. ogniska wychowawcze i koła zainteresowań, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe organizujące zajęcia socjoterapeutyczne lub z programami socjoterapeutycznymi;</p> <p>10b) Wsparcie rodzin²³¹ w rozwoju i samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych przez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, poradnictwo rodzinne i poradnictwo rodzinne specjalistyczne, poradnictwo pedagogiczne, psychologiczne, terapia dla rodzin dotkniętych przemocą, mediacja, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, grupy wsparcia lub grupy samopomocowe.</p> <p>11) Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR, w których funduszem wiodącym jest EFS.</p>
--	--	---

umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych, a także sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.

²²⁹ Wsparcie usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych tymi usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. IZ RPO umożliwia wsparcie w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej. Wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększenie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem o którym mowa powyżej.

²³⁰ Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-finansingu w projekcie finansowanym z EFRR w zakresie Działania 8.6.

²³¹ W zakresie wskazanym w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

		<p>12) Działania wynikające z LSR²³² w zakresie organizowania społeczności lokalnej obejmujące np.:</p> <p>12a) pracę animacyjną i streetworkerska w terenie (praca metodą mentoringu);</p> <p>12b) tworzenie i wspieranie działalności klubów młodzieżowych;</p> <p>12c) edukację społeczną i obywatelską, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców.</p> <p>13) Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji osób dorosłych w zakresie TIK i języków obcych poprzez:</p> <p>13a) szkolenia lub inne formy uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawę kompetencji cyfrowych i uzyskiwanie kwalifikacji językowych, skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji w powyższym zakresie;</p> <p>13b) programy walidacji i certyfikacji kompetencji uzyskanych poza projektem w zakresie TIK i języków obcych.</p> <p>Z możliwości otrzymania wsparcia w ramach typów projektu 4, 5, 7, 8, 9a, 10a, 12 oraz 13 wyłączone są podmioty i osoby otrzymujące ten sam zakres wsparcia w odpowiednich działaniach w osiach głównych (decyduje tożsamość czasowa oraz tożsamość lokalizacji realizacji projektu).</p> <p>Z uwagi na konieczność zachowania linii demarkacyjnej pomiędzy działaniami/poddziałaniami w osiach głównych a Działaniem 9.1, warunkiem zakwalifikowania osoby jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o jednoczesnym niekorzystaniu z takich samych form wsparcia w ramach projektów realizowanych w osiach głównych.</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 9.1	<p>Lokalne Grupy Działania²³³ oraz inne podmioty z obszaru realizacji LSR lub realizujące projekty na obszarze LSR z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).</p> <p>Forma prawna beneficjenta musi być zgodna z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz.U. 2015 poz. 2009 z późn. zm.).</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 9.1	<p>Społeczność lokalna z obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują ona na obszarze danej LGD w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze danej LGD).</p> <p>Typ projektu 1: Ostatecznymi odbiorcami wsparcia są osoby bierne zawodowo od 30 roku życia należące co najmniej do</p>

²³² Nie jest wymagane spełnienie efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej.

²³³ Dotyczy operacji własnych LGD (z wyłączeniem typu projektu 12), projektów grantowych oraz projektów w ramach typu 11.

		<p>jednej z poniższych grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby w wieku 50 lat i więcej. - kobiety, - osoby z niepełnosprawnościami, - osoby o niskich kwalifikacjach. <p>Typ projektu 2-5, 7-10, 12-13: Ostatecznymi odbiorcami wsparcia w poszczególnych obszarach (jeśli dotyczy) są grupy docelowe wskazane w Osi priorytetowej II, III lub VII (z uwzględnieniem wskazanych tam limitów) i jednocześnie z obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują ona na obszarze danej LGD w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze danej LGD).</p> <p>Typ projektu 6, 12: Środowisko zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym²³⁴ z obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują ona na obszarze danej LGD w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze danej LGD).</p> <p>Typ projektu 11:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Społeczność lokalna z obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują ona na obszarze danej LGD w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze danej LGD); - Podmioty deklarujące/realizujące wsparcie na obszarze LSR; - Pracownicy Biura LGD, Członkowie organów stowarzyszenia LGD (zarząd Igd, organ kontroli wewnętrznej LGD, rada LGD).
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 9.1	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 9.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 9.1	Region słabiej rozwinięty – 26 881 070
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 9.1	Realizacja działania 9.1 będzie wzmacniała realizację celu postawionego w Osi VIII (PI 9d) w Działaniu 8.6, a wspólnym efektem skoordynowanych działań z obu funduszy: EFS i EFRR będzie konwergencja poziomu rozwoju społecznego wyrażona w zmniejszeniu wewnątrzregionalnych dysproporcji LHDII. Wybór zintegrowanych i wielosektorowych lokalnych strategii rozwoju do realizacji pozwoli na skoordynowanie i uzyskanie spójności pomiędzy interwencją w ramach różnych funduszy oraz uzyskanie dodatkowych korzyści dla danego terytorium

²³⁴ Zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

		wynikających z efektu synergii. Koordynacja wsparcia z funduszy, w ramach których realizowany będzie RLKS (w tym EFS i EFRR) zostanie zapewniona poprzez dokonanie wyboru Lokalnych Grup Działania do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) w oparciu o kryteria wyboru wspólne dla wszystkich funduszy przez Komisję do spraw wyboru Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, w skład którego wchodzić będą przedstawiciele IZ RPOWP 2014-2020, instytucji wdrażających programy PROW 2014-2020 i PO RYBY 2014-2020.
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 9.1	Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 9.1	<p>W ramach RPOWP wsparciu podlegają operacje, o którym mowa w art. 35 ust.1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) operacje własne LGD – wsparcie może być udzielone pod warunkiem, że nikt inny uprawniony do wsparcia, w terminie 30 dni od dnia zamieszczenia przez LGD na jej stronie internetowej informacji o planowanej realizacji operacji własnej, nie zgłosił LGD zamiaru realizacji takiej operacji; 2) projekty grantowe – podmiotem odpowiedzialnym za wybór grantobiorców i udzielanie grantów jest LGD, będąca beneficjentem projektu grantowego (zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy RLKS); 3) pozostałe projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD – wybierane w trybie konkursowym. Podmiotem odpowiedzialnym za ogłoszenie naboru jest LGD, po uzgodnieniu terminu jego ogłoszenia z Zarządem Województwa Podlaskiego. <p>Wnioski składane bezpośrednio do LGD są oceniane w zakresie zgodności operacji z LSR przez organ decyzyjny LGD, do którego należy również wybór operacji i ustalenie kwoty wsparcia. Protest od decyzji organu decyzyjnego LGD wnoszony jest za pośrednictwem LGD, a rozpatrywany przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWP.</p> <p>Za weryfikację spełnienia warunków udzielenia wsparcia, a także przyjmowanie i rozpatrywanie protestów dotyczących tej oceny, odpowiedzialna jest IZ RPOWP.</p>
14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 9.1	Limit wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć 10% alokacji całej Osi Priorytetowej.
15. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie 9.1	<p>Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu wynosi 10% wydatków kwalifikowalnych projektu²³⁵.</p> <p>W przypadku projektów komplementarnych względem realizowanych w ramach Działania 8.6 (EFRR) przez tego samego beneficjenta, cross-financing wynosi 0%.</p>
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.1	Wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych projektu ²³⁶ . W ramach typu projektu nr 4 i 5 wartość środków trwałych zakupionych w ramach kosztów bezpośrednich wynosi maksymalnie 30% wydatków kwalifikowalnych projektu, przy czym łączna wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w

²³⁵ Weryfikacja poziomu następuje na etapie przyjęcia wniosku do realizacji.

²³⁶ j.w.

		ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 30% wydatków kwalifikowalnych projektu ²³⁷ . W przypadku projektów komplementarnych względem realizowanych w ramach Działania 8.6 (EFRR) przez tego samego beneficjenta, limit środków trwałych wynosi 0%.
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 9.1	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 9.1	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz stosowania uproszczonych form rozliczeń wydatków będzie rozpatrywana przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz stosowania uproszczonych form IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
19. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 9.1	Podstawa prawna przyznawania pomocy de minimis: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073) (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 9.1	95%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 9.1	95%

²³⁷ j.w.

22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 9.1	5%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 9.1	Nie dotyczy
24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 9.1	W przypadku typu projektu 12 - maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych: 100 000 PLN
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 9.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 9.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 9.1	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 9.1	Nie dotyczy

OŚ PRIORYTETOWA X. POMOC TECHNICZNA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

OŚ PRIORYTETOWA X Pomoc Techniczna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Zwiększenie alokacji na realizację regionalnego programu na lata 2014-2020 w porównaniu z perspektywą finansową 2007-2013, a także wprowadzenie nowych zasad wdrażania funduszy UE, powoduje konieczność utrzymania i dalszego rozwoju systemu realizacji RPOWP na lata 2014-2020. W związku z tym utworzono X Oś Priorytetową, której głównym celem jest osiągnięcie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny, kontroli, promocji i certyfikacji RPOWP na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa ukierunkowana jest na wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, organizacyjnego i kadrowego wszystkich jednostek zaangażowanych w realizację Programu oraz na rozpowszechnianie informacji o RPOWP i efektach jego wdrażania.

3. Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny – 41 578 930 EUR
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Podlaskiego

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
1. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie 10.1	Pomoc Techniczna
2. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie 10.1	Realizacja działania przyczyni się do osiągnięcia trzech celów szczegółowych w ramach RPOWP na lata 2014-2020. Cel szczegółowy 1: Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków zapewniających sprawne działanie instytucji. Cel szczegółowy 2: Sprawny system wdrażania RPOWP na lata 2014-2020. Cel szczegółowy 3: Rozwój potencjału beneficjentów oraz zapewnienie informacji o możliwościach wsparcia z RPOWP na lata 2014-2020.
3. Lista wskaźników rezultatu	Działanie 10.1	1) Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności; 2) Średnioroczna liczba form szkoleniowych na jednego pracownika instytucji systemu wdrażania FE; 3) Odsetek wdrożonych rekomendacji operacyjnych; 4) Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy); 5) Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów.
4. Lista wskaźników produktu	Działanie 10.1	1) Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej; 2) Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowisk pracy; 3) Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji; 4) Liczba przeprowadzonych ewaluacji; 5) Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów, 6) Liczba opracowanych ekspertyz; 7) Liczba projektów objętych wsparciem; 8) Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów; 9) Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu; 10) Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu

		internetowego
5. Typy projektów	Działanie 10.1	<p>W ramach Pomocy Technicznej finansowane będą m.in. następujące typy projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Finansowanie kosztów wynagrodzeń kadry zaangażowanej w zarządzanie i wdrażanie RPOWP na lata 2014-2020 oraz pracowników innych instytucji wykonujących zadania z zakresu wdrażania Programu; 2) Zapewnienie rozwoju i doskonalenia kadr zaangażowanych w realizację RPOWP na lata 2014-2020 poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, studiach podyplomowych, wizytach studyjnych i innych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych; 3) Finansowanie wydatków administracyjnych i organizacyjnych związanych ze stworzeniem i utrzymaniem warunków pracy umożliwiających sprawną realizację procesów związanych z zarządzaniem i wdrażaniem RPOWP na lata 2014-2020, w tym zakup sprzętu komputerowego, telekomunikacyjnego, audiowizualnego, niezbędnego wyposażenia biurowego i meblowego, publikacji książkowych i innych materiałów wydawniczych, leasing/wynajem samochodów służbowych, itp. 4) Finansowanie wyjazdów służbowych pracowników dotyczących wykonywania zadań związanych z zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, kontrolą, oceną, informacją i promocją oraz certyfikacją RPOWP na lata 2014-2020 itp.; 5) Zapewnienie sprawnego funkcjonowania prac Komitetu Monitorującego, Komisji Oceny Projektów, Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego i innych grup roboczych i ciał doradczych, w tym m.in. koszty wynagrodzenia, noclegów, dojazdów, szkoleń itp.; 6) Zakup specjalistycznych usług eksperckich, w tym koszty ewaluacji, badań, ekspertyz, analiz, tłumaczeń itp.; 7) Wsparcie procesu identyfikacji, aktualizacji i monitorowania inteligentnych specjalizacji na poziomie regionalnym; 8) Wsparcie procesu wymiany doświadczeń i informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację RPO w poszczególnych regionach, w tym promocja dobrych praktyk, organizacja spotkań, seminariów, wizyt studyjnych itp.; 9) Budowa, wdrożenie i utrzymanie lokalnego systemu informatycznego obsługującego procesy zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli i oceny RPOWP oraz innych specjalistycznych systemów informatycznych wspomagających wdrażanie Programu; 10) Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania projektów realizowanych w ramach RPOWP na lata 2014-2020 w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji projektowej; 11) Finansowanie zadań związanych z zamykaniem perspektywy finansowej 2007-2013 w zakresie RPOWP i komponentu regionalnego POKL oraz programowaniem kolejnej perspektywy finansowej; 12) Współpraca z mediami oraz partnerami społeczno-gospodarczymi na rzecz realizacji działań z zakresu informacji i promocji (realizacja programów, audycji telewizyjnych i radiowych oraz udział w nich, publikacje prasowe, konferencje prasowe itp.);

		<p>13) Prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w mediach, organizacja imprez, konkursów i działań promujących RPOWP na lata 2014-2020 (z wykorzystaniem narzędzi komunikacji elektronicznej), w tym prowadzenie kampanii dostosowanych do konkretnych potrzeb odbiorców lub działań w ramach RPOWP na lata 2014-2020, itp.;</p> <p>14) Przygotowanie, produkcja i dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych;</p> <p>15) Organizacja konferencji, warsztatów, wykładów, seminariów, szkoleń i innych działań edukacyjno – informacyjnych dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów RPOWP na lata 2014-2020;</p> <p>16) Utworzenie, administrowanie oraz rozwój stron internetowych poświęconych RPOWP na lata 2014-2020;</p> <p>17) Udział w krajowych i zagranicznych imprezach popularyzujących Program oraz nowoczesne techniki informacji i promocji, itp.;</p> <p>18) Funkcjonowanie punktu kontaktowego w IP;</p>
6. Typ beneficjenta	Działanie 10.1	<p>1) Instytucja Zarządzająca RPOWP na lata 2014-2020;</p> <p>2) Instytucja Pośrednicząca RPOWP na lata 2014-2020 (z wyłączeniem władz miejskich ZIT BOF finansowanego z PO PT 2014-2020)</p>
7. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie 10.1	Nie dotyczy
8. Instytucja pośrednicząca	Działanie 10.1	Nie dotyczy
9. Instytucja wdrażająca	Działanie 10.1	Nie dotyczy
10. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie 10.1	Region słabiej rozwinięty – 39 500 000
11. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	Działanie 10.1	Występuje komplementarność działań realizowanych w ramach niniejszej osi priorytetowej z działaniami realizowanymi w ramach PO PT 2014-2020, przy jednoczesnym zachowaniu podziału zadań wynikających z przyjętej linii demarkacyjnej pomiędzy programami.
12. Instrumenty terytorialne	Działanie 10.1	Nie dotyczy
13. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie 10.1	Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym.

14. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie 10.1	Nie dotyczy
15. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
16. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 10.1	Nie dotyczy
17. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie 10.1	Nie dotyczy
18. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie 10.1	Nie dotyczy
19. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
20. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Działanie 10.1	85%
21. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie 10.1	85%
22. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie 10.1	15%
23. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie 10.1	Nie dotyczy

24. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
25. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Działanie 10.1	Nie dotyczy
26. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie 10.1	Nie dotyczy
27. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie 10.1	Nie dotyczy
28. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie 10.1	Nie dotyczy

III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)

ośdziałanie/poddziałanie	PI	wsparcie UE				wkład krajowy	krajowe środki publiczne					środki krajowe prywatne	finansowanie ogółem	szacowany poziom cross-finansingu (%)	główna alokacja	rezerwa wykonania	udział rezerwy wykonania w stosunku do całkowitej kwoty wsparcia UE	wkład EBI
		ogółem	FS	EFRR	EFS	ogółem	ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych JST	inne				wsparcie UE	wsparcie UE		
		a=b+c+d	b	c	d	e=f+k	f=g+h+i+j	g	h	i	j				k	l=a+e		
Oś I		232 367 214		232 367 214		89 370 098	15 175 000	4 860 000		5 714 286	4 600 714	74 195 098	321 737 312		218 425 182	13 942 032	6	
1.1	1a	30 000 000		30 000 000		6 800 000	3 500 000				3 500 000	3 300 000	36 800 000	10%				
1.2	1b	55 567 214		55 567 214		37 050 000						37 050 000	92 617 214	10%				
1.2.1	1b	50 000 000		50 000 000		33 338 004						33 338 004	83 338 004	10%				
1.2.2	1b	5 567 214		5 567 214		3 711 996						3 711 996	9 279 210	10%				
1.3	3c	95 300 000		95 300 000		32 265 098	4 420 000	4 420 000				27 845 098	127 565 098	10%				
1.4	3a	37 500 000		37 500 000		7 255 000	7 255 000	440 000		5 714 286	1 100 714		44 755 000					
1.4.1	3a	25 353 949		25 353 949		5 047 657	5 047 657	440 000		3 863 459	744 198		30 401 606					
1.4.2	3a	12 146 051		12 146 051		2 207 343	2 207 343			1 850 827	356 516		14 353 394					
1.5	8b	14 000 000		14 000 000		6 000 000						6 000 000	20 000 000	10%				
Oś II		84 088 663		84 088 663		14 839 176	9 179 005	4 255 477		4 923 528	5 660 171	98 927 839		78 202 457	5 886 206	7		
2.1	8i	37 000 000		37 000 000		6 529 412	5 994 117	1 070 589		4 923 528	535 295	43 529 412						
2.2	8iv	17 518 663		17 518 663		3 091 529	603 490	603 490				2 488 039	20 610 192	10%				
2.3	8iii	10 000 000		10 000 000		1 764 706	1 220 222	1 220 222				544 484	11 764 706					
2.4	8v	10 000 000		10 000 000		1 764 706	470 588	470 588				1 294 118	11 764 706					
2.5	8vi	9 570 000		9 570 000		1 688 823	890 588	890 588				798 235	11 258 823					
Oś III		129 830 000		129 830 000		22 911 176	15 091 647	9 748 706		5 342 941		7 819 529	152 741 176		120 976 349	8 853 651	6,82	

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPOWP 2014-2020

3.1	10i	40 000 000		40 000 000	7 058 823	5 058 823	2 352 941		2 705 882		2 000 000	47 058 823	10%				
3.1.1	10i	18 445 112		18 445 112	3 255 020	1 627 510	0		1 627 510		1 627 510	21 700 132	10%				
3.1.2	10i	20 000 000		20 000 000	3 529 411	3 294 117	2 352 941		941 176		235 294	23 529 411	10%				
3.1.3	10i	1 554 888		1 554 888	274 392	137 196	0		137 196		137 196	1 829 280					
3.2		45 000 000		45 000 000	7 941 177	2 121 648	2 121 648				5 819 529	52 941 177					
3.2.1	10iii	30 000 000		30 000 000	5 294 118	1 764 706	1 764 706				3 529 412	35 294 118					
3.2.2	10iv	15 000 000		15 000 000	2 647 059	356 942	356 942				2 290 117	17 647 059					
3.3	10iv	44 830 000		44 830 000	7 911 176	7 911 176	5 274 117		2 637 059			52 741 176	10%				
3.3.1	10iv	40 558 643		40 558 643	7 157 407	7 157 407	4 771 604		2 385 803			47 716 050	10%				
3.3.2	10iv	4 271 357		4 271 357	753 769	753 769	502 513		251 256			5 025 126	10%				
Oś IV		223 000 000	223 000 000		43 358 129	43 358 129	5 699 305	22 311 176	4 230 000	11 117 648		266 358 129		209 620 000	13 380 000	6	
4.1	7b	160 000 000	160 000 000		32 240 481	32 240 481	5 699 305	22 311 176	4 230 000			192 240 481					
4.1.1	7b	158 429 817	158 429 817		32 198 969	32 198 969	5 699 305	22 311 176	4 188 488			190 628 786					
4.1.2	7b	1 570 183	1 570 183		41 512	41 512			41 512			1 611 695					
4.2	7d	63 000 000	63 000 000		11 117 648	11 117 648				11 117 648		74 117 648					
Oś V		190 530 000	190 530 000		66 549 836	33 897 169	5 026 110	2 000 000	16 866 667	10 004 392	32 652 667	257 079 836		179 098 200	11 431 800	6	
5.1	4a	70 000 000	70 000 000		46 666 667	15 166 667			11 666 667	3 500 000	31 500 000	116 666 667	10%				
5.2	4b	15 530 000	15 530 000		2 650 000	2 650 000	2 650 000					18 180 000					
5.3	4c	52 250 000	52 250 000		8 509 915	8 509 915	1 720 229	1 393 333	2 090 000	3 306 353		60 759 915	10%				
5.3.1	4c	44 350 000	44 350 000		7 119 915	7 119 915	330 229	1 393 333	2 090 000	3 306 353		51 469 915	10%				
5.3.2	4c	7 900 000	7 900 000		1 390 000	1 390 000	1 390 000			0		9 290 000					
5.4	4e	52 750 000	52 750 000		8 723 254	7 570 587	655 881	606 667	3 110 000	3 198 039	1 152 667	61 473 254					
5.4.1	4e	24 777 731	24 777 731		4 766 991	4 225 560	655 881	606 667	1 460 829	1 502 183	541 431	29 544 722					
5.4.2	4e	27 972 269	27 972 269		3 956 263	3 345 027			1 649 171	1 695 856	611 236	31 928 532					
Oś VI		47 000 000	47 000 000		9 400 000	8 350 000	232 941		6 102 059	2 015 000	1 050 000	56 400 000		44 180 000	2 820 000	6	
6.1	6a	15 000 000	15 000 000		3 750 000	2 700 000			2 000 000	700 000	1 050 000	18 750 000					
6.2	6b	22 000 000	22 000 000		3 885 000	3 885 000	232 941		3 652 059			25 885 000					
6.3	6d	10 000 000	10 000 000		1 765 000	1 765 000			450 000	1 315 000		11 765 000					
Oś VII		59 000 000	59 000 000		10 411 765	8 117 648	4 200 000	141 176	3 649 413	127 059	2 294 117	69 411 765		54 870 000	4 130 000	7	
7.1	9i	40 000 000		40 000 000	7 058 825	5 894 119	2 588 235		3 178 825	127 059	1 164 706	47 058 825	10%				

7.2	9iv	11 000 000		11 000 000	1 941 176	1 235 294	764 706		470 588		705 882	12 941 176	10%				
7.2.1	9iv	8 010 050		8 010 050	1 413 538	899 524	556 848		342 676		514 014	9 423 588	10%				
7.2.2	9iv	2 989 950		2 989 950	527 638	335 770	207 858		127 912		191 868	3 517 588	10%				
7.3	9v	8 000 000		8 000 000	1 411 764	988 235	847 059	141 176			423 529	9 411 764					
Oś VIII		179 320 000	179 320 000		32 838 980	26 183 282	4 604 870		12 643 471	8 934 941	6 655 698	212 158 980		168 560 800	10 759 200	6	
8.1	2c	34 000 000	34 000 000		7 824 593	5 992 500			3 825 000	2 167 500	1 832 093	41 824 593	10%				
8.2	10a	36 400 000	36 400 000		5 064 930	4 064 930	129 330		3 935 600		1 000 000	41 464 930					
8.2.1	10a	13 681 080	13 681 080		1 984 394	1 608 540	129 330		1 479 210		375 854	15 665 474					
8.2.2	10a	22 718 920	22 718 920		3 080 536	2 456 390			2 456 390		624 146	25 799 456					
8.3	6c	10 000 000	10 000 000		1 665 000	1 164 706	164 706		1 000 000		500 294	11 665 000	10%				
8.4	9a	46 000 000	46 000 000		8 934 457	7 111 146	295 775		1 432 871	5 382 500	1 823 311	54 934 457					
8.4.1	9a	43 223 618	43 223 618		8 430 692	6 711 495	295 775		1 380 268	5 035 452	1 719 197	51 654 310					
8.4.2	9a	2 776 382	2 776 382		503 765	399 651			52 603	347 048	104 114	3 280 147					
8.5	9b	22 920 000	22 920 000		4 050 000	4 050 000	2 426 824		950 000	673 176		26 970 000					
8.6	9d	30 000 000	30 000 000		5 300 000	3 800 000	1 588 235		1 500 000	711 765	1 500 000	35 300 000					
Oś IX	9vi	26 881 070		26 881 070	1 414 794	707 398			707 398		707 396	28 295 864	10%	25 268 206	1 612 864	6	
Oś X	nd	41 578 930		41 578 930	7 337 459	7 337 459		7 337 459				48 916 389		41 578 930	0	0	
łącznie		1 213 595 877	872 217 214	341 378 663	298 431 413	167 396 737	38 627 409	31 789 811	55 256 234	41 723 283	131 034 676	1 512 027 290		1 140 780 124	72 815 753	6	

IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji

A. Wymiar terytorialny – formy obligatoryjne

A.1 Planowane wsparcie rewitalizacji w ramach PO²³⁸

A.1.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Umowa Partnerstwa wskazuje miasta i dzielnice miast wymagających rewitalizacji jako jedno z pięciu tzw. obszarów strategicznej interwencji. Rewitalizacja, zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, rozumiana jest jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Jest to proces wieloletni, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz, zakładający optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmocnienie lokalnych potencjałów.

Podstawą wsparcia działań rewitalizacyjnych jest lokalny program rewitalizacji opracowywany przez gminy i oceniany przez IZ RPOWP pod względem cech i zawartości programu rewitalizacji. Program rewitalizacji określa wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturalnej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnych aktywności w ramach rewitalizacji. Aspekty społeczne rewitalizacji muszą być kluczowe i nadrzędne dla wszystkich projektowanych rozwiązań. Działania rewitalizacyjne muszą charakteryzować się komplementarnością, koncentracją, kompleksowością oraz realizować zasadę partnerstwa i partycypacji.

W ramach RPOWP 2014-2020, zgodnie z dokonanymi szacunkami, na działania rewitalizacyjne w ramach wybranych priorytetów inwestycyjnych przeznaczona zostanie kwota ponad 100 mln EUR. Alokacja będzie oparta głównie na środkach funduszu EFRR. Głównym priorytetem, w ramach którego prowadzone będą działania rewitalizacyjne to PI 9b. W przypadku pozostałych priorytetów inwestycyjnych EFRR, IZ RPOWP wprowadzi preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w postaci dodatkowych punktów w ramach dedykowanych kryteriów wyboru w procedurze konkursowej. Wsparcie działań rewitalizacyjnych, w odniesieniu do interwencji EFS przybierze formę realizacji projektów komplementarnych w ramach poszczególnych działań/poddziałań w celu wzmocnienia rewitalizowanej przestrzeni działaniami o charakterze społecznym z zakresu m.in. aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz rozwoju usług społecznych, w tym ekonomii społecznej. Ukierunkowanie działań na wspieranie projektów wynikających z programów rewitalizacji może prowadzić do wzrostu potencjału efektywnej absorpcji środków RPOWP 2014-2020, poprzez lepsze ukierunkowanie terytorialne wsparcia oraz wkład w realizację podejścia zintegrowanego.

A.1.2 Indykatoryjna alokacja UE planowana na projekty rewitalizacyjne

Oś priorytetowa	Działanie/poddziałanie	Fundusz	Indykatoryjna alokacja UE ²³⁹ (EUR)	Metoda preferencji ²⁴⁰
IV	4.1/4.1.1	EFRR	14 400 003,00	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,
V	5.3 / 5.3.1	EFRR	23 625 002,00	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,
VI	6.2	EFRR	1 979 998,50	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,

²³⁸ W rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

²³⁹ W rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

²⁴⁰ Zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

VIII	8.2	EFRR	14 232 400,00	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,
VIII	8.3	EFRR	2 250 001,00	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,
VIII	8.4	EFRR	7 268 596,50	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,
VIII	8.5	EFRR	22 920 000,00	– Projekty mogą być realizowane wyłącznie w obszarze funkcjonalnym ośrodka wojewódzkiego, ośrodkach subregionalnych i powiatowych; – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,
VIII	8.6	EFRR	13 499 997,50	– Dedykowane kryteria wyboru, – Finansowa: zwiększona alokacja o środki budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego,

A.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich w ramach ZIT²⁴¹

A.2.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

W ramach RPOWP 2014-2020 na obszarze funkcjonalnym miasta wojewódzkiego (Białostockim Obszarze Funkcjonalnym) wymiar terytorialny będzie wdrażany poprzez zastosowanie instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Obszar realizacji ZIT dla Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach RPOWP 2014-2020 został wyznaczony Uchwałą Zarządu Województwa Podlaskiego. Białostocki Obszar Funkcjonalny (BOF) tworzą miasto Białystok oraz 9 gmin: gminy miejsko-wiejskie: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Supraśl, Wasilków, Zabłudów oraz gminy wiejskie: Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Turośń Kościelna.

Podstawą wsparcia działań realizowanych w formule ZIT jest Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020 (ZIT BOF). Strategia ZIT BOF określa wizję wspólnego rozwoju potencjału i rozwiązywania problemów, zakłada realizację zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy BOF.

W Programie ZIT jest wdrażany w ramach dedykowanych poddziałań w pięciu osiach priorytetowych. Realizacja ZIT jest finansowana z EFRR i EFS.

Zakres zadań powierzonych władzom gmin wchodzących w skład BOF, które tworzą Stowarzyszenie BOF, określa pisemne porozumienie zawarte pomiędzy IZ RPOWP a Stowarzyszeniem BOF. Zakres ten dotyczy w szczególności udziału w wyborze projektów do dofinansowania. Projekty w zakresie ZIT wybierane są w oparciu o kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPOWP 2014-2020.

A.2.2 Alokacja UE przeznaczona na ZIT wojewódzki

Działanie RPOWP	PI	Alokacja ZIT
1.4 Promocja przedsiębiorczości oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa	3a	12 146 051,00
3.1 Kształcenie i edukacja	10i	1 554 888,00
3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności	10iv	4 271 357,00
4.1 Mobilność regionalna	7b	1 570 183,00
5.4 Strategie niskoemisyjne	4e	27 972 269,00

²⁴¹ Dotyczy tylko regionalnych PO.

7.2 Rozwój usług społecznych	9iv	2 989 950,00
8.2 Uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	10a	22 718 920,00
8.4 Infrastruktura społeczna	9a	2 776 382,00
	Łącznie	76 000 000,00

A.3. Obszary wiejskie

A.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Obszary wiejskie zostały wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 jako jeden z Obszarów Strategicznej Interwencji. Zajmują one zdecydowaną większość powierzchni województwa podlaskiego i zamieszkuje je prawie 40% ludności regionu. Jednocześnie są bardzo zróżnicowane, pełnią różne funkcje, od typowo rolniczych, przez turystyczne, do funkcji podmiejskich mieszkaniowych, a w związku z tym wymagają zróżnicowanego wsparcia.

Szacuje się, że w ramach RPOWP 2014-2020 na działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich może zostać przeznaczonych około 230 mln EUR. Z uwagi na zdiagnozowane potrzeby, interwencja na obszarach wiejskich ma na celu przede wszystkim podniesienie jakości kapitału ludzkiego, od początkowego okresu przedszkolnego, po działania z zakresu kształcenia ustawicznego. Wsparcie otrzymają także przedsięwzięcia przyczyniające się do wzrostu przedsiębiorczości i umiejętności konkurencyjności na rynkach pracy. Ze względu na przyjęty w regionie model energetyki rozproszonej, inwestycje dotyczące produkcji energii opartej na OZE zlokalizowane będą głównie na obszarach wiejskich i mają służyć ich rozwojowi. Wspierane będą projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, efektywności energetycznej oraz rewitalizacji społecznej i infrastrukturalnej. Ponadto, z uwagi na znaczny udział obszarów chronionych, które w większości wpisują się w obszary wiejskie województwa, przewidziane jest wsparcie inicjatyw mających na celu ochronę bio- i georóżnorodności oraz krajobrazu. Do rozwoju obszarów wiejskich i podniesienia jakości życia ich mieszkańców przyczynią się również inwestycje na rzecz poprawy dostępności transportowej regionu, zapewniając lepszą komunikację z ośrodkami powiatowymi i stolicą województwa.

Specyfika regionu wymaga koncentracji uwagi na obszarach objętych ochroną prawną, co znalazło wyraz w SRWP 2020, w której wyodrębniono szczególny obszar strategicznej interwencji (OSI), jakim są gminy, w których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000, rozumiane jako gminy inne niż miejskie, w których udział powierzchni obszarów Natura 2000 w powierzchni całkowitej jest wyższy od średniej dla EU27. Obszarowi temu dedykowane jest Działanie 1.5. *Wspieranie przedsiębiorczości i zatrudnienia w gminach, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000* RPOWP 2014-2020. Gminy oferujące miejsca atrakcyjne dla różnych rodzajów turystyki nie zawsze mogą liczyć na adekwatne dochody z tego tytułu. Ponadto przegrywają konkurencję z ośrodkami, w których realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych RPOWP 2014-2020 przebiega w sposób uproszczony w stosunku do obszarów chronionych. Celem interwencji w ramach tego działania jest zapewnienie alternatywnych źródeł dochodów dla ludności, przy jednoczesnym poszanowaniu wymogów ochrony środowiska oraz utrzymaniu jego dobrego stanu. Interwencja we wskazanym obszarze przyczyni się do zwiększenia liczby nowych miejsc pracy, które będą stanowić źródło dochodu dla miejscowej ludności.

Szczególnym instrumentem wsparcia inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich jest *Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)*. W RPOWP 2014-2020 instrument RLKS będzie realizowany w formule bezpośredniej, która zakłada stworzenie jedno- lub wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju na obszarze województwa, zgodnie z zasadami wskazanymi w Umowie Partnerstwa. Po dokonaniu przeglądu śródkresowego IZ może podjąć decyzję o rozszerzeniu formuły wdrażania instrumentu o elementy formuły pośredniej. Instrumentowi RLKS została poświęcona jednofunduszowa Oś Priorytetowa IX *Rozwój Lokalny*, w ramach której realizowany będzie priorytet inwestycyjny 9vi *Strategie rozwoju lokalnego realizowane przez społeczność*, finansowany z EFS. Dodatkowo w formule RLKS wdrażany będzie priorytet inwestycyjny 9d *Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* finansowany z EFRR w ramach Osi priorytetowej VIII *Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej*.

A.3.2 Indykatoryna alokacja UE planowana na projekty realizowane na obszarach wiejskich lub projekty, których ostatecznymi odbiorcami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich lub realizowana infrastruktura obejmuje obszary wiejskie²⁴²

PI	Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Indykatoryna alokacja UE (mln EUR)	Metoda preferencji projektów z obszarów wiejskich
8b	I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu	1.5 Wspieranie przedsiębiorczości i zatrudnienia w gminach, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000	EFRR	14,00	Działanie dedykowane jest w całości OSI z SRWP 2020, czyli <i>Gminy, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000</i> , które zdefiniowano jako gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, w których udział powierzchni obszarów Natura 2000 w powierzchni całkowitej jest wyższy od średniej dla EU27 (18,36%).
8v	II Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa	2.4 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	EFS	1,00	Wsparcie w ramach działań typu outplacement obejmujące osoby odchodzące z rolnictwa, posiadające gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 2 ha przeliczeniowych lub członkowie ich rodzin ubezpieczeni w KRUS.
10i	III Kompetencje i kwalifikacje	3.1.1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej	EFS	10,00	Kryterium premiujące projekty realizowane na obszarach o najniższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, które w większości są obszarami wiejskimi
10i	III Kompetencje i kwalifikacje	3.1.2 Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia ogólnego, ukierunkowanej na wzrost kompetencji kluczowych	EFS	10,00	Kryterium premiujące projekty realizowane w szkołach i placówkach położonych na obszarach wiejskich.
7b	IV Poprawa dostępności transportowej	4.1 Mobilność regionalna	EFRR	50,00	Inwestycje w zakresie transportu drogowego będą zgodne z opracowanym planem transportowym, w ramach którego uwzględniony zostanie cel jakim jest poprawa spójności terytorialnej i społecznej, zatem inwestycje w tym obszarze będą oddziaływać na poprawę dostępności także obszarów wiejskich.
4a	V Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii	5.1 Energetyka oparta ma odnawialnych źródłach energii	EFRR	50,00	Ograniczenie terytorialne – charakter realizowanych inwestycji predysponuje lokalizację większych instalacji (wiatrowe, słoneczne lub biogazownie ze względu na wsad) na obszarach posiadających naturalne uwarunkowania i potencjał,

²⁴² W tabeli należy wskazać działania, dla których przewidziano metody preferencji projektów z obszarów wiejskich.

					głównie obszarach wiejskich.
4c	V Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii	5.3.1 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych w tym budownictwo komunalne	EFRR	10,00	Kryteria merytorycznej oceny projektów – w ramach oceny projekty zlokalizowane na terenie gminy wiejskiej otrzymają większą liczbę punktów.
6b	VI Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami	6.2 Ochrona wody i gleb	EFRR	16,00	Wsparciem objęte są aglomeracje powyżej 2 tys. RLM – głównie obszary/gminy wiejskie i miejsko-wiejskie.
6d	VI Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami	6.3 Ochrona zasobów bio- i georóżnorodności oraz krajobrazu	EFRR	20,00	Wsparciem objęte są obszary ochrony przyrody głównie zlokalizowane na obszarach wiejskich
9d	VIII Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej	8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego	EFRR	30,00	Przyjęte w programie zasady realizacji RLKS ukierunkowane są na wdrożenie interwencji w ramach działania głównie na obszary wiejskie, w celu wyrównania szans rozwojowych na poziomie lokalnym. Typy przedsięwzięć przewidziane do realizacji w ramach działania skupiają się głównie na ich realizacji na obszarach wiejskich np. inwestycje małej skali.
9vi	IX Rozwój lokalny	9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego	EFS	28,96	Przyjęte w programie zasady realizacji RLKS ukierunkowane są na wdrożenie interwencji w ramach działania głównie na obszary wiejskie, w celu wyrównania szans rozwojowych na poziomie lokalnym i rozwiązywania problemów społecznych na możliwie najniższym poziomie.
łącznie				239,96	

B. Wymiar terytorialny – formy fakultatywne

B.1 RLKS

W RPOWP 2014-2020 realizacja instrumentu RLKS odbywa się w formule bezpośredniej, zgodnie z którą na obszarze całego województwa realizowane będą jedno- lub wielofunduszowe Lokalne Strategie Rozwoju. Po dokonaniu przeglądu śródkresowego IZ może podjąć decyzję o rozszerzeniu formuły wdrażania instrumentu o elementy formuły pośredniej. Instrumentowi w Programie dedykowana jest odrębna jednofunduszowa oś priorytetowa IX, w ramach której przewidziano realizację PI 9vi (EFS) oraz jedno działanie w osi priorytetowej VIII, w ramach którego przewidziano realizację PI 9d (EFRR). Szczegółowe zasady funkcjonowania instrumentu są opisane w Sekcji IV. 4.1 RPOWP 2014-2020.

V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji RPOWP 2014-2020

1. Wykaz rozporządzeń krajowych i UE oraz krajowych ustaw:

1.1 Wykaz rozporządzeń UE:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

- Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17.12.2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006;
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006;
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 z dnia 25.10.2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002.

1.1.1 Rozporządzenia delegowane:

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych;
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

1.1.2 Rozporządzenia wykonawcze:

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 288/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. ustanawiające zasady, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do wzoru dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” w odniesieniu do wzoru dla programów EWT w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”;
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 184/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. ustanawiające, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, warunki mające zastosowanie do systemu elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją oraz przyjmujące, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, klasyfikację kategorii interwencji dla wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”;
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na

- rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych;
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdania z postępów, formatu dokumentu służącego przekazywaniu informacji na temat dużych projektów, wzorów wspólnego planu działania, sprawozdań z wdrażania w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, deklaracji zarządczej, strategii audytu, opinii audytowej i rocznego sprawozdania z kontroli oraz metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, a także zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdań z wdrażania w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”;
 - Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1232/2014 z dnia 18 listopada 2014 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 w celu dostosowania zawartych w nim odniesień do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 i poprawiające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 215/2014;
 - Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 964/2014 z dnia 11 września 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do standardowych warunków dotyczących instrumentów finansowych;
 - Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych;
 - Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi;
 - Decyzja wykonawcza KE z 18 lutego 2014 nr 2014/99/EU ustanawiająca wykaz regionów kwalifikujących się do finansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz państw członkowskich kwalifikujących się do finansowania z Funduszu Spójności.

1.1.3 Rozporządzenia i decyzje dotyczące pomocy publicznej i pomocy de minimis:

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*;
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 w odniesieniu do pomocy na infrastrukturę portową i infrastrukturę portów lotniczych, progów powodujących obowiązek zgłoszenia pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, a także programów regionalnej pomocy operacyjnej skierowanych do regionów najbardziej oddalonych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 702/2014 w odniesieniu do obliczania kosztów kwalifikowalnych;
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym;
- Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

1.1.4 Komunikaty Komisji oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego:

- Komunikat Komisji: Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (2012/C 8/03);
- Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy;
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią;
- Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy;
- Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów;
- Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego;
- Dyrektywa 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.

1.2 Wykaz rozporządzeń krajowych:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz. U. 2014 poz. 1294);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1279);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz. U. 2015 poz. 2009 z póź. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (t.j. Dz. U. 2017 poz. 2247);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. 2017 poz. 1657 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2019 poz. 652 z póź. zm.);
-
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc *de minimis* lub pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 312 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020 (Dz. U. 2014 poz. 878);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 488);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1073);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz

- studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1075);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1208);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1363);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2018 poz. 1594 t.j.);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2018 poz. 1623 t.j.);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2018 poz. 1620 t.j.);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1417);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1420);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz.U. 2015 poz. 2010);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 2011);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 2021);
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2015 poz. 2022);
 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. 2016 poz. 899);
 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie udzielania pomocy na dostęp mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. 2018 poz. 1619 t.j.);
 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych ([Dz.U. 2017 poz. 2247 t.j.](#));

Do dalszego uzupełnienia w zakresie kolejnych rozporządzeń dotyczących pomocy publicznej.

1.3 Wykaz krajowych ustaw:

- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2014 r. poz. 1431 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2019 r. poz. 1295 t.j.);
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2018 r. poz. 1986 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2019 r. poz. 869 t.j. z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2019 r. poz. 1482 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 r. poz. 512 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2018 r. poz. 2096 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2019 r. poz. 1781 t.j.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 r. poz. 2081 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2018, poz. 2190 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz. U. 2019 r. poz. 408 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2019, poz. 1481 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2019, poz. 1148 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1983 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. 2019 r. poz. 1429 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 r. poz. 1507 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 r. poz. 1111 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2019 r. poz. 217 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2019 r. poz. 409 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2019 r. poz. 1167 t.j.);
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 362);
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2018 r. poz. 2153 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. 2019 r. poz. 1446 t.j.);
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2018 r. poz. 1270 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. 2018 r. poz. 1205 t.j.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2019 r. poz. 688 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2018 r. poz. 1285 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz.U. 2018 r. poz. 2212 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2019 r. poz. 1172 t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2018 r. poz. 969 t.j.).

2. **Wykaz wytycznych UE:**

- Komunikat Komisji: Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (2013/C 209/01);
- Komunikat Komisji: Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020 (2014/C 200/01);
- Komunikat Komisji: Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (2014/C 198/01);
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i Instytucji Zarządzających w zakresie oceny ryzyka nadużyć finansowych oraz skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych;
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i instytucji dotyczące programów operacyjnych,
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i instytucji dotyczące ewaluacji i monitoringu (wskaźniki),
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i instytucji dotyczące planu ewaluacji,
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i instytucji dotyczące ewaluacji ex-ante,

- Wytyczne KE dla państw członkowskich w zakresie oceny ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych,
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i instytucji ws. procedury desygnacji – w przygotowaniu,
- Wytyczne KE dla państw członkowskich i instytucji w zakresie weryfikacji przeprowadzanych przez Państwa Członkowskie w odniesieniu do projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, FS i EFMiR – w przygotowaniu,
- Wytyczne wewnętrzne KE dotyczące warunków wstępnych – cz. I (ogólne spostrzeżenia) i cz. II (dotycząca poszczególnych warunków) oraz Q&A dotyczące wybranych CT – w przygotowaniu,
- Wytyczne wewnętrzne KE dotyczące ram i rezerwy wykonania,
- Wytyczne KE dla państw członkowskich, instytucji, beneficjentów i innych interesariuszy dotyczące kosztów uproszczonych – w przygotowaniu,
- Ekspertyza podręcznik o pomocy publicznej w obszarze innowacji – w przygotowaniu,
- Zielone Zamówienia Publiczne: Zbiór dobrych praktyk (wyd. ang. Pt. „GPP Green Public Procurement D A collection of good practices”, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska w ramach Komisji Europejskiej),
- Wytyczne techniczne Finansowanie termomodernizacji budynków ze środków dostępnych w ramach polityki spójności (Raport końcowy, analiza przygotowana dla Komisji Europejskiej DG ds. Energii).

3. **Wykaz krajowych wytycznych**²⁴³:

- Wytyczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 z dn. 30.01.2015 r.;
- Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020 z dnia 20.02.2018 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 z dnia 30.12.2016 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 z dnia 01.01.2018 r.;
- Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 31.03.2015 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 z dnia 01.01.2018 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020 z dnia 28.10.2015 r.;
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2016 r.;
- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020 z lutego 2017 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 z 8 lipca 2019 r.;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 19.07.2017 r.;
- Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 z dnia 13.02.2018 r.;
- Wytyczne w zakresie procesu desygnacji na lata 2014-2020 z dnia 19.04.2018 r.;
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 09.07.2018 r.;
- Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020 z dnia 17.02.2017 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 z dnia 05.04.2018 r.;
- Wytyczne z zakresu wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020 ze stycznia 2018 r.;
- Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020 z grudnia 2017 r.;
- Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 03.03.2018 r.;

²⁴³ W rozumieniu art. 5 Ustawy.

- Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020 z dnia 03.11.2016 r.;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 ze stycznia 2018 r.;
- Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020 z dnia 20.07.2015 r.
- Wytyczne w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w ramach zadań własnych samorządu gminy w gospodarce odpadami komunalnymi z dnia 22.09.2015 r.
- Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 z dnia 22.09.2015 r.
- Wytyczne w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym z dnia 19.10.2015 r.
- Wytyczne w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych z dnia 19.10.2015 r.
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 z dnia 01.01.2018 r.

4. **Inne dokumenty towarzyszące realizacji RPOWP 2014-2020:**

- Umowa Partnerstwa, sierpień 2017 r.;
- Strategia komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020;
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020;
- Plan rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3);
- Strategia Promocji Gospodarczej Województwa Podlaskiego z dnia 17 października 2017 r.
- Raport „Usługi dla MŚP w województwie podlaskim (model popytowy)”, opracowany na zlecenie Komisji Europejskiej;
- Strategia Inwestycyjna Instrumentów Finansowych RPOWP;
- Kontrakt Terytorialny dla Województwa Podlaskiego;
- Założenia dla instytucji zarządzających dotyczące oceny potencjału i doświadczenia projektodawców oraz źródeł współfinansowania krajowego dla środków EFS w ramach programów operacyjnych 2014-2020 z dnia 5 grudnia 2014 r.
- Krajowe ramy strategiczne. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020, lipiec 2015 r.;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – dostępny pod adresem <http://www.kzgw.gov.pl>.

VI. Stosowane skróty

AOS	ambulatoryjna opieka specjalistyczna
B+R	badania i rozwój
B+R+I	badania, rozwój, innowacje
B2B	relacje między przedsiębiorstwami (ang. <i>Business-to-Business</i>)
B2C	relacje między przedsiębiorstwami i konsumentami (ang. <i>Business-to-Customer</i>)
B2E	relacja między przedsiębiorstwem a pracownikami (ang. <i>Business-to-Employee</i>)
BAT	najlepsze dostępne techniki (ang. <i>best available technology</i>)
BDOT500	baza danych obiektów topograficznych
BOF	Białostocki Obszar Funkcjonalny
CI	wspólne wskaźniki Unii Europejskiej (ang. <i>common indicators</i>)
CIS	centrum integracji społecznej
CT	cel tematyczny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne (ang. <i>European Structural and Investment Funds</i>)

EGIB	Ewidencja gruntów i budynków
EWT	Europejska Współpraca Terytorialna
FS	Fundusz Spójności
FEAD	Funduszu Europejskiej Pomocy Najbardziej Potrzebującym
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GESUT	Geodezyjnej ewidencja sieci uzbrojenia terenu
IF	Instrument finansowe
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
IOK	Instytucja Organizująca Konkurs
IP	Instytucja Pośrednicząca
IP ZIT BOF	Instytucja Pośrednicząca w zakresie wdrażania ZIT BOF, tj. Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
ITS	Inteligentne Systemy Transportowe (ang. <i>Intelligent Transport Systems</i>)
IZ RPOWP	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020
JST	jednostki samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KIS	klub integracji społecznej
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
LGD	Lokalne Grupy Działania
LSR	Lokalne strategie rozwoju
MNiSW	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa spełniające warunki określone w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014)
nn	Niskie napięcie
N2000	Natura 2000
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
O/ K/ M	ogółem / kobiety / mężczyźni
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OSD	operatorzy systemu dystrybucyjnego
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OWES	Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZE	Odnawialne źródła energii
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PAF	Priorytetowe Ramy Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020
PI	priorytet inwestycyjny
PKP PLK S.A.	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
PO IR	Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój, 2014-2020
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PO PC 2014-2020	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
PO PW 2014-2020	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
PO PŻ	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020
Position Paper	Stanowisko Komisji w sprawie Umowy Partnerskiej oraz programów w Polsce na lata 2014-2020 (ang. <i>Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in POLAND for the period 2014-2020</i>)
PO WER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020
POZ	Podstawowa opieka zdrowotna
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RIS3	Plan rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015–2020+

RLKS	Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (ang. <i>Community-led local development</i>)
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPOWP/ RPOWP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020
rozporządzenie 1303/2013	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMR oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące EFRR, EFS, FS i EFMR oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
SN	średnie napięcie
SRWP 2020	Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020
SZOOP	Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020
TEN-T	Transeuropejska Sieć Transportowa (ang. <i>Trans European Transport Network</i>)
TIK	technologie informacyjno-komunikacyjne (ang. <i>Information and Communication Technologies</i>)
UE	Unia Europejska
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
UP	Umowa Partnerstwa
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
WTZ	Warsztaty terapii zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ	zakład aktywności zawodowej
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZIT BOF	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego
ZSIN	Zintegrowany system informacji o nieruchomościach

VII. Załączniki

Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na działania / poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych

Załącznik stanowi odrębny dokument.

Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań

Załącznik stanowi odrębny dokument.

Załącznik 3 – Kryteria wyboru projektów

Załącznik stanowi odrębny dokument.

Załącznik 4 – Ramowe plany działań

Załącznik stanowi odrębny dokument.

Załącznik 5 – Wykaz projektów zidentyfikowanych przez IZ RPOWP w ramach trybu pozakonkursowego

Załącznik stanowi odrębny dokument.

Załącznik 6 – Zasady wdrażania instrumentu RLKS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Załącznik stanowi odrębny dokument.

Załącznik 7 – Zasady realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego dotyczących wsparcia kształcenia ustawicznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Załącznik stanowi odrębny dokument.